

TÜRKİYE'DE YEŞİL
TAKSONOMİ
RAPORLAMA
KILAVUZLARININ
HAZIRLANMASI VE
POTANSİYEL
KULLANICILARI İLE
FAYDALANICILARININ
BELİRLENMESİ

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

AFD
AGENCE FRANÇAISE
DE DÉVELOPPEMENT

Frankfurt School
of Finance & Management

German Excellence. Global Relevance.

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	7
PROJE BİLGİSİ	13
FARKLI ÜLKELERDE ULUSAL TAKSONOMİLERİN UYGULANMASINI DESTEKLEYEN FİNANSAL VE FİNANS DIŞI RAPORLAMA STANDARTLARI ÖRNEKLERİ	16
1.1 AB YEŞİL TAKSONOMİSİ	16
1.1.1 AB DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVESİ.....	17
1.1.2 KRONOLOJİK SIRAYLA AB TAKSONOMİ YÖNETMELİĞİ.....	18
1.1.3 KURULUŞ GRUPLARINA GÖRE RAPORLAMA GEREKLİLİKLERİNİN ZAMAN ÇİZELGESİ.....	22
1.1.4 TAKSONOMİ RAPORLAMASI YAPMASI GEREKEN KURULUŞLAR.....	23
1.2 RAPORLAMA İÇİN TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ	24
1.2.1 FİNANSAL OLMAYAN TEŞEBBÜSLER İÇİN KPI'LAR.....	24
1.2.2 VARLIK YÖNETİCİSİNİN KPI'I	27
1.2.3 AB'NİN DAHA GENİŞ KAPSAMLI SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS BEYAN GEREKLİLİKLERİNDE AB TAKSONOMİSİNİN YERİ.....	28
1.2.4 SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS PAKETİ- HAZİRAN 2023.....	30
1.3 ENDONEZYA YEŞİL TAKSONOMİSİ	31
1.4 ÇİN KATALOĞU.....	33
1.4.1 KATALOGLA BAĞLANTILI RAPORLAMA ÇERÇEVELERİ.....	33
1.4.2 YEŞİL TAHVİL GARANTİLİ PROJELER KATALOĞU	33
1.5 MEKSİKA YEŞİL TAKSONOMİSİ.....	36
1.6 GÜNEY KORE K-TAKSONOMİSİ	36
1.7 GÜNEY AFRIKA TAKSONOMİSİ	37
ULUSLARARASI RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI	39
2.1 TERMİNOLOJİ- SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, ESG VE CSR.....	40
2.2 ÇEŞİTLİ ULUSLARARASI RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI.....	41
2.3 RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARINI UYUMLAŞTIRMA ÇABALARI	56
2.4 TAKSONOMİLER İLE RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI ARASINDAKI BAĞLANTI.....	60
2.5 BANKALAR TARAFINDAN KULLANILAN RAPORLAMA ÇERÇEVELERİNİN LİSTESİ.....	64
BANKALARIN VE ŞİRKETLERİN İKLİMLE BAĞLANTILI RAPORLAMADA KARŞILAŞABİLECEĞİ POTANSİYEL SORUNLAR	67
TÜRKİYE'DE TAKSONOMİYE UYUMLU RAPORLAMA İÇİN DESTEKLEYİCİ BİR EKOSİSTEM ÖNERİLERİ	70
EK-1 MALİ OLMAYAN TEŞEBBÜSLER İÇİN RAPORLAMA ŞABLONLARI	73

**EK-2 ŞİMDİYE KADAR DAHİL EDİLMEMİŞ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ AZALTIMINA VE UYUMUNA KATKIDA
BULUNAN EKONOMİK FAALİYETLERİ KAPSAYAN AB TAKSONOMİSİ İKLİME DAYANAN
YETKİLENDİRİLMİŞ TASARRUF82**

Tablo Listesi

Tablo 1 Kuruluş Gruplarına Göre Raporlama Gerekliliklerinin Zaman Çizelgesi.....	22
Tablo 2 Yönetim Altındaki Varlık Değerinin Paydası	27
Tablo 3 Düzenleyici Girişimler Kapsamında Yeşil Tahvil Değerlendirme Standartları	34
Tablo 4 Sürdürülebilirlik Konularını Kapsayan 12 ESRS.....	44
Tablo 5 Uluslararası Raporlama Standartları- En Yaygın Kullanılan İlk Beş Standart ile	47

Şekil Listesi

Şekil 1 Sürdürülebilir Finans Taksonomisi Amaçları- OECD Tarafından Geliştirilen Sürdürülebilir Finans Tanımları ve Taksonomileri.....	14
Şekil 2 İlgili Faaliyetler ve Çıktılarla Proje Görevlerine Genel Bakış	14
Şekil 3 AB'nin Sürdürülebilirlik Raporlama Yönetmeliğinin Temel Unsurları - Avrupa Bankacılık Otoritesi, 2021	17
Şekil 4 AB Taksonomisi ve Destekleyici Mevzuat Zaman Çizelgesi- FS Proje Ekibi	20
Şekil 5 CSRD Raporlama Gerekliliklerinin Zaman Çizelgesi- Worldfavor-CSRD zaman çizelgesi: neyi, ne zaman raporlamanız gerekiyor, 2023	24
Şekil 6 Finansal Olmayan Teşebbüsler İçin Gereken Beyanlara İlişkin Standart Şablon- Temel Görünüm.....	26
Şekil 7 Temel 3 Beyan Gereklilikleri: Avrupa Bankacılık Otoritesi, 2021	29
Şekil 8 Gönüllü Sürdürülebilirlik Beyan Standartlarının Birleştirilmesi, 2023- KIRKLAND & ELLIS.....	58
Şekil 9 GRI 12 Kömür Sektörü 2022 Beyan Standartları Örneği.....	61
Şekil 10 GRI 3 Öncelikli Konular, 2021	62
Şekil 11 IFRS S2- İklimle Bağlantılı Beyanlar Haziran 2023, Ölçütler ve Hedefler	62
Şekil 12 IFRS S2- İklimle Bağlantılı Beyanlar Haziran 2023, İklimle İlgili Ölçütler.....	63
Şekil 13 Finansal Kategoriye Göre İklimle Bağlantılı Potansiyel Etkiler, TCFD 2017 Tavsiyelerinin Uygulanması.....	63
Şekil 14 Malzeme ve Yapı Grubu Ölçütleri, TCFD 2017 Tavsiyelerinin Uygulanması.....	64

Kısaltmalar Tablosu

Kısaltma	Tanım
ABM	Meksika Bankalar Birliği
AMAFORE	Meksika Emeklilik Tasarruf Fonu Yöneticileri Birliği
AMAI	Meksika Yatırım Danışmanları Birliği
AMIB	Meksika Borsa Kurumları Birliği
AMIS	Meksika Sigorta Kurumları Birliği
ASEAN	Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
ASISA	Güney Afrika Tasarruf ve Yatırım Derneği
AuM	Yönetim Altındaki Varlık
BASA	Güney Afrika Bankalar Birliği
BEIS	İş, Enerji ve Sanayi Strateji Bakanlığı
BPS	Badan Pusat Statistik-İstatistik Endonezya
BTAR	Bankacılık Defteri Taksonomi Uygunluk Oranı
BUSA	Güney Afrika Girişimciler Birliği
CapEx	Sermaye harcamaları
CBD	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
CBI	İklim Tahvilleri Girişimi
CBRC	Çin Bankacılık Düzenleme Komisyonu
CCA	İklim Değişikliğine Uyum
CCM	İklim Değişikliği Azaltım
CDP	Karbon Saydamlık Projesi
CDSB	İklim Beyan Standartları Kurulu
CEAT	Kurumsal Çevresel Eylem Takibi
CESF	Finansal Sistemin İstikrarı Konseyi
TEC	Teknik Değerlendirme Kriterleri
CFO	Finans Direktörü
CMFS	Meksika Sürdürülebilir Finans Konseyi
CNBV	Meksika- Ulusal Bankacılık ve Menkul Kıymetler Komisyonu
CNSF	Meksika- Ulusal Sigorta ve Tahvil Komisyonu
CONSAR	Ulusal Emeklilik Tasarruf Sistemi Komisyonu
COP26	Glasgow BM İklim Değişikliği Konferansı
CRR	Sermaye Koşulları Yönetmeliği
CSRC	Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu
CSRD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi
DEA	Çevre İşleri Bakanlığı
DFFE	Güney Afrika Ormancılık, Balıkçılık ve Çevre Bakanlığı
DNSH	Önemli Zarar Vermeme
DoCC	İklim Değişikliği Başkanlığı
DPME	İzleme ve Değerlendirme Departmanı

EBA	Avrupa Bankacılık Otoritesi
EFRAG	Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu
EIOPA	Mesleki Emeklilik Kurumu
ESDM	Endonezya - Enerji ve Maden Kaynakları Bakanlığı
ESG	Çevresel, Sosyal ve Yönetişim
ESMA	Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi
AB	Avrupa Birliği
FA	Finansal Danışmanlar
FCDO	Dışişleri, İngiliz Milletler Topluluğu ve Kalkınma Ofisi
FDI	Doğrudan Yabancı Yatırım
FMP	Finansal Piyasa Katılımcısı
FSB	Finansal İstikrar Kurulu
FSCA	Finans Sektörü Yürütme Otoritesi
FSI	Finansal Hizmetler Sektörü
FSS	Mali Sektör Gözetimi
G20	G20 ülkeleri
GAAP	Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri
GAR	Yeşil Varlık Oranı
GBP	Yeşil Tahvil İlkeleri
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GHG	Sera Gazı
GKKT	Entegre Finansal Hizmetler Sektörü Politika Grubu
GRI	Küresel Raporlama Girişimi
GTT	Meksika- Sürdürülebilir Taksonomi Çalışma Grubu
HfT	Yüksek Hacimli Ticaret
HLEG	Üst Düzey Uzman Grubu
IEA	Uluslararası Enerji Ajansı
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
UFRS S1	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları- Standart 1
UFRS S2	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları- Standart 2
IIRC	Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi
IOSCO	Finansal İstikrar Kurulu ve Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü
IPAB	Meksika- Banka Tasarruflarını Koruma Enstitüsü
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
IPSF	Uluslararası Sürdürülebilir Finans Platformu
IR	Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi
ISIC	Uluslararası Standart Sanayi Sınıflandırması
ISSB	Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu
JSE	Johannesburg Menkul Kıymetler Borsası
KKP	Endonezya- Deniz İşleri ve Balıkçılık Bakanlığı
KLHK	Endonezya- Çevre ve Orman Bakanlığı

KPI	Temel Performans Göstergesi
NACE	Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NAFMII	Ulusal Finans Piyasası Kurumsal Yatırımcılar Birliği
NBFI	Banka Dışı Finans Sektörü
NBI	Ulusal İş Dünyası Girişimi
NDC	Ulusal Katkı Beyanı
NDRC	Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu
NFRD	Finansal Olmayan Raporlama Direktifi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OJK	Endonezya Finansal Hizmetler Kurumu
OPEX	İşletme Harcamaları
PA	İhtiyati Otorite
PRB	Çin Halk Bankası
PRB	Sorumlu Bankacılık İlkeleri
PUPR	Endonezya- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
SA GFT	Güney Afrika'nın Yeşil Finans Taksonomisi
SAIA	Güney Afrika Sigorta Birliği
SASB	Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu
SEC	Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu
SCIAN	Kuzey Amerika Endüstriyel Sınıflandırma Sistemi
SDG	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SECO	İsviçre Devlet Ekonomi Sekreterliği
SFC	Sürdürülebilir Finans Komitesi
SFDR	Sürdürülebilir Finansman Beyan Yönetmeliği
SHCP	Meksika- Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı
SIDA	İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı
TCFD	İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü
TEG	Teknik Uzman Grubu
TFND	Doğayla Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü
BM	Birleşmiş Milletler
UN PRI	BM Sorumlu Yatırım İlkeleri
UNCCD	Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP FI	Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi
UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
UNGC	Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi
VRF	Değer Raporlama Vakfı
WEF	Dünya Ekonomik Forumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Taksonomiyle ilgili raporlama, sürdürülebilir finans düzenlemelerinin önemli bir dayanağıdır. Taksonomi, “yeşil” olarak tanımlanan ekonomik faaliyetlere ilişkin olarak tüm paydaşların (tüketiciler, yatırımcılar, tedarik zinciri üyeleri, hissedarlar, çalışanlar, düzenleyici kurumlar vb.) bir şirketin faaliyetlerine erişim sağladığı resmi bir kanaldır. Dolayısıyla raporlama, piyasa katılımcılarının sürdürülebilir yatırım ve finansman konusunda bilinçli kararlar almasına yardımcı olur.

Bu bağlamda, bu rapor Görev-1 kapsamında "Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelenmesi" raporunda analiz edilen altı taksonomi örneğini, yani AB, Çin, Endonezya, Meksika, Güney Kore ve Güney Afrika'yı incelemekte ve raporlama gerekliliklerini analiz etmektedir. İncelenen ülkelerdeki yeşil taksonomiler arasında AB hem finans hem de finans dışı sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşlar için geçerli olan en kapsamlı ve ayrıntılı raporlama gerekliliklerine sahiptir. Bu nedenle, bu rapor AB raporlama gerekliliklerinin ayrıntılarına ağırlık vermektedir.

Rapor ayrıca, finansal ve finans dışı raporlama standartlarının bazı küresel örneklerini incelemektedir. Ulusal raporlama standartlarına örnek teşkil eden bu standartlar arasında **Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (Sustainability Accounting Standards Board-SASB)**, **Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (International Financial Reporting Standards-IFRS)** **Sürdürülebilirlik Beyan Standartları, Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative-GRI)** **Sürdürülebilirlik Raporlaması, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (Taskforce on Climate Related Disclosures-TCFD)** yer almaktadır. Bu rapor, dünyadaki çeşitli raporlama ve beyan standartlarının analizi yoluyla, düzenleyicilerin ve kullanıcıların bakış açılarını da dikkate alarak ve Türk yetkilileri ulusal yeşil taksonomi geliştirme aşamasında desteklemeyi amaçlamaktadır.

Raporda ayrıca, raporlama yapması gereken kuruluşların raporlama ve beyan gerekliliklerine uyma konusunda karşılaştıkları potansiyel zorluklar ele alınmaktadır. İşletmelerden edinilen gözlemler ışığında, makro ve mikro düzeydeki kapasite ihtiyaçları tespit edilmiştir. Bununla birlikte rapor, Türkiye'deki politika yapıcılara yönelik, raporlama standartlarını geliştirme çalışmalarının finansal ve finansal olmayan şirketler için riskleri en aza indirecek ve fırsatları en üst düzeye çıkaracak şekilde bilgilendirilmesi için temel mesajlar içermektedir.

Bölüm-1 Temel Bilgileri:

Raporun ilk bölümü, raporlama gereklilikleriyle ilgili olarak altı ülkenin düzenlemelerini incelemektedir. Her bir ülke, raporlama bağlamında farklı yaklaşımlar benimsemektedir. AB, halihazırda uygulanmakta olan en gelişmiş raporlama gerekliliklerine sahiptir. Çin'in raporlama gereklilikleri, yeşil tahviller ve krediler gibi finansal hizmetler ve ürünlerle ilgili olarak uygulanmaktadır. Güney Kore'nin taksonomisi **gönüllülük esasına dayalı ve sadece tahviller için geçerlidir. Şirketlerin yeşil taksonomiye göre raporlama yapmasını gerektirmemektedir.** Endonezya, Meksika ve Güney Afrika, katı raporlama gereklilikleri olmaksızın kendi taksonomileriyle ilgili olarak gönüllü raporlama gereklilikleri açıklamıştır.

AB Yeşil Taksonomisi

AB, Türkiye'nin en büyük şirketlerinden bazılarını da kapsayan son derece ayrıntılı raporlama gereksinimlerine sahip olduğu için, bu rapor, AB düzenlemelerinin raporlama gereksinimlerini ayrıntılı olarak açıklamaktadır.

AB'nin yeşil taksonomiye ilişkin düzenlemesi, yasama süreçlerinin genel ilkelerine uygun olarak **“Yönetmelik”, “Direktif” ve “Yetki Devrine Dayanan Tasarruf”** ile yürütülmektedir. Bu mevzuat, yeşil taksonomi ile ilgili tüm önemli düzenlemelerin zaman çizelgesini ve kapsamını sunmaktadır.

AB Yeşil Taksonomisi, taksonomi geliştirme sürecinin ilk aşamasında, **iklim değişikliği azaltımı ve iklim değişikliğine uyuma** (altı çevresel hedef kapsamında) ilişkin beyan gerekliliklerine öncelik vermiştir. Bu nedenle, AB Taksonomi Yönetmeliği ve beyan gerekliliklerinin kapsamını tanımlayan AB Taksonomi İklim Yetki Devrine Dayanan Tasarruf **(AB) 2021/2139¹** tarafından tanımlanan bu iki hedef için teknik tarama kriterleri belirlenmiştir.

Haziran 2023'te Komisyon, AB sürdürülebilir finans çerçevesinin temellerini oluşturmak ve güçlendirmek için yeni bir eylem paketi açıklamıştır.² İklim dışı çevresel hedeflerden bir veya daha fazlasına önemli katkı sağlayan ekonomik faaliyetler için yeni bir dizi teknik tarama kriterini onaylamıştır:

- Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması,
- Döngüsel ekonomiye geçiş,
- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü,
- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu.

Altı çevresel hedefin tamamını kapsayan daha fazla ekonomik faaliyetin ve dolayısıyla daha fazla ekonomik sektör ve şirketin dahil edilmesiyle birlikte Komisyon, AB'de sürdürülebilir yatırımların ölçeklendirilmesinde AB Taksonomisinin kullanılabilirliğini ve potansiyelini artırmayı amaçlamaktadır. Kademeli yaklaşımın bir parçası olarak, büyük işletmelerden raporlamanın ilk yılında **"uygunluk raporlaması" yapmaları** istenmiş olup, bu raporlama daha sonra işletmelerin "uyum raporlaması" yapmalarına yardımcı olacaktır. Dolayısıyla, işletmelerin yıllık raporlarında, faaliyetlerinin ne ölçüde AB Taksonomisi kapsamına girdiği (**taksonomiye uygunluk**) ve belirlenen teknik tarama kriterlerine ne ölçüde uyduğu (**taksonomiye uyum**) konusunda bilgi vermeleri gerekmektedir.

AB taksonomi beyanları, raporlayan kuruluşun **2020/852 sayılı** (AB) Taksonomi Yönetmeliği ile uyumlu işletmelerde, yatırımlarda veya borç verme faaliyetlerindeki payına ve üç spesifik temel performans göstergesine (KPI) dayanmalıdır: **(i) ciro (ii) sermaye harcamaları (Capital expenditure-CapEx) ve (iii) işletme harcamaları (Operational Expenditure-OpEx).**

Raporlama gereklilikleri ilk olarak, çalışan sayısı **500'ün üzerinde** olan kamu yararı şirketleri ve konsolide bazda çalışan sayısı 500'ün üzerinde olan büyük bir grubun iştiraki olan kamu yararı şirketlerini hedef almıştır.³

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139>

² https://finance.ec.europa.eu/publications/sustainable-finance-package-2023_en

³ https://finance.ec.europa.eu/news/sustainable-finance-guidance-reporting-under-taxonomy-2022-12-20_en

Diğer taksonomiler: Birçok ülke kendi taksonomilerini küresel standartlarla uyumlu hale getirmektedir. Asya'daki ülkeler (örneğin Güney Kore ve Endonezya) Çin'deki gelişmeleri ve bölgesel taksonomileri (Asean taksonomisi gibi) takip ederken, Latin Amerika ve Afrika'daki ülkeler AB'deki gelişmeleri takip etmektedir. Örneğin Güney Afrika, AB ile olan yakın ticaret ve yatırım bağlarını göz önünde bulundurarak Yeşil Finans Taksonomisini AB'nin yapısı ve ilkeleriyle uyumlu olacak şekilde tasarlamıştır. AB pazarıyla ticaret ve yatırım kanallarının Türkiye için önemi göz önüne alındığında, Türkiye'nin AB Taksonomisinin raporlama gerekliliklerini yakından takip etmesi önerilmektedir.

Bölüm-2 Temel Bilgileri:

Bölüm 2, Uluslararası Raporlama ve Beyan Standartlarını detaylandırarak sürdürülebilirlik ve raporlamanın farklı bir tanımını sunmaktadır. Bu bölümde ayrıca, yaygın olarak kullanılanlara odaklanılarak raporlama standartlarına genel bir bakış sunulmaktadır. Raporlama ve beyan standartlarının konsolidasyonuna ilişkin son gelişmelere ilişkin bilgilerin yanı sıra, yeşil taksonomilerle ilgili sürdürülebilirlik raporlaması örnekleriyle birlikte temel bir analiz yapılmaktadır.

- Uluslararası kabul görmüş birçok sürdürülebilirlik raporlama ve beyan standardı ve çerçevesi bulunmaktadır. Bunların çoğu yeşil taksonomilerin uygulanmasını gerektirmemektedir veya referans göstermemektedir.
- AB'nin Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (European Sustainability Reporting Standards-ESRS), Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive-CSR) ve Sürdürülebilir Finans Beyan Yönetmeliği (Sustainable Finance Disclosure Regulation-SFRD) ile ilgili Bölüm-1'de vurgulandığı gibi, ulusal veya bölgesel raporlama standartları söz konusu olduğunda, yeşil taksonomi uyumunun raporlanması gerekebilir. Taksonomi uyumunun raporlanması ve sürdürülebilirlik raporlaması halen bağımsız olarak ele alınmaktadır.
- Sürdürülebilirlik raporlama gereklilikleri geliştirilmeye ve iyileştirilmeye devam etmektedir. Raporlama standartları arasındaki standardizasyon ve birlikte çalışabilirlik (interoperability) eksikliği, küresel finans kurumları için önemli bir zorluk teşkil etmekte ve yatırım arayan işletmeleri olumsuz etkilemektedir. Raporlama standartları arasındaki konsolidasyon kaçınılmaz olup, bu kapsamdaki çalışmalar devam etse de gerçekleşmesi birkaç yıl alabilir.
- Farklılıklara rağmen, yeşil ve sürdürülebilir finans alanında küresel işbirliğini ve tutarlılığı teşvik etmek için yeşil taksonomilerin uyumlaştırılmasına (harmonization) yönelik küresel çapta bir talep bulunmaktadır.
- Yeşil taksonomi uyum raporlaması ayrı olarak ele alınmaktadır, ancak uluslararası sürdürülebilirlik beyan ve raporlama standartları tarafından öngörülen herhangi bir zorunlu veya tercih edilen şablon olmasa da sürdürülebilirlik beyanlarına entegre edilebilir.
- Sürdürülebilirlik raporlamasının evrensel olarak kabul görmüş tek bir çerçevesi yoktur. Farklı kurumsal ihtiyaçları karşılamak için birden fazla çerçeve mevcuttur. Borsaya kote şirketlerin yaklaşık %80'i en az bir sürdürülebilirlik raporlama standardı ile çalışmaktadır ve Küresel Raporlama Girişimi (GRI) dünya çapında yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak bazı bölgelerde Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB) veya yerel borsa yönergelerinin tercih

edildiği açıkça görülmektedir. SASB'nin de belirttiği gibi, şirketler beyan sistemlerini paydaşlarının ihtiyaçlarına göre uyarlamak için farklı çerçeve ve standartları temel olarak kullanabilir.

- Bankalar ve finans kuruluşları, kendi ihtiyaçlarını karşılamak ve sektöre özgü gerekliliklere uymak için genellikle Küresel Raporlama Girişimi (GRI) ve İklimle İlgili Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) gibi sürdürülebilirlik raporlama standartlarının bir kombinasyonunu benimsemişlerdir. TCFD geleneksel bir sürdürülebilirlik raporlama standardı olmamakla birlikte, finans kuruluşlarına iklimle ilgili risk ve maruziyetleri, düşük karbonlu dönüşüm çabalarını ve faaliyetlerindeki, portföylerindeki ve yatırım faaliyetlerindeki fırsatları değerlendirme ve beyan etme konularında rehberlik sunmaktadır.

Bölüm-3 Temel Bilgileri:

Bölüm 3, bankaların ve şirketlerin iklimle ilgili raporlamada karşılaştıkları potansiyel sorunlara odaklanmaktadır. Türkiye’de hem finansal hem de finans dışı sektör şirketlerin raporlama gereklilikleriyle ilgili olarak karşılaştıkları çeşitli zorluklar, 25 Mayıs 2023 tarihinde Ankara’da düzenlenen paydaş çalıştay sırasında belirlenmiştir. Ayrıca tespit edilen zorluklar, 1-5 Mayıs 2023 tarihleri arasında Paris’te gerçekleştirilen teknik ziyaretin temel bulgularıyla beraber değerlendirilmiştir.

Öne çıkan zorluklar aşağıdaki gibidir:

- **Veriye Erişim ve Veri Kalitesi:** Taksonomi hedefleriyle uyumlu raporlama, çok çeşitli değişkenlerde kapsamlı ve doğru veriler gerektirmektedir. Kuruluşlar, tedarikçilerden veya iştiraklerden veri elde etme konusunda veri boşlukları ve sorunlarla karşılaşmakta, bu durum ise raporlamalarını zorlaştırmaktadır.
- **Finansal Hizmet Sağlayıcılarının Veriyle İlgili Karşılaştığı Zorluklar:** Finansal kuruluşların, yatırım yaptıkları şirketlerin taksonomi uyumu hakkında bazen binlerce kuruluşu kapsayan bilgi toplamaları gerekir. Bunun yanında üçüncü taraf sağlayıcılardan alınan verilerin kalitesi ve tutarlılığı endişe vericidir.
- **AB’nin Dışındaki Varlıklar için Uyum Sorunu:** Diğer taksonomilerle mevzuat uyumunun olmaması, AB dışındaki varlıklarla ilgili bilgi ve verilerin ele alınmasında zorluklara yol açmaktadır.
- **Sera Gazı Emisyonuna İlişkin Veri Platformu:** Böyle bir platform sera gazı verilerini birleştirip standartlaştırarak emisyonları doğru bir şekilde izleme ve raporlama becerisini artırabilir.
- **Küresel Tedarik Zincirlerinin Karışık Yapısı:** Büyük ölçekli şirketler genellikle değer zincirlerinin tam izlenebilirliğinden yoksundur ve bu tedarik zinciri düzeyinde raporlama gereklilikleri için zorluk teşkil etmektedir.
- **Birden Fazla ve Birbirinden Bağımsız Düzenlemeler:** Birden fazla ülkede faaliyet gösteren kuruluşlar, yüksek uyum maliyetlerine ve karışık piyasa sinyallerine yol açan çeşitli raporlama gereklilikleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar.
- **Çeşitli Raporlama Standartları:** Küresel olarak kabul görmüş raporlama standartlarının bulunmaması nedeniyle bir raporlama çerçevesi seçmek zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır.
- **Operasyonel Zorluklar:** Yeşil taksonomileri mevcut operasyonlara entegre etmek zorlu olabilir, dolayısıyla insan sermayesine yatırım yapılmasını ve süreçler ile organizasyon yapılarında önemli ayarlamalar yapılmasını gerektirebilir.

- **Rehberlik İhtiyaçları:** İşletmeler, özellikle taksonomi raporlaması konusunda düzenleyicilerden önemli ölçüde pratik ve anlaşılır bir rehberliğe ihtiyaç duymaktadır.
- **Dinamik Zorluklar:** Değişen ihtiyaçlara ve beklentilere ayak uydurmak için hızla gelişen piyasalar ve düzenlemeler--, bankaların ve şirketlerin değişen koşullara hızlı bir biçimde ayak uydurmasını gerektirmektedir.
- **Bankalar ve Şirketler için Kapasite Geliştirme İhtiyaçları:** Finansal ve finans dışı kuruluşların, raporlama gerekliliklerine uyabilmeleri için veri yönetiminde kapasite geliştirmeye yatırım yapmaları gerekmektedir. Bu kuruluşlardan bazıları birden fazla ülkede faaliyet göstermektedir, dolayısıyla diğer yargı alanlarındaki raporlama gerekliliklerini de izlemeleri ve bunlara uymaları gerekmektedir.

Bölüm-4 Temel Bilgileri:

Son olarak, Bölüm 4'te Türkiye'de taksonomiye uygun raporlama ekosisteminin iyileştirilmesine yönelik temel tavsiyeler yer almaktadır. Makro ve mikro düzeyde kapasite gelişiminin artırılabilceği ve böylece Türkiye Yeşil Taksonomi uygulamasının genel etkinliğinin ve verimliliğinin iyileştirilebileceği çeşitli alanların çerçevesi verilmektedir.

Taksonomiye uygun raporlama ekosistemi için çerçeve öneriler aşağıda yer almaktadır:

- **Makro-Ekonomik Düzeyde Yeşil Finans Stratejisi:** Türkiye, net sıfır hedefi ve SKA'lar doğrultusunda sürdürülebilir finans stratejisi geliştirebilir. Strateji, finansal ihtiyaçları ve yatırım boşluklarını belirlemeli, kamu kurumları için belirli rol ve sorumlulukları içermelidir.
- **Yüksek Emisyonlu Sektörler için Bilimsel Temelli Geçiş Planı:** Türkiye, yüksek emisyonlu sektörler için bilimsel temelli geçiş planları oluşturabilir. Bunlar, Türkiye'nin net sıfır hedefleriyle uyumlu olmalıdır.
- **Temel Referans Olarak Türkiye'nin Yeşil Taksonomisi:** Yeşil taksonominin Türkiye'nin sürdürülebilir finans mevzuatının temel referansı olarak konumlandırılması elzemdir. Yeşil taksonomi, diğer düzenlemelere rehberlik ederek Türkiye'nin yeşil dönüşümünün ana odağı haline gelebilir.
- **Kapsamlı ve Tek Sürdürülebilirlik Raporlaması:** Türkiye'nin, raporlama yapan kuruluşlar için uyum sürecini daha kolay hale getirecek tek ve kapsamlı bir raporlama çerçevesi geliştirmesi faydalı olabilir.
- **Kademelendirilmiş Raporlama Zaman Çizelgesi:** Türkiye, şirketler için basit bir raporlama zaman çizelgesi uygulamayı düşünebilir. Önceden tanımlanmış kuruluşları kapsayacak basit katmanlı bir zaman çizelgesi yeterli olacaktır. Türkiye, iç pazarda faaliyet gösteren hem yerli hem de yabancı kuruluşlar için aynı zaman çizelgesini kullanabilir.
- **Veri Yönetimi Konusunda Kamu Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi:** Türkiye, kamu sektörü veri kapasitesini geliştirebilir. Bu planlama, ESG veri sağlayıcılarının düzenlenmesi ve denetlenmesini; aynı zamanda, bir Taksonomi Veri Yönlendirme Komitesi kurulmasını içerebilir.
- **Düzenleme ve Denetleme Bağlamında Kurumsal Kapasite Geliştirme:** Türkiye, "yeşil yıkamayı" önlemek ve taksonomi raporlamasına uyumu sağlamak için düzenleme ve denetleme kapasitesini geliştirmeyi hedefleyebilir.
- **Denetçiler için Akreditasyon:** Türkiye, yeşil taksonomisinin zorunlu denetim gerekliliklerini uygulamak üzere denetçiler için akreditasyon standartları oluşturabilir.

- **Yeşil Projeleri Desteklemek için Kapasite Geliştirme:** Türkiye, öncelikli taksonomiye uygun projelerden oluşan bir veri tabanı oluşturabilir ve yatırımları bu projelere yönlendirmek için potansiyel yatırımcılara yönelik toplantılara ev sahipliği yapabilir.
- **Raporlama Yapacak KOBİ'ler için Kapasite Geliştirme:** KOBİ'lerin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye, yeşil finansmana erişim potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak için KOBİ'ler arasında kapasite geliştirme ve farkındalık artırmaya yönelik yatırım yapabilir.
- **Kamu Kurumlarında İnsan Kaynakları Kapasitesini Geliştirme:** Türkiye, yeşil taksonomisi ile ilgili olarak insan kaynakları gelişimine yatırım yapabilir ve kamu kurumları çalışanlarına eğitim verebilir.

PROJE BİLGİSİ

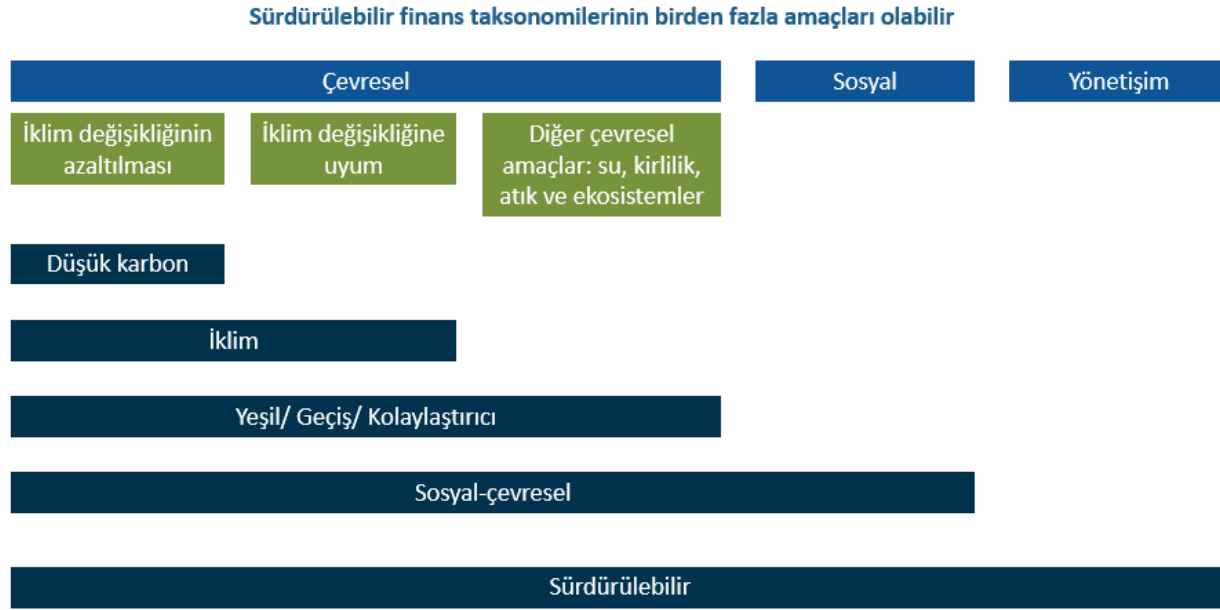
Türkiye'nin Ulusal Yeşil Taksonomisi, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından koordine edilecektir. Bu süreçte Türkiye'ye destek olmak amacıyla AFD (Agence Française de Développement), ulusal yeşil taksonominin hazırlanmasında İklim Değişikliği Başkanlığı'na eşlik etmektedir. "Türkiye'de Yeşil Taksonomi Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması ve Potansiyel Kullanıcıları ile Faydalanıcılarının Belirlenmesi" projesinin uygulamasına Şubat 2023'te başlanmıştır. 8 ay sürmesi öngörülen proje, Türkiye'deki kamu ve özel kurumların yeşil taksonomi şemaları oluşturmak için teknik kapasitelerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Proje, Fransız Kalkınma Ajansı-AFD (Agence Française de Développement) tarafından finansal olarak desteklenmekte ve Frankfurt School of Finance and Management Turcasia Bölge Ofisi tarafından İklim Değişikliği Başkanlığı ile işbirliği içinde yürütülmektedir.

Proje kapsamında, özel hedefler şu şekilde belirlenmiştir: 1) **Küresel taksonomi uygulamaları ve örneklerini** analiz etmek; 2) Finansal sistemdeki **yeşil taksonominin potansiyel kullanıcılarının** yanı sıra ilgili her piyasada beklenen faydalarının analizini ve tanımlanmasını sağlamak; 3) **Yeşil taksonomi kapsamında raporlama kılavuzları oluşturmak için** önerler sunmak; 4) **Teknik Uzman Grubunun kurumsal yapılanmasına** yönelik öneriler sunmak. Projenin nihai hedefi, bir ekonomik faaliyetin "yeşil" olarak nitelendirilip nitelendirilmediğinin değerlendirilmesini sağlayacak bir taksonomi kılavuzu önermektir. Ulusal yeşil taksonominin oluşturulmasının, Türkiye'nin düşük karbon ekonomisine geçişinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

Düşük karbonlu ekonomiye geçişi kolaylaştırmak ve AB'nin iklim değişikliği standartları ve politikalarıyla uyum sağlamak için Türkiye, 2021 yılında 'Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı yayımlamıştır. Bu kapsamlı plan, Türkiye'deki sürdürülebilir yatırımları desteklemek için hem ulusal hem de uluslararası kaynaklardan iklim finansmanını harekete geçirmeyi amaçlayan çeşitli politika eylemlerini içermektedir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye, iklim değişikliği ile mücadeleyi destekleyen projelere yönlendirmede önemli bir rol oynayan yeşil taksonominin geliştirilmesi ve uygulanması hedefini benimsemiştir.

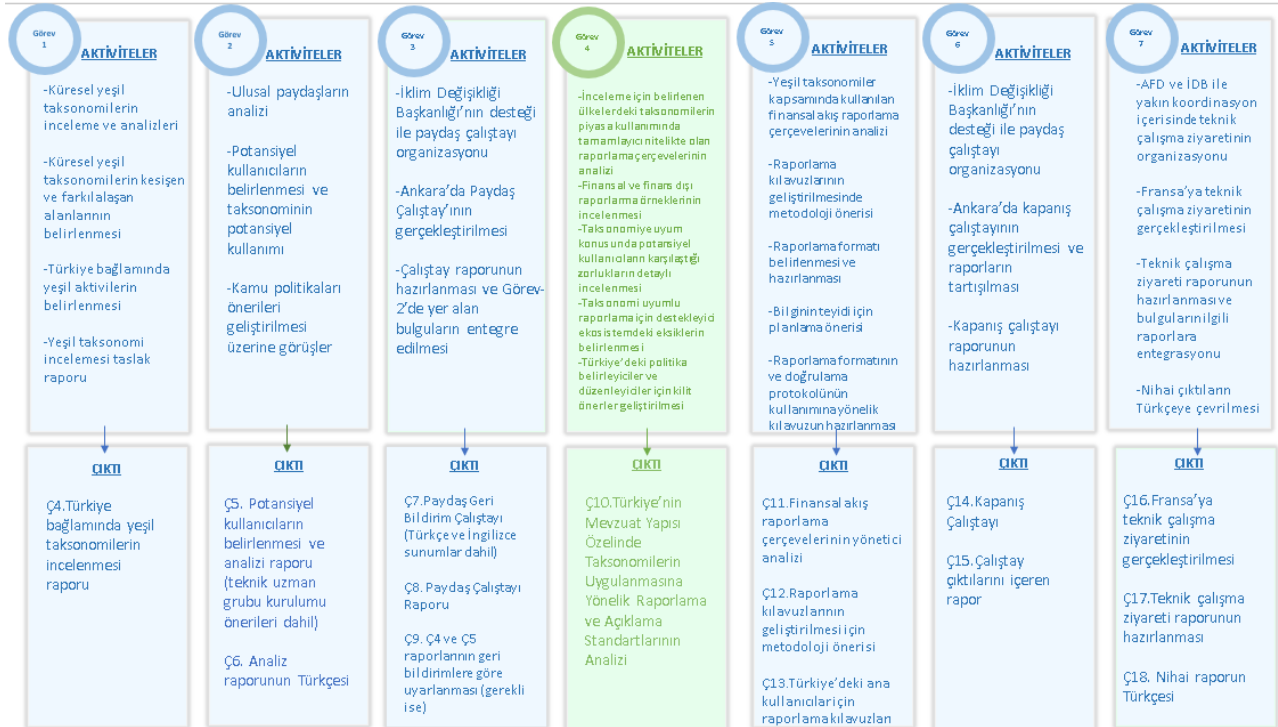
Yeşil taksonomi, iklim değişikliği ile mücadeleye ilişkin yatırım alanları ve faaliyetler için net ilkeler ve kriterler belirlemekte, böylece ekonomik ve finansal faaliyetler için rehberlik sağlamaktadır. Yeşil taksonomi aynı zamanda ekonomik faaliyetleri ve yatırımları çevresel ve sosyal hedeflere katkılarına göre kategorize eden bir çerçeve görevi görmektedir. Sürdürülebilir taksonomi ise, ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilirliğini değerlendirmek için daha çeşitli ve değişen kriterleri göz önünde bulundurarak daha kapsamlı bir yaklaşım benimsemektedir. Dolayısıyla sürdürülebilir taksonomiler, sürdürülebilirlik faktörlerinin daha geniş bir yelpazesini kapsayacak şekilde çevresel hususların ötesine geçmektedirler (Lütfen Şekil 1'i inceleyiniz).

Şekil 1 Sürdürülebilir Finans Taksonomisi Amaçları- OECD Tarafından Geliştirilen Sürdürülebilir Finans Tanımları ve Taksonomileri

İlgili faaliyetler ve çıktılarla birlikte proje görevlerine genel bakış aşağıdaki gibidir. Bu rapor Görev- 4'ün bir parçası olup, projenin onuncu çıktısını kapsamaktadır.

Şekil 2 İlgili Faaliyetler ve Çıktılarla Proje Görevlerine Genel Bakış

Bu rapor aşağıdaki ana bölümleri içermektedir:

- İlk bölüm, AB, Çin, Güney Afrika, Endonezya, Güney Kore ve Meksika'da yeşil taksonomilerin uygulanmasını destekleyen **finansal ve finans dışı raporlama standartları örneklerini** analiz etmektedir. ([Bölüm 1](#))
- **Uluslararası raporlama ve beyan standartları** bölümü, Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) Sürdürülebilirlik Beyan Standartları, Küresel Raporlama Girişimi (GRI) Sürdürülebilirlik Raporlaması, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) çalışmalarına dayanan uluslararası raporlama standartlarını detaylıca kapsamaktadır. ([Bölüm 2](#))
- Rapor ayrıca, **bankaların ve şirketlerin raporlama gereklilikleriyle ilgili olarak karşılaştıkları potansiyel sorunları** incelemektedir. ([Bölüm 3](#))
- Son bölüm, **taksonomi uyumlu raporlama ekosistemindeki boşlukları** incelemekte ve Türk yetkililer için önemli çıkarımlar sunmaktadır. ([Bölüm 4](#))

FARKLI ÜLKELERDE ULUSAL TAKSONOMİLERİN UYGULANMASINI DESTEKLEYEN FİNANSAL VE FİNANS DIŞI RAPORLAMA STANDARTLARI ÖRNEKLERİ

Bu bölümde, altı taksonomi örneği raporlama gereklilikleri açısından incelenmektedir. Farklı ülkelerdeki etki alanlarındaki yeşil taksonomiler arasında **AB hem finans hem de finans dışı sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşlar için geçerli olan en kapsamlı ve gelişmiş raporlama gerekliliklerine sahiptir**. Bu nedenle, AB’de uygulanan raporlama gerekliliklerinin ayrıntılarına özellikle yer verilmektedir (bir sonraki bölümü inceleyiniz).

1.1 AB YEŞİL TAKSONOMİSİ

AB yeşil taksonomi raporlama gereklilikleri, daha geniş bir kurumsal sürdürülebilirlik raporlama gereklilikleri ve sürdürülebilir finans beyan düzenlemeleri paketi kapsamında faaliyet göstermektedir (Şekil 3). Gelişen ekosistemin bir parçası olarak, Haziran 2023 itibarıyla AB yeşil taksonomisinin raporlama gerekliliklerine yeni bileşenler eklenmiştir. Bu bölüm, AB’nin taksonomi raporlama gerekliliklerini, düzenleyici çerçevesini, kapsamını- hem çevresel hedeflerin kapsamı hem de raporlama yapması gereken kuruluşlar açısından- ve uygulama zaman çizelgesini detaylıca açıklamaktadır.

Analizin ilk bölümü, 2023’ten önce duyurulan raporlama gerekliliklerini kapsamaktadır. Bu bölüm, Türkiye’nin Ulusal Taksonomisi raporlama gerekliliklerinin ilk aşamaları için bilgilendirici niteliktedir. **Analizin ikinci kısmı, Haziran 2023’te duyurulan ve raporlama amaçları için ek çevresel hedefler ve ilgili zaman çizelgesi ekleyen, AB’nin raporlama gerekliliklerini kapsamaktadır.** Analizin ikinci kısmı, Türkiye için taksonomi uygulamasının sonraki aşama planlamalarına ilişkin bilgilendirici niteliktedir.

Şekil 3 AB'nin Sürdürülebilirlik Raporlama Yönetmeliğinin Temel Unsurları - [Avrupa Bankacılık Otoritesi](#), 2021

1.1.1 AB Düzenleyici Çerçevesi

AB'nin yeşil taksonomiye ilişkin düzenlemesi, yasama süreçlerinin genel ilkelerine uygun olarak işlemektedir:

- **"Yönetmelikler"** bağlayıcı yasama tasarruflarıdır. AB genelinde bütünüyle uygulanmaları gerekmektedir. Örneğin, AB taksonomisi bir yönetmektir.
- **"Direktifler"**, tüm AB ülkelerinin ulaşması gereken bir hedefi ortaya koyan yasal düzenlemelerdir. Ancak, bu hedeflere nasıl ulaşılabileceği konusunda kendi yasalarını oluşturmak ülkeye bağlıdır. Örneğin, AB'nin kurumsal sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin 2013 mevzuatı bir direktiftir.

- **Mevzuatların yürütülmesi ve uygulanması** açısından, Avrupa Komisyonu, mevzuatın gerekli olmayan unsurlarını değiştirmeye veya tamamlamaya hizmet eden, yasama dışı tasarruflar olan 'yetki devrine dayalı tasarrufları' kabul eder. Katı koşullara ve iptal hükümlerine (Parlamento ve Konsey tarafından) tabidirler. **Yetki devrine dayalı tasarruflar**, tipik olarak, yasama kanunlarının teknik ve bilimsel gereklilikler ve süreçler dikkate alınarak uyarlandığı durumlarda kullanılmaktadır. **Yeşil taksonomi mevzuatının uygulanmasının** bazı yönlerini kapsamak üzere, Komisyon tarafından kabul edilen çeşitli "yetki devri tasarrufları/düzenlemeleri" bulunmaktadır.

1.1.2 Kronolojik Sırayla AB Taksonomi Yönetmeliği

Bu bölüm, **AB yeşil taksonomisi ve uygulanmasıyla ilgili arka plan yönetmeliklerini, direktifleri ve yetki devri tasarruflarını** kapsamaktadır. Farklı mevzuat parçaları arasında çapraz referanslar, değişiklikler ve eklemeler olduğu için, bu bölüm, renk kodlu çapraz referanslar ve resmî belgelere doğrudan bağlantılar aracılığıyla incelenecektir. **Yönetmeliği, kronolojik sıraya göre takip etmek önemlidir**, bu nedenle **yıllara/rakamlara** göre biçimlendirilmiş bilgiler sunulmuştur (**Şekil 4**).

Taksonomi Yönetmeliği **(AB) 2020/852⁴**, 22 Haziran 2020 tarihinde Avrupa Birliği Resmî Gazetesinde yayımlanmış ve 12 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, bir ekonomik faaliyetin çevresel açıdan sürdürülebilir olarak nitelendirilebilmesi için karşılaması gereken 4 kapsayıcı koşulu belirleyerek AB taksonomisinin temelini oluşturmaktadır.

Taksonomi Yönetmeliği altı iklim ve çevre hedefi belirlemektedir (hedefler, bu projenin "Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelenmesi" raporunda detaylıca incelenmiştir):

1. İklim değişikliğinin azaltılması
2. İklim değişikliğine uyum
3. Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması
4. Döngüsel ekonomiye geçiş
5. Su, toprak ve hava kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü
6. Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu

Bir faaliyetin her bir hedefe önemli bir katkı sağlaması için farklı araçlar gerekebilmektedir.

(AB) 2020/852 sayılı Taksonomi Yönetmeliği kapsamında Komisyon, **yetki devrine dayanan tasarruflar yoluyla her bir çevresel hedef için teknik tarama kriterleri tanımlayarak çevresel açıdan sürdürülebilir faaliyetlerin asıl listesini geliştirmiştir**.

AB'nin raporlama yükümlülükleri, **2020/852 sayılı** Taksonomi Yönetmeliği'nin **8. Maddesi** altında yer alan **(AB) 2021/2178 sayılı⁵** Yetki Devrine Dayanan Tasarruf'da ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. 8(1) Maddesi uyarınca, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Direktifi (CSRD) kapsamında finansal olmayan bilgileri yayınlaması gereken büyük işletmeler, faaliyetlerinin çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerle nasıl ve ne ölçüde ilişkili olduğuna dair bilgileri açıklamaları gerekmektedir. Büyük işletmeler, sürdürülebilirlik konularının şirketin değerini nasıl etkilediği (finansal önemlilik), ekonomi,

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2178>

çevre ve toplum üzerindeki etkileri (etki önemliliği) ve bu faktörler arasındaki bağlantılar hakkında bilgileri beyan etmekle yükümlüdür. Bu durum, sürdürülebilirlik ve kurumsal raporlamada çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörleri ile büyük işletmelerin finansal performansı arasındaki doğrudan ilişkiyi kabul eden ve son CSRD güncellemeleriyle ortaya konan bir kavram olan "çifte önemlilik perspektifi"⁶ olarak bilinmektedir.

AB Taksonomisi, taksonomi geliştirme sürecinin ilk aşamasında (altı çevresel hedef arasında) **iklim değişikliği azaltımı ve iklim değişikliğine uyuma** ilişkin beyan gerekliliklerine öncelik vermiştir. Bu nedenle, Taksonomi Yönetmeliği ilk olarak bu iki hedef için teknik tarama kriterlerini geliştirmiştir ve İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf (AB) 2021/2139⁷ tarafından tanımlanan bu iki hedef için teknik tarama kriterlerini geliştirmiştir. Bu tasarruf, daha sonra, beyan gerekliliklerini de içine alarak kapsam genişletilmiştir.

(AB) 2021/2178 sayılı, büyük finansal ve finans dışı sektörlerdeki teşebbüsler tarafından beyan edilecek bilgilerin içeriğini, metodolojisini ve sunumunu belirlemektedir. Çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetlere ilişkin AB 2013/34 sayılı Direktif'in⁸ 19a veya 29a maddelerine tabi teşebbüsler tarafından açıklanacak bilgilerin içeriğini ve sunumunu belirleyerek AB 2020/852 sayılı Taksonomi Yönetmeliği'ni tamamlamaktadır.⁹

(AB)2021/2178 sayılı Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf, raporlama yapan kuruluşun beyanının, AB 2020/852 sayılı Taksonomi Yönetmeliği ile uyumlu işletmeler, yatırımlar veya borç verme faaliyetlerindeki payına dayanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca Tasarruf, kuruluşun beyan etmesi gereken **ciro, sermaye harcamaları (CapEx) ve işletme harcamaları (OpEx)** ile ilgili temel performans göstergelerini (KPI) belirlemektedir. Ayrıca, CapEx ve OpEx'in kapsamını da tanımlamaktadır.

- Mali olmayan kuruluşların, Taksonomi Yönetmeliği Madde 8(2) uyarınca, Taksonomi Tüzüğü ve AB Taksonomi İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf (AB) 2021/2139'da tanımlandığı şekilde çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerle ilişkili cirolarının, yatırım harcamalarının ve faaliyet giderlerinin payını açıklamaları gerekmektedir.
- Finansal kuruluşlar (yatırım firmaları, varlık yöneticileri, sigortacılar, kredi kuruluşları), borç verme, yatırım ve sigorta gibi finansman faaliyetlerinde çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin oranına ilişkin ilgili KPI'ları raporlar. (AB) 2020/852 sayılı Taksonomi Tüzüğü'nün, **finansal hizmetler sektöründe** sürdürülebilirlikle ilgili açıklamalara ilişkin önceki (AB) 2019/2088 sayılı Yönetmeliğin¹⁰ değiştirdiğini belirtmek önem arz etmektedir.

⁶ <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=/sites/webpublishing/SiteAssets/Appendix%202.6%20-%20WP%20on%20draft%20ESRG%201.pdf&AspxAutoDetectCookieSupport=1>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A02013L0034-20141211>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088>

AB TAKSONOMİSİ VE DESTEKLEYECİ MEVZUAT ZAMAN ÇİZELGESİ

2019

Finansal hizmetler sektöründe sürdürülebilirlikle ilgili beyanlara ilişkin 27 Kasım 2019 tarihli ve **(AB) 2019/2088** sayılı AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

2020

"Taksonomi Yönetmeliği": Sürdürülebilir yatırımları kolaylaştırmak için bir çerçeve oluşturulmasına ilişkin ve de **(AB) 2019/2088** sayılı yönetmeliği tadil eden 18 Haziran 2020 tarihli AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEYİNİN **(AB) 2020/852** SAYILI AB DÜZENLEMESİ

- 2019/2088 (AB) sayılı Yönetmelik Madde 8(1)
- 2019/2088 (AB) sayılı Yönetmelik Madde 9 (1), (2) and (3)

2021

"AB İklimle Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf": Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin **(AB) 2020/852** sayılı Tüzüğünü tamamlayan 4 Haziran 2021 tarihli ve **(AB) 2021/2139 sayılı KOMİSYON YETKİLENDİRİLMİŞ TASARRUF**. Bir ekonomik faaliyetin **iklim değişikliğinin azaltılması ve uyumuna** önemli ölçüde katkıda bulunma niteliği taşıdığı koşulların belirlenmesine yönelik teknik tarama kriterleri.

"Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf": Çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetlere ilişkin **2013/34/AB** sayılı Direktifin 19a veya 29a maddelerine tabi teşebbüsler tarafından beyan edilecek bilgilerin içeriğini ve sunumunu belirlemek ve bu açıklama yükümlülüğüne uymak için metodolojiyi belirlemek suretiyle Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin **(AB) 2020/852** sayılı Tüzüğünü tamamlayan 6 Temmuz 2021 tarihli **(AB) 2021/2178** sayılı KOMİSYON YETKİLENDİRİLMİŞ TASARRUFU

- (AB) 2020/852 sayılı Yönetmelik Madde 5
- (AB) 2020/852 sayılı Yönetmelik Madde 6

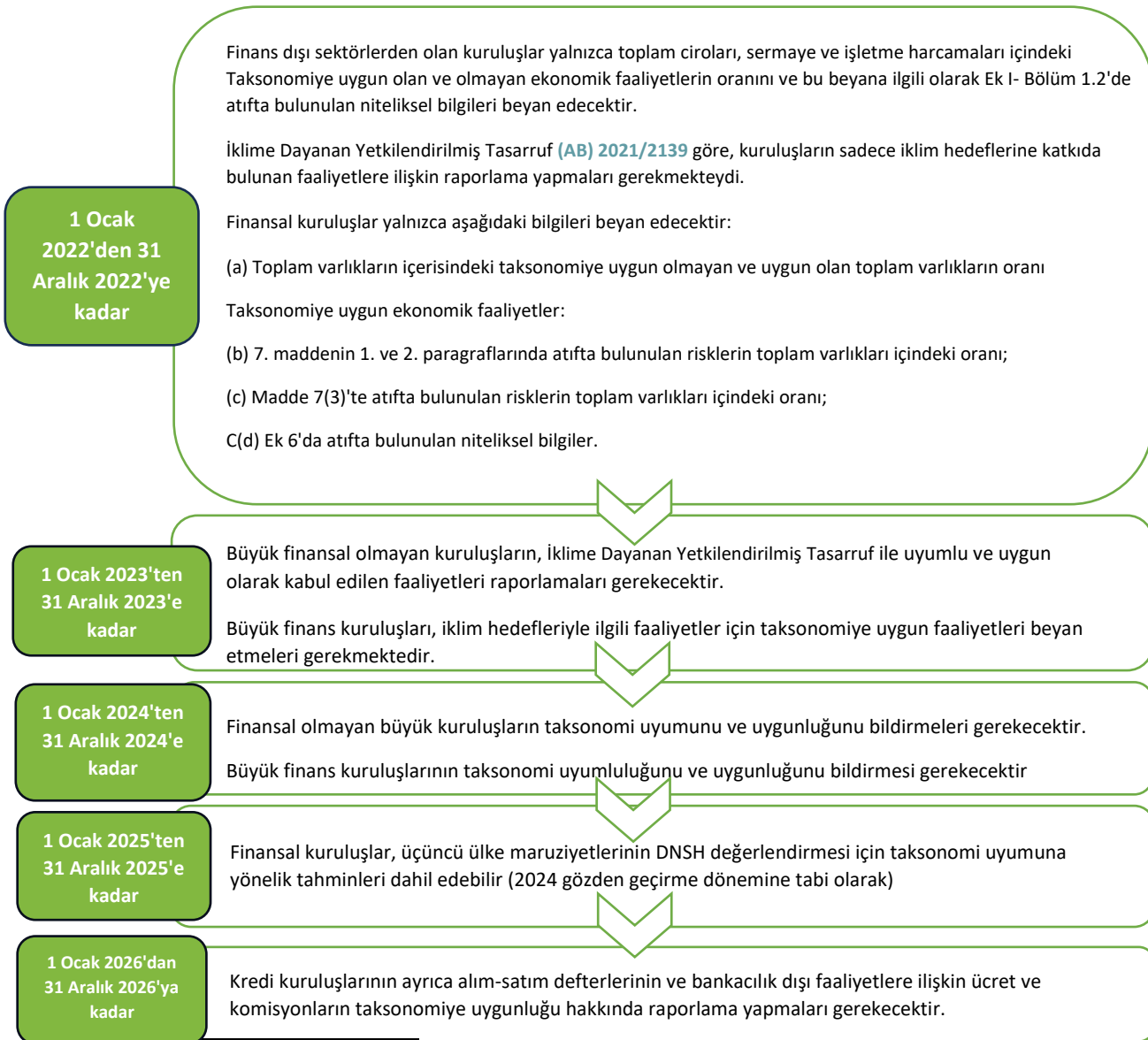
AB TAKSONOMİSİ VE DESTEKLEYECİ MEVZUAT ZAMAN ÇİZELGESİ

1.1.3 Kuruluş Gruplarına Göre Raporlama Gerekliklerinin Zaman Çizelgesi

AB, yeşil taksonomi ile ilgili zorunlu raporlama gerekliklerine yönelik kademeli bir yaklaşım benimsemiştir. Raporlama gerekliklerinin uygulanmasına ilişkin zaman çizelgesi¹¹ **(AB) 2021/2178 sayılı Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf'un 10. Maddesinde yer almaktadır** (Tablo 1). Kademeli yaklaşımın bir parçası olarak, büyük işletmelerden raporlamanın ilk yılında "uygunluk raporlaması" yapmaları istenmiştir; bu raporlama daha sonra işletmelerin "uyum raporlamasına" hazırlanmalarına yardımcı olacaktır. Dolayısıyla, işletmelerin yıllık raporlarında, faaliyetlerinin ne ölçüde AB Taksonomisi kapsamına girdiği (**taksonomiye uygunluk**) ve yetki devrine dayanan tasarruflarda belirlenen teknik tarama kriterlerine ne ölçüde uyduğu (**taksonomiye uyum**) hakkında bilgi vermeleri gerekmektedir.

Tablo 1 Kuruluş Gruplarına Göre Raporlama Gerekliklerinin Zaman Çizelgesi

¹¹ https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/sustainable-finance-taxonomy-article-8-report-eligible-activities-assets-faq_en.pdf

1.1.4 Taksonomi Raporlaması Yapması Gereken Kuruluşlar

Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Direktifi (CSRD) **(AB) 2022/2464¹²** kapsamına giren şirketlerin, faaliyetlerinin ne ölçüde AB Taksonomisi kapsamına girdiğini yıllık raporlarında bildirmeleri zorunluluk arz etmektedir

Buna göre, AB’de raporlama gereklilikleri, çalışan sayısı **500’ü aşan kamu yararı şirketleri** ve konsolide bazda çalışan sayısı 500’ü aşan büyük bir grubun iştiraki olan kamu yararı şirketleri ile başlamıştır (Şekil 5)¹³. 2024 yılından itibaren, halihazırda finansal olmayan raporlama direktifine tabi olmayan ve aşağıdaki üç kriterden ikisini karşılayan orta ölçekli şirketlerin raporlama yapması gerekecektir:

- > 250’den fazla çalışan
- > 40 milyon € ciro
- > 20 milyon €’dan fazla toplam varlık

Menkul kıymetleri AB içerisinde düzenlenmiş bir piyasada işlem gören ve kamu yararına çalışan kuruluşlar olan küçük ve orta ölçekli şirketlerin, küçük ve orta ölçekli şirketler için sürdürülebilirlik raporlaması standartlarına uygun olarak raporlama yapmalarına izin verilmelidir. Buna ek olarak, büyük grupların ana kuruluşu olan tüm kuruluşların grup düzeyinde sürdürülebilirlik raporlaması hazırlamalıdır.

Türkiye’de kayıtlı kuruluşlar da dahil olmak üzere AB dışından gelen ve AB’de 150 milyon Avronun üzerinde net ciroya sahip olan AB dışından kuruluşların, AB’de belirli eşikleri aşan en az bir iştiraki veya şubesi varsa, 2028 itibariyle raporlama yapmaları gerekecektir (Şekil 5).

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>

¹³ https://finance.ec.europa.eu/news/sustainable-finance-guidance-reporting-under-taxonomy-2022-12-20_en

Şekil 5 CSRD Raporlama Gerekliklerinin Zaman Çizelgesi- [Worldfavor-CSRD zaman çizelgesi](#): neyi, ne zaman raporlamanız gerekiyor, 2023

1.2 RAPORLAMA İÇİN TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

(AB)2021/2178 sayılı Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf, çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerle ilgili olarak işletmeler tarafından beyan edilecek bilgilerin içeriğini ve sunumunu belirlemekte ve bu beyan yükümlülüğüne uyulması için metodolojiyi açıklamaktadır. Bu Tasarruf, farklı kuruluş grupları tarafından raporlanacak temel performans göstergelerinin (KPI'lar) ayrıntılı tanımını sağlamaktadır:

1. Finansal olmayan teşebbüsler
2. Varlık yöneticileri
3. Kredi kuruluşları
4. Yatırım şirketleri
5. Sigorta ve reasürans şirketleri

Bu rapor, **finansal olmayan teşebbüsler (grup 1) ve varlık yöneticileri (grup 2)** için raporlama gerekliliklerine örnek teşkil etmesi açısından finansal teşebbüsler için raporlama gerekliliklerini incelemektedir.

1.2.1 Finansal Olmayan Teşebbüsler için KPI'lar

1.2.1.1 Ciro ile ilgili KPI (Ciro KPI'ı)

Ciro oranı, net cironun taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili maddi olmayan varlıklar da dahil olmak üzere ürün veya hizmetlerden elde edilen kısmının (pay) net ciroya (payda) bölünmesiyle hesaplanacaktır.

1.2.1.2 Sermaye Harcamalarına İlişkin KPI (CapEx-KPI)

(AB) 2020/852 sayılı Taksonomi Yönetmeliği'nin 8(2) Maddesinin (b) bendinde atıfta bulunulan sermaye harcaması oranı, 1.1.2.1 ve 1.1.2.2 bölümlerinde belirtildiği üzere payın paydaya bölünmesiyle hesaplanacaktır.

Payda, amortisman, itfa payları ve her türlü yeniden ölçümünden önce ve gerçeğe uygun değer değişiklikleri hariç olmak üzere, ilgili mali yıl içinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklara yapılan ilaveleri kapsamaktadır. Buna ayrıca, yeniden değerlendirme ve değer düşüklüklerinden kaynaklanan yeniden ölçümler dahildir. Paydada, işletme birleşmelerinden kaynaklanan maddi ve maddi olmayan duran varlıklara yapılan ilaveler de yer almalıdır.

Pay, paydada yer alan sermaye harcamasının sıralanan herhangi biri olan kısmına eşittir: taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerle ilişkili varlıklar veya süreçler; taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri genişletme veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerin taksonomiye uygun hale gelmesini sağlama planları ('CapEx planı'); taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerden çıktı satın alınması ve hedef faaliyetlerin düşük karbonlu hale gelmesini veya sera gazı azaltımını sağlayan bireysel önlemler.

1.2.1.3 İşletme Harcamalarına İlişkin KPI (OpEx-KPI)

OpEx oranı, belirtildiği gibi payın paydaya bölünmesiyle hesaplanacaktır¹⁴:

Payda, araştırma ve geliştirme, bina yenileme önlemleri, kısa vadeli kiralama, bakım ve onarım ve maddi duran varlıkların teşebbüs tarafından veya faaliyetlerin dışarıdan temin edildiği üçüncü taraflarca günlük hizmetlerine ilişkin, diğer doğrudan harcamalarla ilgili olan ve bu varlıkların sürekli ve etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak için gerekli olan doğrudan sermayeye çevrilmemiş maliyetleri kapsayacaktır.

Pay aşağıdakilerden herhangi birine eşittir:

- Eğitim ve diğer insan kaynakları uyum ihtiyaçları ve araştırma ve geliştirmeyi temsil eden doğrudan sermayeleştirilmemiş maliyetler dahil olmak üzere, taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili varlıklarına veya süreçlerine;
- Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri genişletmek veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerin taksonomiye uygun hale gelmesine izin vermek için CapEx planının bir parçasına;
- Taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerden çıktı satın alınması ve hedef faaliyetlerin düşük karbonlu hale gelmesini veya sera gazı azaltımını sağlayan bireysel önlemlerin yanı sıra bireysel bina yenileme önlemleri ile ilgili olarak ve bu önlemlerin 18 ay içinde uygulanması ve faaliyete geçmesi şartıyla eşit kabul edilir.

Finansal olmayan teşebbüsler için gerekli olan beyanların standart şablonu için lütfen aşağıdaki Şekil 6'yı inceleyiniz; şablonun uzun versiyonu için Ek 1'i inceleyiniz.

¹⁴ ["Açıklamalar Yetkilendirilmiş Yasası": KOMİSYON YETKİLİ YÖNETMELİĞİ \(AB\) 2021/2178](#)

Şekil 6 Finansal Olmayan Teşebbüsler İçin Gereken Beyanlara İlişkin Standart Şablon- Temel Görünüm

Ekonomik Aktiviteler (1)	Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	Önemli ölçüde katkı kriterleri						DNSH Kriteri (‘Önemli Zarar Vermeme’)						Aşırı güvenceler (17)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori 'geçiş faaliyeti' (21)
				İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüsel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüsel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)					
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G
A. TAKSONOMİ UYUMLU FAALİYETLER																				
A.1 Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetler (Taksonomi ile uyumlu)																				
Faaliyet 1				%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%		K	
Faaliyet 2				%	%	%	%	%	%	Y	Y		Y	Y	Y	Y	%			

1.2.1.4 Muhasebe Standartları

Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf'un 1(5) Maddesi, uygun bir ekonomik faaliyeti, Taksonomi Yönetmeliği uyarınca kabul edilen yetki tasarruflarında tanımlanan bir faaliyet olarak tanımlamaktadır. Ekonomik faaliyetlerin uygunluğunun değerlendirilmesi, kullanılan muhasebe standartlarına bağlıdır.

Ancak yeşil taksonomi performans göstergeleri (KPI'lar), Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf Ek I'de tanımlandığı üzere, teşebbüsün mali tablolarının hazırlanmasında geçerli olan aynı muhasebe ilkelerine göre hesaplanmalıdır.

Mali olmayan teşebbüsler cironun, sermaye harcamalarının ve işletme harcamalarının nasıl belirlendiğini ve paylara nasıl dağıtıldığını; cironun, sermaye harcamalarının ve işletme harcamalarının, gelirlerin veya giderlerin farklı ekonomik faaliyetlere dağıtılmasına ilişkin her türlü değerlendirme de dahil olmak üzere, hangi temelde hesaplandığını açıklayacaktır.

Ciro ve sermaye harcamaları için, finansal olmayan teşebbüsler, finansal olmayan tablolardaki ilgili kalemlere referansları dahil etmelidir. Herhangi bir hesaplamanın uygulanmasının önceki raporlama döneminden bu yana değiştiği durumlarda ise, finansal olmayan teşebbüsler bu değişikliklerin neden daha güvenilir ve ilgili sonuçları ortaya çıkardığını açıklamalı ve yeniden düzenlenmiş karşılaştırmalı rakamları sağlamalıdır.

Beyan Tasarrufu ayrıca, bu hesaplamaların Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını (IFRS) ve Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerini (General Accepted Accounting Principles-GAAP) uygulayan finansal olmayan işletmeler tarafından nasıl ele alınması gerektiğini de açıklamaktadır.

1.2.2 Varlık Yöneticisinin KPI'ı

1.2.2.1 Varlık Yöneticileri Tarafından Açıklanacak KPI İçeriği

KPI, payın paydaya bölünmesiyle hesaplanacaktır:

Pay, yatırım yapılan şirketlerin taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerine yapılan yatırımların değerinin ağırlıklı ortalamasından oluşacaktır. Yatırımların değerinin ağırlıklı ortalaması, yatırım yapılan şirketlerin taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerinin aşağıdaki şekilde ölçülen oranına dayanacaktır:

- Finansal olmayan teşebbüsler olan yatırımlar için, yatırım yapılan teşebbüsün KPI'larının hesaplanmasından elde edilen ciro ve yatırım harcaması KPI'ları;
- Varlık yöneticisi olan iştirakler için, iştirakin KPI'larının hesaplanmasından kaynaklanan ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı KPI'lar;
- Kredi kuruluşu olan iştirakler için, iştirakin yeşil varlık oranının hesaplanmasından kaynaklanan ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı yeşil varlık oranı;
- Yatırım şirketi olan iştirakler için, yatırım şirketinin ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı KPI'larının hesaplanmasından elde edilen yatırımlar ve gelirler ile yatırım şirketinin gelirinde kendi hesabına ve kendi hesabına olmayan işlemlerin hizmet ve faaliyetlerinin oranı;
- Sigorta veya reasürans teşebbüsü olan iştirakler için, yatırımlar, yazılan brüt primler veya uygun olduğu hallerde, ciro bazlı veya yatırım harcaması bazlı yatırım KPI'nın hesaplanmasından elde edilen toplam sigorta geliri, uygun olduğu hallerde, hayat dışı yatırım yapılan sigorta ve reasürans teşebbüslerinin yüklenim KPI'ı ile birleştirilir.

Payda, varlık yöneticilerinin hem kolektif hem de bireysel portföy yönetimi faaliyetlerinden kaynaklanan tüm Yönetim Altındaki Varlıkların (Assets under Management-AuM) değerinden oluşacaktır. **Portföy yöneticileri, yatırım yapılan şirketlerin ciro KPI'larına dayalı bir KPI ve yatırım yapılan şirketlerin yatırım harcaması KPI'larına dayalı bir KPI açıklayacaktır** (Lütfen Tablo 2'yi inceleyiniz).

Tablo 2 Yönetim Altındaki Varlık Değerinin Paydası

Finansmana yönelik veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerle ilişkili tüm yatırımların KPI kapsamındaki toplam varlıkların değerine göre ağırlıklı ortalama değeri, aşağıdaki teşebbüslere yapılan yatırımlar için aşağıdaki ağırlıklarla ilişkilendirilir: Ciro bazlı: % Sermaye harcaması bazlı: %	Finansmana yönelik veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerle ilişkili tüm yatırımların ağırlıklı ortalama değeri, aşağıdaki teşebbüslere yapılan yatırımlar için aşağıdaki ağırlıklarla ilişkilendirilir: Ciro bazlı: [mali tutar] CapEx bazlı: [mali tutar]
KPI tarafından kapsanan varlıkların toplam yatırımlara (toplam AuM) göre yüzdesi. Kamu kuruluşlarına yapılan yatırımlar hariç, kapsama oranı: %	KPI kapsamındaki varlıkların parasal değeri. Kamu kuruluşlarına yapılan yatırımlar hariçtir. Kapsam: [mali tutar]

1.2.3 AB'nin Daha Geniş Kapsamlı Sürdürülebilir Finans Beyan Gerekliliklerinde AB Taksonomisinin Yeri

Sürdürülebilir Finans Beyan Yönetmeliği (SFDR), finansal ürünler ve finansal kuruluşlar için bir raporlama çerçevesi oluşturmaktadır. Sürdürülebilirlikle ilgili beyanlara uyumun, sermaye akışlarını yeşil faaliyetlere (yeniden) yönlendirmek için bir teşvike sahip olmaları anlamında finansal firmalar üzerinde bazı davranışsal etkileri olması beklenmektedir. Bu beyan gereklilikleri, yatırım arayan ve yeşil finansman çekmek isteyen şirketlerin iş modellerini dolaylı olarak etkilemektedir. SFDR, amaçlarının 'sürdürülebilir yatırım' olduğunu iddia eden finansal ürünler (yani 'koyu yeşil' finansal ürünler) ile sosyal veya çevresel özellikleri desteklediğini iddia eden finansal ürünler (yani 'açık yeşil' finansal ürünler) için beyan gerekliliklerini birbirinden ayırmaktadır.

SFDR gereklilikleri, SFDR'deki 'sürdürülebilir yatırımlar' tanımına Taksonomi Yönetmeliği tarafından tanımlanan 'çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetleri' dahil edilerek AB Taksonomisi kapsamındakiyle ilişkilendirilmiştir.

AB'nin üç finansal düzenleme kurumu olan Avrupa Bankacılık Otoritesi (European Banking Authority-EBA), Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (European Securities and Markets Authority-ESMA)¹⁵, Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik Otoritesi (European Insurance and Occupational Pensions Authority -EIOPA)¹⁶ tarafından ortaklaşa geliştirilen düzenleyici teknik standartlar bulunmaktadır. Bunlar, 'koyu yeşil' ve 'açık yeşil' finansal ürünler için finansal hizmetler sektörü genelinde standartlaştırılmış şablonlar aracılığıyla bilginin sunulmasının yanı sıra içerik açısından da beyan gerekliliklerini belirlemektedir.

Avrupa Bankacılık Otoritesi (EBA), Avrupa Birliği'ndeki kurumlar için Temel (Pillar) 3 açıklamalarına ilişkin teknik standartları yayınlamıştır. Sermaye Koşulları Yönetmeliği'nin (Capital Requirement Regulation-CRR) 449a Maddesi, 28 Haziran'da, 2022 ESG risklerine ilişkin Temel 3 beyanları olarak bilinen yeni bir dizi veri beyan gerekliliklerini yayınladı. Bunlar, bankaların ESG ile ilgili bilgileri beyan etmesini gerektirerek AB Taksonomisi'ni tamamlayacaktır (aşağıdaki Şekil 7'yi inceleyiniz)¹⁷.

¹⁵ <https://www.esma.europa.eu/press-news/consultations/joint-consultation-review-sfdr-delegated-regulation>

¹⁶ https://www.eiopa.europa.eu/browse/sustainable-finance_en

¹⁷ <https://www.eba.europa.eu/implementing-technical-standards-its-prudential-disclosures-esg-risks-accordance-article-449a-crr>

Şekil 7 Temel 3 Beyan Gereklilikleri: [Avrupa Bankacılık Otoritesi](#), 2021

ESG Beyanları EBA Özeti - Temel 3		EBA EUROPEAN BANKING AUTHORITY	
BEYAN EDİLECEKLER		BEYAN ÖRNEKLERİ	
RİSK BEYANLARI	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ GEÇİŞ RİSKİ İklim değişikliğine yüksek oranda katkıda bulunabilecek sektörlerde veya varlıklara olan maruziyetler hakkında bilgi	► Sürdürülebilir iklim ölçütlerinden hariç tutulan fosil yakıt şirketlerine ve diğer karbon yoğun sektörler ► Gayrimenkul riskleri için, gayrimenkul risklerinin dağılımı teminatın enerji performansına göre riskler	
	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FİZİKSEL RİSKİ Aşırı hava olaylarına maruz kalan riskler (sektör/coğrafya)	► Sektör ve coğrafyaya bağlı olarak, kronik iklim değişikliği olaylarının etkilerine maruz kalan varlıklar ► Sektör ve coğrafyaya bağlı olarak, akut iklim değişikliği olaylarının etkilerine maruz kalan varlıklar	
AZALTIM EYLEMLERİ	Karbonsuz ekonomiye geçişte paydaşları destekleyen, ancak taksonomi kriterlerini karşılamayan eylemler	► Binaın enerji verimliliğini artıran fakat taksonomi tarama kriterlerini karşılamayan bina yenileme kredileri	
	Paydaşları iklim değişikliğine uyum konusunda destekleyen ancak taksonomi kriterlerini karşılamayan eylemler	► Taksonomi tarama kriterlerini karşılamayan, fakat sel veya su baskınlarına karşı banyerler inşa etmek için veya kuraklığa karşı su yönetim mekanizmaları oluşturmak için kullanılan krediler	
YEŞİL VARLIK ORANI	Geçiş ve kolaylaştırıcı faaliyetlere ilişkin bilgilerle birlikte, iklim değişikliğinin azaltılması (CCM) ve uyumuna (CCA) önemli ölçüde katkıda bulunan, Paris Anlaşması hedefleriyle uyumlu NFRD Şirketleri ve Perakende finansman taksonomisine uygun faaliyetlere yönelik riskler hakkında bilgiler.	► Azaltıma katkıda bulunmak: Yenilenebilir enerji üretimi ► Azaltımın kolaylaştırılması: Yenilenebilir enerji teknolojilerinin üretimi ► Uyuma Katkı: Ağaçlandırma ► Uyumun Kolaylaştırılması: İklim değişikliğine uyum için mühendislik faaliyetleri	
BANKACILIK DEFTERİ TAKSONOMİ UYUM ORANI	Yeşil Varlık Oranı 'nda değerlendirilmeyen, ancak azaltım ve uyuma önemli ölçüde katkıda bulunmakla beraber Paris Anlaşması hedefleriyle tutarlı olan NFRD -dışı şirketlere yönelik riskler hakkında bilgi. İki taraflı bilgi ve tahminlere dayanan sadeleştirilmiş değerlendirme .		
NİTELİKSEL BEYANLAR	Çevresel, sosyal ve yönetim risklerine ilişkin niteliksel bilgiler.	► Yönetişim düzenlemeleri ► İş modeli ve strateji ► Risk yönetimi	

Bankaların, Yeşil Varlık Oranlarını (Green Asset Ratio-GAR) ve Bankacılık Defteri Taksonomi Uyum Oranlarını (Banking Book Taxonomy Alignment Ratio-BTAR)- sektörler göre risklerin dağılımı ve bu risklerin taksonomiye uygun ve taksonomi uyumlu olan oranlarını – beyan etmeleri gerekmektedir. EBA ayrıca, kurumlar tarafından yapılan bu açıklamaların daha tutarlı, karşılaştırılabilir ve anlamlı olmasını sağlamak için beyan zaman çizelgelerini, ayrıntılı şablonları, tabloları ve talimatları da belirlemiştir. Bankacılık kurumlarının bu oranları 2024 yılından itibaren, GAR için 2023 yılı sonuna kadar ve BTAR için Haziran 2024'e kadar olan riskleri için yayınlamaları gerekecektir.

1.2.4 Sürdürülebilir Finans Paketi- Haziran 2023

Haziran 2023'te Komisyon, AB sürdürülebilir finans çerçevesinin temellerini inşa etmek ve güçlendirmek için yeni bir tedbir paketi tanıtmıştır.¹⁸

Komisyon, iklim dışı çevresel hedeflerden bir veya daha fazlasına önemli katkı sağlayan ekonomik faaliyetler için aşağıda listelenen yeni bir dizi teknik tarama kriterini onaylamıştır:

- Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması,
- Döngüsel ekonomiye geçiş,
- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü,
- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu.

Bunu tamamlamak üzere Komisyon, AB Taksonomisi İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf'unda, iklim değişikliğinin azaltılması ve uyumuna katkıda bulunan ve bugüne kadar özellikle imalat ve ulaştırma sektörlerinde yer almayan ekonomik faaliyetleri genişleten, hedefe yönelik değişiklikleri kabul etmiştir.

Altı çevresel hedefin tamamını kapsayan daha fazla ekonomik faaliyetin ve dolayısıyla daha fazla ekonomik sektör ve şirketin dahil edilmesiyle Komisyon, AB'de sürdürülebilir yatırımların ölçeklendirilmesinde AB Taksonomisi'nin kullanılabilirliğini ve potansiyelini arttırmayı amaçlamaktadır.

Komisyon ayrıca, ek faaliyetler için beyan yükümlülüklerini netleştirmek üzere AB Taksonomi Beyana Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf'unda değişiklikleri kabul etmiştir.

Taksonomi Yönetmeliği'nin, iklim dışı çevresel hedeflerinden bir veya daha fazlasına önemli ölçüde katkıda bulunan ekonomik faaliyetlere ilişkin kriterleri tanımlayan İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf, başta 8 ekonomik sektörde 35 faaliyeti içermektedir (faaliyetlerin tam listesi için Ek-2'yi inceleyiniz):

- Çevre koruma ve restorasyon faaliyetleri
- Üretim
- Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- İnşaat ve gayrimenkul faaliyetleri
- Afet risk yönetimi
- Bilgi ve iletişim
- Hizmetler

¹⁸ https://finance.ec.europa.eu/publications/sustainable-finance-package-2023_en

- Konaklama faaliyetleri

İklimle Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf, iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum hedeflerine katkıda bulunan ilave ekonomik faaliyetler için kriterleri tanımlamaktadır. Bu değişiklikler 6 sektörü kapsayan 12 yeni faaliyeti (faaliyetlerin tam listesi için Ek-2'yi inceleyiniz) ve Tasarruf'daki mevcut faaliyetlere yönelik birkaç hedefli güncellemeyi içermektedir:

- Nakliye
- Üretim
- Afet risk yönetimi
- Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme
- Bilgi ve iletişim
- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler

Komisyon, İklimle Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf prensipte onaylamıştır. Tasarruf, tüm resmi AB dillerine tercüme edildikten sonra, resmi olarak kabul edilecek ve ardından incelemeleri için eş-yasa düzenleyicilere iletilecektir.

1.3 ENDONEZYA YEŞİL TAKSONOMİSİ

Endonezya'nın yeşil taksonomisi, şirketlerin takip etmesi için gönüllülük esasına dayandığından henüz belirli raporlama gerekliliklerine sahip değildir. Yeşil taksonomi, finansal hizmetler sektörüne yeşil faaliyetlerin sınıflandırılması konusunda daha iyi bir anlayış sağladığı için önemli görülmektedir. Bir finansal ürün ve/veya hizmetin yeşil faaliyetlerini sınıflandırarak, yeşil taksonominin yeşil sektöre kredi veya finansman tahsisinin uygulanmasında raporlama ve periyodik izleme ihtiyaçlarını kolaylaştırması beklenmektedir.

Mevcut odak alanlarının bir parçası olarak, Finansal Hizmetler Kurumu (Financial Services Authority - OJK) Sürdürülebilir Finans Yol Haritası Aşama II ile ilgili çeşitli faaliyet alanlarında yer almaktadır. Yol haritası, **biri Yeşil Taksonomi uyarınca yeşil finansman/araçları içeren bir finansal hizmetler raporlama sisteminin** geliştirilmesini içeren altı gelişim alanını içermektedir.

1. Yeşil Taksonomi'ye son şeklinin verilmesi;
2. Kamu politikaları doğrultusunda karbon borsası operasyonlarının hazırlanması;
3. **Yeşil Taksonomi'ye uygun olarak yeşil finansman/araçlar da dahil olmak üzere FSS raporlama sisteminin geliştirilmesi;**
4. FSS için risk yönetimi çerçevesi ve iklimle ilgili riskleri uygulamak için denetçiler için risk temelli denetim kılavuzları geliştirmek;
5. Yenilikçi ve uygulanabilir finansman planları veya projeleri geliştirmek;
6. Farkındalığın artırılması ve kapasitenin geliştirilmesi. Halihazırda OJK, sektörlerle işbirliği ve koordinasyon için bir forum görevi görmeyi amaçlayan Sürdürülebilir Finans Görev Gücü de kurmuştur.

Yeşil taksonomiden önce, OJK 2017 yılında, yıllık raporlarına eşlik eden sürdürülebilirlik raporları yayınlamaları gereken finansal kuruluşlar için zorunlu sürdürülebilirlik raporlama gereklilikleri getirmiştir.

Finansal sürdürülebilirliğin uygulanmasına ilişkin OJK gereklilikleri (Kural No. 51/POJK.03/2017)¹⁹ finansal hizmet sağlayıcıları, ihraççılar- halka arz yapan kurumlar olarak tanımlanmaktadır- ve halka açık şirketler için geçerlidir. Yönetmelik kapsamındaki kuruluşların OJK'ya bir Sürdürülebilir Finans Eylem Planı ve/veya Sürdürülebilirlik Raporu sunmaları gerekmektedir.

Sürdürülebilir Finans Eylem Planı, bir Finansal Hizmet Sağlayıcısının yönetmelikte tanımlanan ilkelere dayalı olarak sürdürülebilir finansın uygulanmasına yönelik kısa vadeli (yani bir yıl) ve uzun vadeli (yani beş yıl) planlarını açıklayan bir belgedir:

- Sorumlu yatırım ilkeleri;
- Sürdürülebilir iş stratejisi ve uygulamasının ilkeleri;
- Sosyal ve çevresel risk yönetimi ilkesi;
- Yönetişim ilkeleri;
- Bilgilendirici iletişim ilkesi;
- Kapsayıcılık ilkeleri;
- Öncelikli ana sektör geliştirme ilkeleri;
- Koordinasyon ve işbirliği ilkeleri.

Finansal kuruluşların raporlayabileceği finansal faaliyet örneklerinden bazıları şunlardır:

- Mikro işletmelere finansman sağlanması
- Potansiyel müşterilere sürdürülebilir iş konusunda eğitim vermek
- Sürdürülebilir üretim ve tüketim konusunda kampanya yapmak
- Afetlere karşı savunmasız olan çiftçiler ve düşük ve/veya orta gelirli kişiler için sigorta primlerinin sübvansede edilmesi

Sürdürülebilir Finans Eylem Planı, iş planı sunması gereken kuruluşlar için iş planı sunumu ile aynı zamanda, iş planının bir parçası olarak veya ayrı bir belge olarak, yıllık bazda Finansal Hizmetler Otoritesine sunulması gerekmektedir. Sürdürülebilir Finans Eylem Planı, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanması ve Komiserler Kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir.

OJK, Sürdürülebilir Finans Eylem Planlarını hazırlamalarına yardımcı olmak amacıyla bankalar için teknik bir kılavuz yayınlamıştır. Ancak, bilindiği kadarıyla, OJK henüz banka dışındaki kuruluşlar için bir teknik kılavuz yayınlamamıştır.

İlgili Ulusal ve Uluslararası Standartlar

Endonezya'nın yeşil taksonomisi, iş faaliyetlerine dayalı olarak hem mal hem de hizmet şeklinde ürün/çıktı üreten Endonezya ekonomik faaliyetlerini sınıflandırmak için temel olarak İstatistik Endonezya (Statistics Indonesia-BPS) tarafından yayınlanan 5 basamaklı standart iş sınıflandırmasını kullanmaktadır. Ayrıca, uluslararası verilerin karşılaştırılabilirliğini teşvik etmek, ulusal sınıflandırmaların geliştirilmesi için rehberlik sağlamak ve ulusal istatistik sistemlerinin geliştirilmesini teşvik etmek için uluslararası bir referans sınıflandırma olarak kullanılan Uluslararası Standart Sanayi Sınıflandırması (International

¹⁹ <http://forestsandfinance.org/wp-content/uploads/2017/09/POJK-51-Unofficial-English-Translation-2017.pdf>

Standard Industrial Classification-ISC) tarafından da bilgilendirilmektedir. BM Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi (UN Department of Economic and Social Affairs) tarafından yapılan iş sınıflandırmaları da bu faaliyetlere göre istatistiklerin toplanması ve raporlanması için kullanılan bir dizi faaliyet kategorisi sağlamaktadır.

1.4 ÇİN KATALOĞU

1.4.1 Katalogla Bağlantılı Raporlama Çerçeveleri

Çin'in çeşitli yeşil ve sürdürülebilir kılavuzları ve sınıflandırma sistemleri bulunmaktadır:

- Yeşil krediler için kılavuz ilkeler,
- Yeşil tahviller için garanti edilen projelerin katalogu ("Çin Taksonomisi" olarak kabul edilir),
- SKA'ların finansal taksonomisi.

Çin'in yeşil kataloguna ilişkin raporlama gerekliliklerinin, yeşil/sürdürülebilir projeler için fon gelirlerinin kullanımına ilişkin bilgilere odaklandığını önemle belirtmek gerekmektedir. Bunlar, tüzel kişi düzeyinde raporlama gereklilikleri değildir. AB'nin kuruluş düzeyindeki raporlama gerekliliklerinin aksine, Çinli kuruluşların yeşil varlıklarının veya projelerinin ihraç edebilecekleri yeşil tahviller için uygunluğunu raporlamaları gerekmektedir.

1.4.2 Yeşil Tahvil Garantili Projeler Kataloğu

Başlıca ulusal yeşil tahvil taksonomilerinden ikisi, 2015 yılında Çin Halk Bankası (the People's Bank of China-PBoC) tarafından tanıtılan Yeşil Tahvil Proje Kataloğu ve 2016 yılında Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu (National Development and Reform Commission-NDRC) tarafından yayınlanan Yeşil Tahvil İhraç Kılavuzu'dur. Son zamanlarda Çin, piyasa şeffaflığını teşvik etmek, işlem maliyetlerini azaltmak ve yeşil yatırımı artırmak için birleşik bir taksonomi konusunda ilerleme kaydetmiştir. 21 Nisan 2021'de PBoC, NDRC ve Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu (CSRC), Enerji Tasarrufu ve Çevre Koruma; Temiz Üretim, Temiz enerji; Eko-Çevre; Yeşil Altyapı ve Yeniden Yapılanma ve Yeşil Hizmetler olmak üzere altı uygun yeşil tahvil kategorisini destekleyen "Yeşil Tahvil Destekli Projeler Kataloğunun Yayınlanmasına İlişkin Bildirim (2021 Sürümü)"i ortaklaşa yayınlamıştır (Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelemesi raporunun 1.2-Çin Taksonomisi bölümünü inceleyiniz).

2021 Kataloğu, Çin'deki yeşil tahviller için uyumlaştırılmış bir taksonomi tanımlamaktadır. Önceki versiyonuyla karşılaştırıldığında, kömür ve doğal gaz üretimi ve kullanımı hariç tutularak; hidrojen, yeşil tüketimin finansmanı vb. kataloga eklenerek güncellenmiştir.

Yeşil tahvil ihraççısının, yeşil tahvilin ömrü boyunca yatırımcılara ve daha geniş piyasaya yeşil tahvil hakkında raporlama yapması yeşil tahvil konseptinin önemli bir özelliğidir. Raporlar, yatırımcılara tahvilin finansal performansının ötesinde yatırımları hakkında bilgi sağlamaktadır. Çin'deki yeşil tahviller için, gelirlerin kullanımı raporlaması gereklidir ve çevresel etki raporlaması teşvik edilir, ancak yalnızca CSRC tarafından düzenlenen kurumsal ihraççılar ve finansal tahviller arasında belirli bir limit tutarını aşan yeşil projeler için gereklidir.

PBoC kurallarına uymak için ihraççıların, PBoC'ye aday gösterilen projelerin kategorileri, proje seçim kriterleri, karar alma prosedürleri, gelir yönetimi ve varlıkların/temel projelerin çevresel faydaları

hakkında bilgi içeren başvurular sunması gerekmektedir. PBoC onayı ile ihracçılar tahvillerini "yeşil tahvil" olarak etiketleyebilir ve ihraca başlayabilmektedir. Çin'in yeşil tahvil piyasasının diğer düzenleyicileri CSRC ve NDRC'dir. Hem CSRC hem de NDRC'nin uyulması gereken ayrı kuralları bulunmaktadır. Farklı düzenleyici girişimler kapsamında yeşil tahvil değerlendirme standartları için Tablo 3'ü inceleyiniz.

Tablo 3 Düzenleyici Girişimler Kapsamında Yeşil Tahvil Değerlendirme Standartları

Yeşil Tahvil Türleri	Yeşil Finansman Tahvili	Yeşil Şirket Tahvilleri	Yeşil Kurumsal Tahviller	Yeşil Borç Finansman Aracı
Düzenleyici kurum	PBoC	NDRC	CSRC	NAFM I
Kullanılan Sınıflandırma/Taksonomi	Yeşil Tahvillerle desteklenen projelerin kataloğu	NDRC Kılavuzları	Yeşil Tahvillerle desteklenen projelerin kataloğu	Yeşil Tahvillerle desteklenen projelerin kataloğu
Normatif belge	PBoC Duyurusu #39 22 Aralık 2015	Yeşil Tahvillerin İhracına İlişkin Kılavuz, NDRC No. 3504 31 Aralık 2015	Yeşil Tahvil İhracını Desteklemek için Yol Gösterici Görüşler, CSRC #6 2 Mart 2017	Finansal Olmayan Şirketler için Yeşil Borç Finansmanı Araçlarına İlişkin Kılavuz, NAFMII No. 10 22 Mart 2017
Gelir Yönetimi	Gelir yönetimini net bir şekilde izlemek için özel bir hesap oluşturulacaktır	Belirtilmemiş	Gelir yönetimini net bir şekilde izlemek için özel bir hesap oluşturulacaktır	Gelir yönetimini net bir şekilde izlemek için özel bir hesap oluşturulacaktır
Projenin izlenmesi ve değerlendirilmesi	Üçüncü taraf sertifikasyonu (gönüllü)	Düzenleyici kurum tarafından ölçme ve değerlendirme	Üçüncü taraf sertifikasyonu (gönüllü)	Üçüncü taraf sertifikasyonu (gönüllü)
Beyan Şekli	Her üç ayda bir gelir kullanımının beyanı; her yıl 30 Nisan'dan	Belirtilmemiş (ihracçılar, Özel Sektör Tahvillerinin İhracına İlişkin	İhracçıların ilgili düzenlemeler veya anlaşmalar uyarınca gelirlerin	Her yılın 30 Nisan tarihinden önce, gelirlerin kullanımını ve

Yeşil Tahvil Türleri	Yeşil Finansman Tahvili	Yeşil Şirket Tahvilleri	Yeşil Kurumsal Tahviller	Yeşil Borç Finansman Aracı
	Önce bir önceki yıl fon kullanımına ilişkin yıllık raporun ve denetçilerin özel raporunun yayınlanması; ayrıca PBoC'ye raporlama yapılması	Bilgilerin Beyan Edilmesine Dair Genel Kılavuz tarafından öngörülen gerekliliklere göre beyan edilmelidir)	kullanımı, yeşil proje ilerlemesi ve çevresel faydaları hakkında rapor vermesi gerekecektir; tahvil yöneticisi bu bilgileri yıllık idari raporunda yayınlayacaktır	bir önceki yıldaki yeşil projelerin ilerlemesini açıklayın; Her yılın 30 Ağustos tarihinden önce, gelirlerin kullanımını ve cari yılın ilk yarısındaki yeşil projelerin ilerlemesinin beyanı

PBoC kılavuzları²⁰, ihraççıların tahvilin finanse ettiği yeşil proje türleri hakkında piyasaya üç ayda bir rapor vermesini gerektirmektedir. Gelirlerin kullanımını teyit etmek için bir denetçiden özel bir rapor alınması gerekmektedir. İhraççılar ayrıca gelirlerin kullanımına ilişkin yıllık raporu doğrudan PBoC'ye sunmalıdır. PBoC kılavuzları, ihraççıları temel projelerin çevresel etkileri hakkında da rapor vermeye teşvik etmektedir; ancak bu bir zorunluluk değildir. Bu, örneğin bir ihraççının gelirlerin güneş enerjisi projelerine gittiğini beyan etmesi gerektiği anlamına gelir, ancak yatırımla emisyon azaltımına ilişkin verilerin sağlanması, tavsiye edilmesine rağmen PBoC kılavuzlarına uymak için gerekli değildir.

Yeşil tahvillerin nitelikli yeşil varlıkları finanse ettiğini doğrulamak için belirli mekanizmalar bulunmaktadır. En yaygın mekanizma, yeşil tahvil ihraççılarının yatırımcılara hem ihraçtan önce hem de sonra tahvilin yeşil kimlik bilgilerine daha fazla güven duymalarını sağlamak için dış incelemeyi kullanmalarıdır:

- İhraç öncesi: Dış incelemeler, yatırımcılara özellikle tahvilin ne tür yeşil projeleri finanse edeceği ve ihraççının fonların yalnızca bu yeşil projelere tahsis edilmesini sağlamak için hangi yönetim süreçlerine sahip olduğu hakkında bilgi sağlamak için ihraçtan önce kullanılmaktadır.
- İhraç Sonrası: İhraç sonrası dış incelemeler, yatırımcılara fonların ihraçtan önce söz verildiği şekilde tahsis edildiğinden emin olmak ve tahvillerin çevresel etkileri hakkında daha fazla bilgi sağlamak için kullanılmaktadır.

²⁰ <https://www.chinadevelopmentbrief.org/wp-content/uploads/2021/08/Guidelines-for-financial-institutionsenvironmental-informationdisclosure.pdf#:~:text=Guidelines%20on%20Environmental%20Information%20Disclosure%20for%20Financial20Institutions,requirements%20in%20the%20process%20of%20environmental%20information%20disclosure.>

1.5 MEKSİKA YEŞİL TAKSONOMİSİ

Meksika Taksonomisi, çevresel ve sosyal hedefleri olan yeşil yatırımları tanımlamakta ve kılavuzlar sağlamaktadır. Meksika taksonomisi, öncelikli sektörleri (tarım, enerji, su temini, inşaat, imalat, ulaşım, atık yönetimi) kapsamaktadır. Ayrıca sosyal kapsayıcılık, cinsiyet eşitliği ve sürdürülebilir şehirler gibi sosyal hedefleri de içermektedir (Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelenmesi raporunu inceleyiniz). **Meksika'nın yeşil taksonomisi henüz belirli raporlama gerekliliklerine sahip değildir- çünkü şirketlerin taksonomiyi takip etmesi gönüllülük esasına dayanmaktadır.**

Ancak, Ulusal Bankacılık ve Menkul Kıymetler Komisyonu, Ulusal Menkul Kıymetler Sicili'ne kayıtlı menkul kıymetlerin, diğer hususların yanı sıra, çevresel konular hakkında rapor vermesini zorunlu kılmaktadır.²¹ Menkul kıymet ihraç eden ve bu menkul kıymetleri Ulusal Menkul Kıymetler Sicili'ne kaydettiren şirketler, çevre politikalarını ve sertifikalarını yıllık raporlarında açıklamak zorundadır. Çevre politikaları, yönetim sistemleri, çevre sertifikaları ve sahip olabilecekleri akreditasyonlar hakkında rapor vermeleri gerekmektedir.

Ayrıca, çevrenin ve doğal kaynakların korunması veya restorasyonu için herhangi bir programları veya projeleri varsa bilgi vermeleri gerekmektedir. Bu projeler kapsamında iklim değişikliğinin fiili ve potansiyel etkileri ve iklimle ilgili riskleri (fiziksel ve geçiş) hakkında bilgi vermeleri gerekmektedir.

1.6 GÜNEY KORE K-TAKSONOMİSİ

K-Taksonomisi, AB Taksonomisi ile uyumlu olarak altı çevresel hedefe sahiptir (Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelenmesi raporunu inceleyiniz):

- Sera gazı azaltımı
- İklim değişikliğine uyum
- Sürdürülebilir su tasarrufu
- Geri Dönüşüm
- Kirliliğin önlenmesi
- Yönetim ve biyoçeşitlilik

K-taksonomisi aynı zamanda yeşil faaliyetlerin değerlendirilmesinde önemli zarar vermeme ve asgari sosyal güvenlik kriterlerini de uygulamaktadır. Pilot örnek uygulaması, şu ana kadar, öncelikle gönüllülük esasına dayalı tahviller için geçerlidir. Pilot uygulama, şirketlerin, yeşil taksonomiye göre raporlama yapmasını gerektirmemektedir.

Finansal Hizmetler Komisyonu, Borsalarla işbirliği içinde, ESG kurumsal beyan gerekliliklerini geliştirmekte ve bunları 2030 yılına kadar aşamalı olarak zorunlu hale getirmektedir.

Beyan gereklilikleri şu anda gönüllülük esasına dayanmaktadır, ancak 2025 yılından itibaren büyük şirketler için zorunlu hale gelecek. Finansal Hizmetler Komisyonu, Kore Borsası'nın toplam varlığı 100 milyar KRW (yaklaşık 80 milyon ABD Doları) olan borsaya kote şirketler tarafından sürdürülebilir yönetim raporlarının gönüllü olarak beyan edilmesini teşvik etmek için, ESG beyanlarına ilişkin bir kılavuz

²¹ <https://www.cnbv.gob.mx/Anexos/Anexo%20N%20CUE.pdf>

oluşturduğunu duyurmuştur. Borsa, sürdürülebilir yönetim raporlarının zorunlu olarak açıklanmasını 2030 yılından itibaren kademeli olarak tüm KOSPI listesindeki şirketlere genişletmeyi planlamaktadır. Açıklamaların çevresel riskler, işgücü refahı ve yönetim için eylem planlarını içermesi gerekecektir.²²

Bununla birlikte, Aralık 2016'da uygulamaya konulan Kore yönetim kurallarının uygulanmasındaki ilerleme gözden geçirilerek, ESG ile ilgili güvene dayalı görevleri güçlendirecek revizyonların yapılması değerlendirilecektir.

1.7 GÜNEY AFRIKA TAKSONOMİSİ

Güney Afrika'nın Yeşil Finans Taksonomisi (South Africa's Green Finance Taxonomy-SA GFT) Nisan 2022'de yayınlanmıştır. Büyük ölçüde AB taksonomi yapısını ve ilkelerini takip etmektedir. Henüz gönüllü bir araçtır ve taksonomi uyumu ile ilgili raporlama gereklilikleri bulunmamaktadır.

Johannesburg Menkul Kıymetler Borsası (Johannesburg Stock Exchange-JSE) 2022 yılında kılavuz belgeler yayınlamıştır. "Sürdürülebilirlik Beyan Rehberi" ve "İklim Değişikliği Beyan Rehberi", JSE'ye kote şirketlere gönüllü beyanları için rehberlik sağlamak üzere tasarlanmış belgelerdir. İklim Değişikliği Beyan Kılavuzu, iklimle ilgili küresel beyan uygulamalarını tanımlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) ile uyumlu iklim raporlamasına göre, ihraççıları iklimle ilgili raporlamaya başlamaya teşvik etmek için bir rehber sunmaktadır.²³

Bir şirketin beyan etmesi gereken iklimle ilgili bilgileri dört kategoride ayrıntılı olarak açıklamıştır:

- Yönetişim
- Strateji
- İdari yönetim
- Metrikler ve hedefler

Güney Afrika'nın Yeşil Finans Taksonomisi, Türkiye için iyi bir örnek teşkil etmektedir. SA GFT geliştiricileri, en başından itibaren taksonomilerinin AB taksonomisi ile uyumlu olması yönünde stratejik bir karar almıştır. Bu kararın gerekçesi, AB'nin Güney Afrika'nın en büyük ticaret ve yatırım ortağı olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle AB taksonomisi, SA GFT'nin AB ile uyumlu hale getirilmesi için bir başlangıç noktası ve temel olarak kullanılmıştır. Bu örnek, Türkiye'nin de benzer nedenlerle taksonomisini AB ile ne ölçüde uyumlaştırmak istediğine dair kararını etkileyebilir. Türk yetkililer, her iki taksonominin de resmi ve karşılıklı olarak her iki yargı alanında da kabul edilebilir olarak tanınması gerektiğinden, uyumlaştırmının birlikte çalışabilirliği garanti etmediğinin farkında olmalıdır. Bu nedenle, birlikte çalışabilirlik gereklilikleri ve hedefleri net bir şekilde tanımlanmalıdır. Güney Afrika örneği ayrıca, sürecin başından itibaren çok aktif bir paydaş katılımı ve istişare sürecinin yürütüldüğünü göstermektedir. Vaka çalışmaları, pilot uygulamalar ve potansiyel kullanıcıların eğitimine öncelik verilmiştir, çünkü bu adımlar kritik öneme sahiptir ve etkili olabilmeleri için çok fazla zaman ve çaba

²² <https://www.fsc.go.kr/eng/pr010101/75177>

²³ https://www.jse.co.za/sites/default/files/media/documents/JSE%20Climate%20Disclosure%20Guidance_June%202022.pdf

gerekmektedir. Bu açıdan Güney Afrika taksonomisi, Türkiye'nin de kendi taksonomisini hayata geçirme sürecine ışık tutabilir.

ULUSLARARASI RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI

Raporun bu bölümünde, uluslararası raporlama ve beyan standartları ele alınmaktadır. Sürdürülebilirlik ve raporlamanın kısa tanımı, standartlara ve en yaygın kullanılanlara genel bir bakış, sürdürülebilirlik raporlamanın yeşil taksonomilerle ilişkisine dair örnekler içermektedir. Ayrıca, raporlama ve beyan standartlarının konsolidasyonu ile ilgili son gelişmeler ele alınmaktadır. Bu bölümün, araştırma bulguları özetle aşağıdaki gibidir:

- Kullanıcı ihtiyaçlarına göre değişen, etkin 5-7 adet uluslararası sürdürülebilirlik raporlama ve beyan standardı ve çerçevesi bulunmaktadır. Bunlar, yeşil taksonomilerle bağlantılı olmamakla beraber, yeşil taksonomilerin uygulanmasını gerektirmemektedir. **Evrensel bir yeşil taksonomi olmadığı için, uluslararası standartlar herhangi bir yeşil taksonomiye atıfta bulunmamaktadır.**
- Ulusal veya bölgesel raporlama standartları söz konusu olduğunda, yeşil taksonomi uyumunun raporlanması gerekebilir (AB’de uygulana ESRS, CSRD ve SFRD’nin ele alındığı önceki bölümü inceleyiniz). **Şu anda, taksonomi uyumu ve sürdürülebilirlik raporlaması bağımsız olarak ele alınmaktadır.**
- Sürdürülebilirlik raporlama gereklilikleri halen geliştirilmekte ve iyileştirilmektedir. **Raporlama standartları arasındaki standardizasyon ve birlikte çalışabilirlik eksikliği, küresel olarak finansal kurumlar için önemli bir zorluk teşkil etmekte ve yatırım arayan işletmeler üzerinde zincirleme bir etki yaratmaktadır.** Her ne kadar standartlar arasında konsolidasyon gerçekleşmeye başlasa ve bu durum neredeyse kaçınılmaz olsa da bunun gerçekleşmesi yıllar alabilir.
- Yeşil taksonomi uyum raporlaması ayrı olarak ele alınır, ancak bir sürdürülebilirlik beyanına entegre edilebilir, ancak bunun için herhangi bir gereklilik olmadığı gibi uluslararası sürdürülebilirlik beyan ve raporlama standartları tarafından öngörülen zorunlu veya tercih edilen şablonlar da bulunmamaktadır.
- Bir şirket tarafından sürdürülebilirlik raporlamanın yürütülmesi için öngörülen tek bir yöntem yoktur. **Farklı kurumsal ihtiyaçları karşılamak için birden fazla çerçeve mevcuttur.** Borsaya kote şirketlerin %80’i en az bir sürdürülebilirlik raporlama standardı ile çalışmaktadır. **GRI, dünya çapında kullanılan en yaygın standart olmaya devam etmektedir,** ancak bazı bölgelerde Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) veya yerel borsa yönergeleri açık bir şekilde tercih edilmektedir. SASB’ye göre "Şirketler, paydaşlarının her birinin farklı ihtiyaçlarına göre uyarlanmış bir beyan sistemi geliştirmek için farklı çerçeve ve standartları yapı taşları olarak kullanabilir."
- **Bankalar ve finans kuruluşları, kendilerine özgü ihtiyaçlarını karşılamak ve sektöre özgü gerekliliklere uymak için genellikle Küresel Raporlama Girişimi (GRI) ve İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) gibi sürdürülebilirlik raporlama standartlarının bir kombinasyonunu kullanmaktadır.** TCFD, geleneksel bir sürdürülebilirlik raporlama standardı olmamakla birlikte, finansal kuruluşların iklimle bağlantılı riskleri ve maruziyetleri, düşük karbonlu geçiş çabalarını ve operasyonlarındaki, portföylerindeki ve yatırım faaliyetlerindeki fırsatları değerlendirmeleri ve beyan etmeleri için bir rehberlik sunmaktadır.
- Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB), **iklimle bağlantılı finansal verilerdeki dağınıklığı azaltmak ve karşılaştırılabilirliği artırmak için Haziran 2023’te ilk standartlarını -IFRS S1 ve IFRS S2- yayınlamıştır.** Standartlar, bir şirketin beklentileri üzerindeki sürdürülebilirlikle

İlgili ve iklimle ilgili risk ve fırsatların açıklanması için ortak bir dil oluşturmaktadır. Standartlar, IFRS muhasebe standartlarının temelini oluşturan kavramlar üzerine inşa edilmiştir ve şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili bilgileri finansal tablolarla birlikte aynı raporlama paketinde sunmalarını sağlamak için tasarlanmıştır. Standartlar, tüm muhasebe gereklilikleri ile birlikte kullanılmak üzere geliştirilmiştir. ISSB Standartları, GRI gibi diğer raporlama standartları ile birlikte uygulanabilmektedir.

2.1 TERMİNOLOJİ- SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, ESG VE CSR

Birleşmiş Milletler (BM), sürdürülebilirliği "gelecek nesillerin, kendi ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetinden ödün vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılamak" olarak tanımlamaktadır.²⁴ Sürdürülebilirlik raporlaması, **sürdürülebilirlik ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörleriyle ilgili bilgilerin, finansal raporlamanın yanında veya onunla entegre olarak değerlendirilmesi, ölçülmesi ve beyan etme uygulamasıdır.** Aynı sürdürülebilirlik raporlaması kavramını nitelemek için kullanılan çok çeşitli terminolojiler bulunmaktadır: finansal olmayan raporlama, ekstra finansal raporlama, sosyal raporlama, Kurumsal Sosyal Sorumluluk (Corporate Social responsibility-CSR) raporlaması ve hatta sosyo-çevresel raporlama bunlara örnektir. Sürdürülebilirlik raporlaması standartları, çerçeveleri ve kılavuzlarının çoğu (Tablo 4'ü inceleyiniz), ekonomik kalkınmanın başlaması veya devam etmesi için sosyal unsurlar ve çevresel ihtiyaçların her yönünün korunması gerektiği anlayışına dayanmaktadır. Sürdürülebilirlik raporlama uygulaması, 1980'lerden beri dağınık bir şekilde var olmakla birlikte, son yirmi yılda ciddi anlamda genişlemiştir ve şu anda bir konsolidasyon sürecinin ortasında bulunmaktadır.

Genel anlamda sürdürülebilirlik raporlaması, finansal olmayan performans bilgilerinin gönüllü, talep üzerine veya zorunlu olarak kurum dışındakilere beyan edilmesi anlamına gelir. Devletler, şirketler, yatırımcılar ve STK'lar sürdürülebilirlik raporlamasını (ve raporlarını), etkileri (kirlilik, biyoçeşitlilik vb.), sera gazı (GHG) emisyonları, malzeme ve kaynak kullanımı ve tedarik zinciri sürdürülebilirliği dahil olmak üzere çok çeşitli sürdürülebilirlik konularındaki performanslarını ve etkilerini paylaşmak için kullanmaktadır. Sürdürülebilirlik raporları, kuruluşların çevresel risklerini, fırsatlarını ve uygulamalarını yatırımcılar, düzenleyiciler, ortaklar, çalışanlar ve tüketiciler gibi paydaş gruplarına, kamuya açık bir şekilde iletmelerinin birincil yolu olarak görülmektedir; böylece her biri bilinçli karar verebilmektedir.

Sürdürülebilirlik raporları nihai bir amaç olmaktan ziyade, **bir kurumun sürdürülebilir kalkınmaya olan bağlılığını artıran ve hem iç hem de dış paydaşlara karşı hesap verebilirliğini sergileyen bir araç olarak** görülmelidir. Sürdürülebilirlik raporlaması, salt bilgilendirici olmanın ötesine geçerek kurumsal karar ve davranışları etkileyerek dönüştürücü bir rol üstlenmektedir. Şirketler performanslarını belirli ESG ölçütlerine göre izler, ilerlemelerini paylaşır ve sürdürülebilirlik hedeflerini taahhüt ederler. Sonuç olarak, yüksek kaliteli sürdürülebilirlik raporlaması, kurumsal uygulamaların dönüşümünü sağlamak ve sürdürülebilir kalkınmaya ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA'lar) ulaşılmasına katkıda bulunmak için güçlü ve vazgeçilmez bir katalizör haline gelmektedir.

²⁴ <https://www.un.org/en/academic-impact/sustainability>

2.2 ÇEŞİTLİ ULUSLARARASI RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI

Uluslararası sürdürülebilirlik standartları, şirketlere üretkenliklerini ve verimliliklerini artırırken aynı zamanda olumlu bir çevresel ve sosyal etkiyi teşvik etmek için ihtiyaç duydukları çerçeveleri, kılavuzları ve araçları sağlamaktadır. Giderek artan sayıda kuruluş, endüstri grubu ve ulusal düzenleyici kurum, sürdürülebilirlik raporlaması için çerçeveler sunmakta ve şirketlere bu uygulamada rehberlik etmek üzere standartlar veya benzer girişimler yayınlamaktadır. Kılavuzların geliştirilmesindeki amaç, şirketlere somut bir metodoloji sağlamak ve yayınlanan verileri kullanıcılar için anlaşılabilir, güvenilir ve karşılaştırılabilir kılmaktır. Raporlama kılavuzları ya kâr amacı gütmeyen özel kuruluşlar ya da sivil toplum kuruluşları²⁵ (şirketler tarafından benimsenmesi gönüllülük esasına dayanmaktadır) ya da son zamanlarda hükümetler tarafından zorunlu standartlar temelinde yayınlanmaktadır. Sürdürülebilirlik standartları, temel hedefleri ve belgelendirme prosedürleri açısından bazı benzerlikler taşımalarına rağmen, tarihsel gelişimleri, hedef kitleleri, coğrafi dağılımları ve çevresel, sosyal ve ekonomik konulara odaklanmaları açısından kayda değer farklılıklar bulunmaktadır.

Bugün, dünya çapında yaklaşık **600 farklı sürdürülebilirlik raporlama gerekliliği, standardı, endüstri girişimi, çerçevesi ve kılavuzu olduğu** tahmin edilmektedir²⁶. Bu durum, sürdürülebilirlik raporlamasını karmaşık, araştırma ağırlıklı ve tekrarlayan zorlu bir süreç haline getirebilir. En yaygın kullanılan beş standart ve daha az kullanılan diğer raporlama standartlarının sektör odağı, hedef kitlesi, kullanıcıları ve amaçları da dahil olmak üzere ayrıntılı incelemesi için lütfen Tablo 5'i inceleyiniz.

Ayrıca, şirketlerin paylaştığı verileri raporlamak ve saklamak için küresel bir havuz veya platform bulunmadığı da not edilmelidir. Sonuç olarak, çoğu şirket raporlama için kullandıkları standartları ve bir dereceye kadar sürdürülebilirlik performansını nasıl raporlayacaklarını ve hangi platformu veya yazılım aracını kullanacaklarını kendileri seçmektedir.

Beyan ve raporlamayı çevreleyen çerçeveler sürekli bir evrim içindedir ve şirketler, özellikle de çok uluslu şirketler, sürdürülebilirlik raporlamalarının şekli, yargı alanı, içeriği ve süreci konusunda giderek daha fazla zorlanmaktadır. Bir ülkenin, standartları ve kuralları ne kadar ayrıntılı hale gelirse, diğerlerinin bunlara uyum sağlaması o kadar zor olabilir. Karbon Saydamlık Projesi (CDP), İklim Saydamlık Standartları Kurulu (Carbon Disclosure Standards Board-CDSB), Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Uluslararası Raporlama Entegre Raporlama Konseyi (IIRC), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) ve IFRS Vakfı gibi, birçok hükümet ve standart kuruluşu arasında standardizasyonla ilgili güçlü bir görüş birliği bulunmaktadır. Standardizasyon yönündeki ilerleme, sektörü sürdürülebilirlik raporlaması için evrensel standartlara yaklaştırmalı ve bu değişken topluluktan kaynaklanan karışıklığı, sınırlı şeffaflığı ve örtüşmeyi azaltması beklenmektedir.

Aynı sürdürülebilirlik raporlaması kavramını nitelemek için kullanılan terminoloji kendi içerisinde çeşitlilik barındırmaktadır: SDG, ESG, finansal olmayan raporlama, ekstra-finansal raporlama, sosyal raporlama, CSR raporlaması ve hatta sosyo-çevresel raporlama. ESG ve sürdürülebilirlik sıklıkla birbirinin yerine kullanılsa da aralarında belirgin farklar vardır. **Genel olarak, sürdürülebilirlik bir şirketin çevreyle olan**

²⁵ Globalreporting.org tarafından yayınlanan iki örnek [GRI - Mission & history \(globalreporting\)](https://www.cdp.net/en/info/about-us) veya Karbon Saydamlık Projesi (CDP) <https://www.cdp.net/en/info/about-us>

²⁶ <https://www.globalreporting.org/news/news-center/2020-07-22-upward-trajectory-for-esg-disclosure-requirements/>

ilişkinine odaklanırken, ESG çevresel sorumluluk, sosyal hesap verebilirlik ve yolsuzlukla mücadele çabalarını da kapsar. ESG, şirketlerin girişimlerini duyurmalarını ve yatırımcıların performanslarını ve riski değerlendirmelerini sağlayan harici bir yatırım çerçevesi veya bir dizi ölçüt olarak hizmet etmektedir. Buna karşılık sürdürülebilirlik, kuruluşun sermaye yatırımlarına rehberlik eden dahili bir çerçeve olarak kabul edilmektedir. Basitçe ifade etmek gerekirse, sürdürülebilirlik şirketin hedeflerini yönlendirirken, ESG raporlanan sonuçları temsil etmektedir. ESG, öncelikle bir raporlama çerçevesi olarak hizmet etmektedir ve bu ESG'nin yatırımcıları çekmek ve bilgilendirmek isteyen halka açık şirketler veya finansman bulmayı amaçlayan diğer işletmeler için daha uygun hale getirmektedir. ESG'nin aksine, Kurumsal Sosyal Sorumluluk (CRS), bir şirketin eylemlerinin çevrelerindeki dünyaya olumlu katkıda bulunduğu bir iş yaklaşımını temsil etmektedir. Örneğin, perakende sektöründe faaliyet gösteren Patagonia, güçlü bir CRS stratejisine örnek teşkil etmektedir. Şirketin tüm operasyonu, CRS ilkeleri tarafından yönlendirilmektedir. Bu durum, değerleri uğruna bir miktar gelirden feragat etmek anlamına gelse bile bilinçli tüketimi vurgulamaktadır. Şirket, sadece satışa odaklanmak yerine, şirket ürünleri için onarım hizmetleri sunarak tüketimden ziyade dayanıklılığı teşvik etmektedir. Patagonia ayrıca, kullanılmış ürünlerini yeniden satmakta ve hızlı moda perakende modellerine aktif olarak karşı çıkarak sürdürülebilir malzemelerin kullanılmasını ve çalışanlarına adil ücret ödenmesini sağlamaktadır.²⁷

BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar), TCFD'nin tavsiyeleri, AB Taksonomi Yönetmeliği ve ABD SASB çerçevesinin hepsi farklı yönle odaklanmaktadır. Bu standart ve yönetmelikler, Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum-WEF) metrikleri ve Birleşik Krallık İklim Finansal Risk Forumu kılavuzları da dahil olmak üzere, çeşitli sektör girişimleri gibi tanımlamakta, ölçütler ve raporlama standartlarının bir karışımını sunmaktadırlar. Birleşik Krallık gibi bazı ülkeler de kendi taksonomilerini oluşturma niyetinde olduklarını belirtmektedir. AB'de ve dünya genelinde çevresel açıdan sürdürülebilir faaliyetlerin nasıl tanımlanacağına ilişkin tartışmalar göz önüne alındığında, ortak küresel standartlar sunmak zorunlu hale gelecektir.

Hem finansal hem de finans dışı parametrelerin raporlanması için uluslararası düzeyde çeşitli raporlama standartları kabul edilmektedir. Standartlar doğası gereği zorunlu olan finansal ölçütlerin aksine, sürdürülebilirlik veya ESG parametrelerini kapsayan bilgiler açısından, belirtildiği gibi, gönüllülük veya zorunluluk esasına göre uygulanabilmektedir.

TCFD, GRI ve CDP gibi girişimler, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümenin risklerini, fırsatlarını ve olası kapsamalarını belirleme konusunda kurumları desteklemek için çerçeveler sunmaktadır. Çünkü bu çerçeveler, özellikle spesifik KPI'lar ve hesaplama yöntemleri açıkça tanımlanmışsa, kuruluşlara rehberlik edebilir ve karşılaştırılabilirliği artırabilmektedir.

Örneğin, Avrupa Birliği, Birleşik Krallık, Fransa, İsviçre, Yeni Zelanda ve Hong Kong Borsası, **büyük şirketlerin iklimle bağlantılı bilgileri (finansal olmayan beyan düzenlemeleri) beyan etmesini gerektiren ve bazıları TCFD'nin tavsiyelerini çerçeve olarak kullanan yasa ve yönetmelikler çıkarmıştır.**

²⁷ <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/the-abcs-of-esg-reporting>

Güney Afrika'da JSE Sürdürülebilirlik Beyan Rehberi, GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) tavsiyeleri ve IIRC'nin Uluslararası <IR> Çerçevesi dahil olmak üzere, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği beyanına ilişkin en etkili küresel girişimlerin yanı sıra, çok çeşitli diğer çerçeveler ve standartlar ve çeşitli emsal borsaların Sürdürülebilirlik/ESG rehberleri ile uyumludur ve bunlardan yararlanmaktadır. Bu Bilgilendirme Kılavuzu, bu küresel girişimlerden herhangi birinin yerini almayı amaçlamamakta, daha ziyade şirketlerin raporlama standartlarını kolayca anlamalarını sağlamayı ve Güney Afrika bağlamı için açık bir şekilde bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

<https://www.jse.co.za/our-business/sustainability/jse-sustainability-and-climate-disclosure-guidance>

Avustralya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi diğer ülkelerin de bunları takip etmesi muhtemel olarak görülmektedir. **Genel olarak, analiz edilen tüm ülkelerde baskın bir referans çerçevesi yoktur, bunun yerine, daha önce bahsedilen standart ve çerçevelere atıfta bulunmaktadır.**

Çeşitli beyan çerçeveleri olduğundan, kurumlar rapor hazırlarken kafaları karışabilir, AB NFRD (şu anda CSRD olan) dahi belirli bir standardın kullanılmasını zorunlu kılmamış, ancak bir dizi olası uluslararası standart (GRI, IFRS, SEC, CDP, SASB ve TCFD) önermiş ve raporlama için ne tür bir çerçevenin kullanıldığının belirtilmesini istemiştir.

AB, kurumsal ESG raporlamasında tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik sağlamak amacıyla Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu'nu (EFRAG)²⁸ Avrupa Komisyonu'na tam olarak hazırlanmış taslak AB Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları ve/veya bu standartlara ilişkin taslak değişiklikler şeklinde teknik tavsiye sağlamakla görevlendirmiştir. CSRD'ye tabi şirketlerin Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarına (ESRS) göre raporlama yapmaları gerekecektir.

Temmuz 2023'te Komisyon, EFRAG'ın²⁹ önerisi doğrultusunda, tüm sürdürülebilirlik konularını kapsayan 12 ESRS'i başlatmıştır:

²⁸ EFRAG, 2001 yılında Avrupa Komisyonu'nun teşvikiyle kamu yararına hizmet etmek üzere kurulmuş özel bir dernektir. EFRAG, CSRD'de EFRAG'a verilen yeni rolü takiben 2022 yılında misyonunu genişletmiş ve Avrupa Komisyonu'na tam olarak hazırlanmış taslak AB Sürdürülebilirlik Raporlaması Standartları ve/veya bu standartlara ilişkin taslak değişiklikler şeklinde teknik danışmanlık sağlamıştır. Üye Kuruluşları, Avrupalı paydaşlar, ulusal kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıdır. EFRAG'nin faaliyetleri iki temelde düzenlenmiştir: Finansal Raporlama Temeli: Avrupa perspektifinden IFRS Standartlarının gelişimine etki etme ve bunların sermaye piyasalarının etkinliğine katkıları ile ilgili olarak görüş oluşturma ve (IFRS Standartlarına yapılan değişiklikler dahil) Avrupa Komisyonu'na onay tavsiyesi sağlama temeli.

²⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

Tablo 4 Sürdürülebilirlik Konularını Kapsayan 12 ESRS

Grup	Sayı	Konu
Kesişen grup	ESRS 1	Genel Gereklilikler
Kesişen grup	ESRS 2	Genel Beyanlar
Çevre	ESRS E1	İklim
Çevre	ESRS E2	Kirlilik
Çevre	ESRS E3	Su ve deniz kaynakları
Çevre	ESRS E4	Biyoçeşitlilik ve ekosistemler
Çevre	ESRS E5	Kaynak kullanımı ve döngüsel ekonomi
Sosyal	ESRS S1	Kendi iş gücü
Sosyal	ESRS S2	Değer zincirindeki etkilenen çalışanlar
Sosyal	ESRS S3	Etkilenen topluluklar
Sosyal	ESRS S4	Tüketiciler ve son kullanıcılar
Yönetişim	ESRS G1	İş yapış biçimi

Komisyon, EFRAG'ın önerisini değerlendirirken, ESRS ile Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) ve Küresel Raporlama Girişimi (GRI) standartları arasında yüksek düzeyde uyum arayışına girmiştir. GRI, önemli bir referans noktası olarak hizmet etmiş ve ESRS'deki raporlama gerekliliklerinin birçoğu GRI standartlarından esinlenmiştir.

ESRS ve ISSB'nin ilk iki standardı -IFRS S1 ve IFRS S2- paralel olarak geliştirilmiştir. Komisyon, EFRAG ve ISSB arasındaki işbirliği, iki standart setinin çakıştığı yerlerde yüksek derecede uyum sağlamıştır.

ESRS ve iki ISSB standardı arasındaki uyumlaştırma çabaları, CSRD kapsamında iklim değişikliği konusunda raporlama yapması gereken ve aynı zamanda ISSB standartlarına uymayı tercih eden şirketlerin artık aynı standart setini kullanarak raporlama yapabilmesini sağlamaktadır. Ancak ESRS kapsamında şirketler, yatırımcılar, iş ortakları, sendikalar vb. dahil olmak üzere birden fazla kullanıcıyı ilgilendiren etkiler hakkında ek bilgi sağlayacaktır.

AB ESRS ile, ISSB standartlarını kendi yasal çerçevesine entegre etme konusunda diğer tüm büyük ülkelerdekinden daha ileri gittiğini iddia etmektedir. Bunu, tutarlı bir küresel çerçevenin geliştirilmesine ve raporlanan sürdürülebilirlik bilgilerinin küresel karşılaştırılabilirliğine yönelik önemli bir katkı olarak görmektedir.

Sürdürülebilirlik raporlaması ve temel bileşenleri karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu bölümün geri kalan kısmında, çeşitli sürdürülebilirlik raporlama mekanizmalarının ve yapılarının etkili gönüllü beyanı mümkün kılmak için nasıl birlikte çalıştığı incelenmektedir. Kuruluşlar iklim etkilerini, riskleri ve diğer

çevresel faktörleri gönüllü olarak beyan etmek için bu bölümde incelenen sürdürülebilirlik raporlama çerçevelerini, standartlarını ve ilgili protokolleri kullanmaktadır.

ÇERÇEVELER

ESG çerçeveleri veya ESG raporlama çerçeveleri olarak da adlandırılan sürdürülebilirlik raporlama çerçeveleri, kuruluşlara faaliyetleriyle ilgili sürdürülebilirlik konularını tanımlamak, değerlendirmek ve raporlamak için bir yapı sağlayan üst düzey kılavuzlar veya yaklaşımlardır. Bu çerçeveler, şirketlerin performanslarını sektördeki emsalleri ve küresel en iyi uygulamalarla kıyaslamalarına ve kaydettikleri ilerlemeyi yatırımcılar, düzenleyiciler, tüketiciler ve çalışanlar dahil olmak üzere paydaşlara iletmelerine olanak tanımaktadır.

Karbon Saydamlık Projesi (CDP), Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) ve İklimle Bağlantılı Finansal Beyanlar Görev Gücü (TCFD) gibi birçok iyi bilinen sürdürülebilirlik raporlama çerçevesi bulunmaktadır. Her çerçevenin kendine özgü bir odağı bulunmaktadır, ancak hepsi sürdürülebilirlik raporlamasında şeffaflığı, karşılaştırılabilirliği ve hesap verebilirliği teşvik etme ortak hedefini paylaşmaktadır (Lütfen Tablo 5'i inceleyiniz).

STANDARTLAR

Standartlar, çerçeveler tarafından ortaya konan ilkeler üzerine inşa edilen daha detaylı ve özel kılavuzlardır. Kuruluşların belirli sürdürülebilirlik konularında raporlama yapmak için kullanmaları gereken kesin gereklilikleri, ölçütleri ve göstergeleri ana hatlarıyla belirtmektedirler. Standartlar, sürdürülebilirlik performansını ölçmek ve açıklamak için ortak bir dil ve bir dizi ölçüt sağlayarak kuruluşlar ve sektörler arasında karşılaştırılabilirliği mümkün kılmaktadır.

Standartlar, çerçeveye ve endüstri sektörüne bağlı olarak değişir. Örneğin, **GRI, tüm kuruluşlar için geçerli bir dizi evrensel standardın yanı sıra sektöre özgü sorunları da ele alan konuya özel standartlar sunmaktadır. SASB ise, belirli bir sektördeki şirketler için finansal açıdan önemli ESG konularını kapsamak üzere tasarlanmış, sektöre özel standartlara odaklanmaktadır** (Lütfen Tablo 5'i inceleyiniz).

PROTOKOLLER

Protokoller, kuruluşların sürdürülebilirlik performanslarını seçilen çerçeve ve standartlara uygun olarak ölçmelerine, izlemelerine ve raporlamalarına yardımcı olan özel araçlar, metodolojiler veya talimatlardır. Protokoller, çerçevelerden ayrı veya çerçevelerin bir parçası olarak yerleşik olabilirler.

Protokoller, verilerin tutarlı ve doğru bir şekilde nasıl toplanacağı, hesaplanacağı ve açıklanacağı konusunda ayrıntılı rehberlik sunmaktadırlar. Ayrıca, sera gazı (GHG) emisyonları muhasebesi, su kullanımı, atık yönetimi, enerji kullanımı ve üretilen plastik atıklar gibi sürdürülebilirlik raporlamasının çeşitli yönlerini ele alabilmektedirler.

Sera Gazı Protokolü gibi bazı protokoller, **sera gazı emisyonları için evrensel olarak kabul edilmiş ölçüm ve raporlama metodolojileri sağladığından farklı çerçeveler arasında kullanılabilirler**. Diğer protokoller, belirli bir çerçeveye veya sektöre daha özel olabilmektedir. Örneğin, GRI'nin kendi standartları içinde yerleşik kendi protokolleri bulunmaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA EKOSİSTEMİNDEKİ İLAVE BİLEŞENLER

Çerçeveler, standartlar ve protokollere ek olarak, sürdürülebilirlik raporlama ekosistemi başka bileşenlerden de oluşmaktadır. **Derecelendirmeler, kuruluşların sürdürülebilirlik performansını belirli kriterlere göre değerlendirir ve puanlarken, sıralamalar kuruluşların performansını emsallerine veya sektör kıyaslamalarına göre karşılaştırır ve listeler**. Hükümet veya düzenleyici kurumlar tarafından

oluşturulan yönetmelikler, zorunlu sürdürülebilirlik raporlama gerekliliklerini belirlemektedir. Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) gibi küresel hedefler, sürdürülebilirlik çabalarına rehberlik edecek bir dizi evrensel hedef ve amaç sağlamaktadır. Son olarak, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi gibi ilkeler, kuruluşların sürdürülebilirlik stratejilerini şekillendiren temel taahhütleri ve değerleri tanımlamaktadır. Bu bileşenler, uyumlu bir sürdürülebilirlik raporlama sistemi oluşturmak için raporlama süreci boyunca birbirlerini tamamlayarak ve destekleyerek uyum içinde çalışmaktadır.

GRI'nın CEO'sunun yakın zamanda konuyla ilgili şu açıklamayı yapmıştır: "Sürdürülebilirlik raporlaması ortamı hızla gelişmektedir; bu nedenle işletmelerin değişikliklerin kendileri için ne anlama gelebileceği konusunda soruları olması anlaşılabilir bir durumdur. Taslak ESRS'nin GRI Standartları ile mümkün olduğunca uyumlu olduğunun teyit edilmesi, GRI raportörlerine yeni gerekliliklere hazırlanmak için mevcut raporlama uygulamalarını kullanabilecekleri konusunda güvence vermektedir. Sürdürülebilirlikle ilgili beyanlar konusunda, IFRS Vakfı ve ISSB ile süregelen işbirliğimizle birlikte ele alındığında, bu durum GRI'nın uygunluğunu daha da güçlendirmekte ve etkilerin raporlanmasında küresel ölçüt sağlayıcı olarak lider konumumuzu ortaya koymaktadır."

İncelediğimiz örneklerdeki AB'nin standartları hariç, diğer uluslararası sürdürülebilirlik standartları doğrudan yeşil taksonomilere atıfta bulunmayabilir, bunun yerine birçoğu **iklim değişikliğinin azaltımı, kaynak verimliliği ve biyoçeşitliliğin korunması** gibi çevresel hususları çerçevelerine ve raporlama kılavuzlarına dahil etmektedir.

Sürdürülebilir raporlama ve beyan standardının evrensel olarak uygulanabilir olması beklenirken, **uluslararası bir yeşil taksonomi mevcut olmadığından** ve birçok ülke bir yeşil taksonomiye benimsemediğinden veya hiçbir zaman benimsemeyebileceğinden, **uluslararası beyan ve raporlama standartları tanım gereği yeşil taksonomilere atıfta bulunamamaktadır. Öte yandan bir işletme, yeşil faaliyetlerini uluslararası bir sürdürülebilirlik veya ESG raporlama ve beyan çerçevesi dahilinde sınıflandırırken ve raporlarken bir yeşil taksonomi uygulayabilir.** Ayrıca, farklı sektörler (bankalar, varlık yöneticileri, hükümetler ve finansal olmayan şirketler) taksonomi faaliyetlerini farklı şekilde raporlayacaktır (örneğin, bir banka veya varlık yöneticisi yeşil varlık oranını raporlayacaktır). Bir banka düzenleyicisi, bir varlık yöneticisi/yatırım fonu için geçerli olmayacak çok özel bir raporlama talep edebilir.

Yine de ESG raporlamasında daha yaygın olarak kullanılan birkaç çerçeve ve standart öne çıkmaktadır. Bunlar arasında Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB), İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) ve Doğa ile Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TFND) bulunmaktadır. GRI, **sürdürülebilirlik raporlaması için yaygın olarak tanınan bir çerçevedir** ve çok çeşitli çevresel, sosyal ve yönetim konularında nasıl raporlama yapılacağı konusunda rehberlik sağlamaktadır. SASB, sürdürülebilirlik konularında raporlama için **sektöre özel kılavuzlar sağlarken** ve **TCFD, iklimle ilgili riskler ve fırsatların nasıl raporlanacağı konusunda rehberlik sağlar.** Buna ek olarak, dünya çapında şirketler ve yatırımcılar tarafından kullanılan başka ESG raporlama çerçeveleri ve standartları da bulunmaktadır. Bunlar arasında Sorumlu Yatırım İlkeleri (PRI), Karbon Saydamlık Projesi (CDP) ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG) yer almaktadır (Lütfen Tablo 5'i inceleyiniz).

Tablo 5 Uluslararası Raporlama Standartları- En Yaygın Kullanılan İlk Beş Standart ile

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
 Küresel Raporlama Girişimi (GRI)	1997'de kurulan Küresel Raporlama Girişimi, sürdürülebilirlik raporlaması için ilk ve en yaygın küresel standartları geliştirmiştir³⁰. GRI standartlarının kapsamı, diğer çerçevelere göre daha geniştir. GRI, standartlarını dünya çapında her tür sektör ve endüstrideki büyük ve küçük kuruluşlar için evrensel olarak uygun olacak şekilde tasarlamıştır. GRI standartları dünyanın en yaygın kullanılan standartlarıdır; en büyük 250 küresel şirketin %73'ü ve dünya çapında 5.800 işletmeden oluşan daha geniş bir örneklemin %68'i tarafından benimsenmiştir.³¹	GRI, şirketlerin ticari faaliyetlerinden kaynaklanan ekonomik, çevresel ve sosyal etkilere ilişkin bilgileri beyan etmelerine yardımcı olur.	Aşağıdakiler dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere çeşitli endüstri ve sektörlerde yaygın olarak benimsenmiştir: • Enerji ve Kamu Hizmetleri • Üretim • Finansal Hizmetler • Yiyecek ve İçecek • Perakende ve Tüketim Malları	Yatırımcılar, politika yapıcılar, sermaye piyasaları ve sivil toplum dahil tüm paydaşlar	Çok uluslu kuruluşlar, hükümetler, KOBİ'ler ve STK'lar; dünya çapında yaklaşık 10.000 piyasa katılımcısı GRI kullanmaktadır.

³⁰ [GRI - Standartlar \(globalreporting.org\)](https://www.globalreporting.org/)

³¹ <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2022/09/survey-of-sustainability-reporting-2022.html>

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
 Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB)	Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu 2018 yılında, 77 farklı endüstri için (Sürdürülebilir Endüstri Sınıflandırma Sistemi ³² kullanılmaktadır), belirli bir endüstrideki tipik bir şirket için finansal açıdan önemli sürdürülebilirlik konularının ve bunlarla ilişkili metriklerin asgari setini belirleyen bir dizi standart yayınlamıştır.	SASB, diğer bazı çerçevelere göre daha ayrıntılı bir kapsama sahiptir. SASB, çevre, sosyal, sermaye, insan sermayesi, iş modeli ve inovasyon, liderlik ve yönetim olmak üzere 5 boyut etrafında inşa edilen belirli sektörler için finansal açıdan öncelikli konulara odaklanmaktadır.	SASB Standartları sektöre özeldir ve aşağıdakiler de dahil olmak üzere çok çeşitli sektörleri kapsar: - Finansal Hizmetler - Sağlık Hizmetleri - Teknoloji ve İletişim - Ulaşım - Kamu Hizmetleri	Yatırımcılar	Büyük şirketler için uygundur; dünya çapında yaklaşık 800 piyasa katılımcısı SASB kullanmaktadır.
 İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD)	TCFD, 2015 yılında Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board-FSB) tarafından bankalar, hissedarlar ve yatırımcılar da dahil olmak üzere ağırlıklı olarak finansal çıkarı olan şirketler tarafından kullanılmak üzere iklimle ilgili finansal risklere ilişkin tutarlı açıklamalar	Amacı, finansal piyasaların bu risk ve fırsatları daha iyi değerlendirmesine ve değerlemesine yardımcı olmaktır: Piyasa fiyatlandırmasını iyileştirmek ve varlık değerlerinde finansal piyasaları	TCFD tavsiyeleri tüm endüstriler ve sektörler için geçerlidir. Ancak, bazı sektörler iklimle ilgili belirli risklerle karşı karşıyadır, örneğin Enerji ve Maden Endüstrileri (Petrol ve Gaz, Madencilik)	Yatırımcılar	Büyük şirketler için uygundur; Aralarında 217 trilyon dolarlık varlıktan sorumlu 1.500'den fazla finans kuruluşunun da bulunduğu 3.800'den fazla kuruluş TCFD tavsiyelerinin destekçisi olmuştur. ³³ 2020 yılının 2. çeyreğinden bu yana TCFD'yi onaylayan 257

³² SICS®, benzer şirketleri endüstriler ve sektörler içinde gruplandırmak için sürdürülebilirlik profillerini kullanmaktadır. SICS®'te bir şirketin sürdürülebilirlik riskleri ve fırsatları, sürdürülebilirlik profilleri için daha fazla önem arz etmektedir. ekonomik döngüler ve gelir akışları gibi diğer geleneksel faktörlerden daha fazla önem taşımaktadır. Bir şirketin SICS® sınıflandırması, sürdürülebilirlik çerçevesinin diğer endüstri taksonomilerini baz alarak belirlenir.

³³ [2022 TCFD Durum Raporu: İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü - Finansal İstikrar Kurulu \(fsb.org\)](https://www.fsb.org/2022/04/tcfd-report-on-climate-related-financial-disclosure/)

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
	oluşturmak amacıyla oluşturulmuştur. TCFD tavsiyelerinin önemli bir özelliği, senaryo analizi kullanılarak geleceğe yönelik stratejik dayanıklılığın test edilmesi gerekliliğidir. Şimdiye kadar gönüllülük esasına dayalı olsa da TCFD'ye dayalı raporlama 2020 yılında BM Sorumlu Yatırım İlkelerini imzalayan tüm varlık sahipleri ve yöneticileri için zorunlu hale gelmesi planlanmıştır.	istikrarsızlaştırabilecek büyük, ani düzeltme potansiyelini azaltmak; Altta yatan sistem genelindeki riskleri ortaya çıkarmak ve piyasa katılımcılarının ve diğer paydaşların şirketlerin iklimle ilgili riskleri ve fırsatları ne ölçüde dikkate aldıklarını ve yönettiklerini değerlendirmelerine yardımcı olmak.	• Ağır Sanayi ve İmalat • Finansal Hizmetler • Gayrimenkul • Tarım ve Gıda Üretimi		banka, TCFD'yi onaylayan banka sayısında %131'lik bir artış kaydederek dünya genelindeki bankacılık varlıklarının %60'ını oluşturmuştur. TCFD raporları, ESG stratejisi ve uygulamasındaki gerçek olgunluğu yansıtmaya eğilimindedir, bu nedenle sürdürülebilirlik gündemindeki ilerleme için iyi bir referanstır. 34
 Karbon Saydamlık	CDP, yatırımcıların, şirketlerin, şehirlerin, eyaletlerin ve bölgelerin CDP'nin Kurumsal Çevresel Eylem İzleyicisi (Corporate Environmental Action Tracker-CEAT) aracılığıyla çevresel etkilerini yönetmeleri için küresel bir açıklama sistemi	CDP her yıl, yıllık raporlama sürecinden elde ettiği bilgileri kullanarak şirketleri ve şehirleri çevresel performanslarına göre puanlamaktadır. Puanlama metodolojisi, düzenleyici	İklim değişikliği, ormanlar, su, güvenlik ve tedarik zinciri ile ilgili çevresel verileri beyan eden herhangi bir sektörde faaliyet gösteren piyasa katılımcıları için	Yatırımcılar, tedarik zinciri katılımcıları	Orta ve büyük ölçekli şirketler için en uygun olan standarttır. 8.400'den fazla işletme, 800 şehir ve 120 eyalet ve bölge dahil olmak üzere 9.600'den fazla katılımcı CDP aracılığıyla iklim değişikliği, su güvenliği ve ormansızlaşma konularında

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
Projesi (CDP)	işleten uluslararası bir STK'dır. ³⁵	kurullar ve standartlarla tamamen uyumludur ve piyasada karşılaştırılabilirlik sağlamaktadır.	geçerlidir.		raporlama yapmıştır.

³⁵ <https://www.cdp.net/en/data/corporate-environmental-action-tracker>

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
 Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)	IFRS, her firmanın mali tablolarının dünya çapındaki diğer firmalarla tutarlı olmasını sağlamak için uyması gereken bir dizi kural ve kılavuzu temsil etmektedir. ISSB standartları, şirketlerin finansal tabloların yanı sıra sürdürülebilirlikle ilgili bilgileri de aynı raporlama paketinde sunmalarını sağlamak için tasarlanmıştır. Standartlar, tüm muhasebe gereklilikleri ile birlikte kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ayrıca 140'tan fazla ülkede zorunlu olan IFRS muhasebe standartlarının temelini oluşturan kavramlar üzerine inşa edilmiştir. ISSB standartları, gerçek anlamda küresel bir temel oluşturarak dünya çapında uygulama için uygundur.	IFRS, tutarlı finansal raporlama için ortak bir dilin yanı sıra şeffaf, karşılaştırılabilir ve yüksek kaliteli finansal bilgileri hedefleyen küresel olarak kabul görmüş muhasebe standartları geliştirmeyi amaçlamaktadır. IFRS S1, şirketlerin kısa, orta ve uzun vadede karşılaştıkları sürdürülebilirlikle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında yatırımcılara bilgi vermelerini sağlamak için tasarlanmış bir dizi açıklama gerekliliği sunmaktadır. UFRS S2 iklim ile ilgili özel açıklamaları belirler ve UFRS S1 ile birlikte kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Her ikisi de TCFD'nin tavsiyelerini tam olarak içermektedir.	Bankacılık ve finansal hizmetler, enerji, telekomünikasyon, perakende ve otomotiv dahil olmak üzere her sektöre uygundur. Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) ilk standartlarını - IFRS S1 ve IFRS S2- yayınlamaya dünya çapında sermaye piyasalarında sürdürülebilirlikle ilgili beyanlar konusunda yeni bir dönem başlatmıştır. Standartlar, yatırım kararlarını bilgilendirmek için şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili açıklamalarına duyulan güven ve itimadı artırmaya yardımcı olacaktır.	Yatırımcılar	Bankalar, sigorta şirketleri, varlık yönetim şirketleri vb. dahil olmak üzere borsada işlem gören büyük şirketler için en uygun olanıdır. <i>Not: IFRS S1 ve IFRS S2 yayınlandığına göre, bundan sonraki atılacak ilk adımlar, standartları uygulayan şirketleri desteklemek için bir geçiş uygulama grubu oluşturmak ve etkili uygulamayı desteklemek için kapasite geliştirme girişimleri başlatmak olacaktır.</i> <i>ISSB ayrıca, ISSB standartları diğer raporlama standartları ile birlikte uygulandığında verimli ve etkili raporlamayı desteklemek için, küresel temelin ötesinde ek beyanlar talep etmek isteyen yetki mercileri ve GRI ile birlikte çalışmaya devam edecektir.</i>

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
 Sorumlu Yatırım için BM İlkeleri (UN PRI)	Birleşmiş Milletler, yatırımcıların ESG faktörlerini yatırım ve mülkiyet kararlarına dahil etmelerine yardımcı olmak için 2006 yılında sorumlu yatırım ilkelerini oluşturmuştur.	Altı prensip, yatırımcıların yatırım uygulamalarına çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini entegre etmek için kullanabilecekleri 35 olası eylemle desteklenen gönüllü yatırım prensipleri setidir.	PRI, çalışmalarını özellikle BM SKA'ları ile uyumlu hale getirmiş ve 2020'de finans sektörlerinde faaliyet gösteren imzacıları için TCFD'ye dayalı raporlamayı zorunlu hale getirmiştir.	Yatırımcılar <i>Not:</i> <i>Uluslararası imzacı PRI yatırımcılar ağı 100'den 2.300'ün üzerine çıkmıştır. Bu rakam, yönetim altındaki varlıklarda 80 trilyon dolardan fazlasını temsil etmektedir.</i>	Yatırım yöneticileri, varlık sahipleri, hizmet sağlayıcılar için en uygun olanıdır.
 UNEP FI Sorumlu Bankacılık İlkeleri (PRB)	Sorumlu Bankacılık İlkeleri, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi ile birlikte 30 "kurucu bankadan" oluşan bir grup tarafından tasarlanmıştır.	PRB, imzacı bankaların strateji ve uygulamalarının, toplumun sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve Paris İklim Anlaşması'nda geleceği için belirlediği vizyonla uyumlu olmasını sağlamak için benzersiz	Bankacılık sektörü	Müşteriler ve diğer paydaşlar	İmzacı olan tüm bankalar için uygundur.

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
	bir çerçevedir.				
 Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi (IR)	İlk olarak 2013 yılında entegre düşünce ilkeleriyle birlikte yayınlanan uluslararası entegre raporlama çerçevesi , kurumsal iletişimin hazırlanmasına yönelik ilkelere dayalı bir kılavuzdur . Çerçeve, birbirleriyle etkileşim halinde olan ve birbirlerini dönüştüren farklı sermaye türlerinden oluşan bir stok şeması önermektedir ve bir kuruluşun değer yaratıp yaratmadığını, değeri koruyup korumadığını veya azaltıp azaltmadığını belirleyen şey bu sermayelerdeki net artış veya azalışlardır.	IR, her büyüklükteki ve sektördeki şirketlerin , kuruluşun zaman içinde değer yaratma şeklini etkili bir şekilde paydaşlarına iletmek için finansal ve sürdürülebilirlik veya finansal olmayan bilgilerini entegre edebilmeleri için bir dizi kılavuz sunmaktadır.	Her uygulanabilir.	sektörde Yatırımcılar, politika yapıcılar, sermaye piyasaları ve sivil toplum dahil tüm paydaşlar	Her büyüklükteki şirket için uygundur.
 Yeşil Tahvil İlkeleri (GBP)	Yeşil Tahvil İlkeleri, dünya çapında yeşil tahvil ihraç edenler için şeffaflık ve beyan önerileri sağlayan gönüllü kılavuzlardır. Yeşil tahvillerle finanse edilen projelerin çevresel faydalarının seçilmesi, doğrulanması ve raporlanmasına ilişkin sürecin ana hatlarını çizmektedir.	GBP, yeşil tahvil gelirlerinin çevresel açıdan sürdürülebilir faaliyetler için kullanılmasını sağlamayı amaçlamakta ve dünya çapındaki yatırımcıların bilinçli kararlar almasını sağlamaktadır.	Her uygulanabilir	sektörde Yatırımcılar	Şirketler, hükümetler, bankalar için uygundur.

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
 İklim Tahvilleri Girişimi (CBI)	CBI, dünya çapında yeşil tahviller için bir sertifikasyon ve raporlama çerçevesi sağlar. İklim ve çevre projelerinin finansmanına adanmış tahvilleri doğrular ve sınıflandırır. CBI sertifikasyon süreci, tahvilin proje seçimi, yönetimi ve raporlaması da dahil olmak üzere belirli kriterlere uyumunun değerlendirilmesini içerir.	CBI, küresel yeşil tahvil piyasasında şeffaflığı ve güvenilirliği teşvik etmektedir.	Her sektörde uygulanabilir.	Yatırımcılar	Şirketler, hükümetler, bankalar için uygundur.
 Doğa ile Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü	TNFD, dünya çapında doğayla ilgili risk ve fırsatların raporlanmasına yönelik bir çerçeve geliştirmeye odaklanan yeni bir girişimdir. TNFD, dünya çapındaki kuruluşları doğayla ilgili risklere maruziyetlerini ve doğal sermayenin korunması ve restorasyonuna katkılarını	Doğa ve biyoçeşitlilik üzerindeki bağımlılıkların ve etkilerin küresel olarak anlaşılmasını ve açıklanmasını geliştirmeyi amaçlamaktadır. TNFD, şirketlerin faaliyetlerinin ve değer zincirlerinin	Her sektörde uygulanabilir	Yatırımcılar, bankalar, sigorta şirketleri, borsalar, muhasebe firmaları, düzenleyiciler, analistler	Şirketler ve doğayla ilgili etkilerle ilişkili risk ve fırsatları anlamak isteyen her türlü kuruluş için uygundur.

RAPORLAMA STANDARTLARI/ ÇERÇEVELERİ	DETAYLI TANIM ve AÇIKLAMA	AMAÇ	SEKTÖR ODAĞI	HEDEF KİTLE	KULLANICI
(TNFD)	değerlendirmeye ve beyan etmeye teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevenin çalışmalarının, Eylül 2023'te tamamlanması beklenmektedir.	iklim de dahil olmak üzere doğayla ilgili tüm bağımlılıkları, etkileri, riskleri ve fırsatlarını beyan etmelerini önermektedir.			

En Yaygın 5 Raporlama Standardı Hakkında En Son Güncellemeler

- ✚ *IFRS Vakfı, 3 Kasım 2021'de yeni bir Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) oluşturacağını ve Haziran 2022'ye kadar İklim Saydamlık Standartları Kurulu ve Değer Raporlama Vakfı-VRF'nin (Entegre Raporlama Çerçevesi ve SASB Standartlarına ev sahipliği yapan VRF) birleştirileceğini duyurmuştur.*
- ✚ *ISSB, SASB'yi devralmıştır ve SASB standartlarını yeni ISSB (IFRS) sürdürülebilirlik S1 ve iklim S2 raporlama standartlarına entegre etmiştir. Bu küresel standartlar, sürdürülebilirlik konusundaki düzenleyici çabaları hızlandıracak, raporlama için ortak bir çerçeve sağlayacak ve sürdürülebilirlik beyanlarının kullanılabilirliğini ve şeffaflığını artıracaktır (daha fazla bilgi için bir sonraki bölümü inceleyiniz).*
- ✚ *IFRS Vakfı, CDP ve İklim Beyan Standartları Kurulu (CDSB), 3 Kasım 2021 tarihli duyuruya ek olarak, CDSB'nin IFRS Vakfı'na konsolide edildiğini teyit etmiştir.*

Belirli standartlar belirli sektörlerde yaygın olarak kullanılırken, birçok kuruluş ve sektörün kendi özel ihtiyaçları ve paydaş beklentilerine göre birden fazla raporlama çerçevesi benimsediğini belirtmek gerekmektedir. Örneğin, SASB ve GRI, ESG'ye önemli ölçüde farklı perspektiflerden yaklaşmaktadır ve sonuç olarak şirketler kapsayıcı olmak için sıklıkla her ikisini de kullanmaktadır. Uygun veya daha doğru sürdürülebilir raporlama sağlamak için bazı göstergelerin bir şirketin belirli özelliklerine uyarlanması gerekebilmektedir. **Dolayısıyla, sürdürülebilirlik raporlama standartlarının benimsenmesi, aynı sektördeki şirketler arasında farklılık gösterebilir.** Ancak şirketler kendi sektörlerine, kuruluşlarına veya paydaş beklentilerine en uygun raporlama çerçevesini seçebilir veya bu çerçeveye atıfta bulunabilirken, aynı zamanda bu özgürlük **sürdürülebilirlik raporlaması kavramının etkinliğini engelleyen bir standardizasyon eksikliği** anlamına gelmektedir. Aslında, raporlama çerçevelerinin çoğalması, yayınlanan bilgilerin piyasalarda yorumlanmasını daha da zorlaştırmakta ve sürdürülebilirlik raporlamasını temel amacı olan şeffaflık ve firmalar arasında ve emsal performanslar arasında karşılaştırma yapma amacından uzaklaştırmaktadır.

2.3 RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARINI UYUMLAŞTIRMA ÇABALARI

Bu bölümde, öne çıkan beyan ve raporlama standartlarının birleştirilmesi için yapılan çalışmaların incelemesi sunulmaktadır. Sürdürülebilirlik raporlama çerçevelerinin giderek arttığı son on yılın ardından, son birkaç yıldır bir "uyumlaştırma" dönemine girildiği görülmektedir- yani, karşılaştırma ve uyumlaştırma amacıyla bir çerçevenin diğerine bağlanması, çerçeveler arasındaki farklılıkların azaltılması ve hatta aşağıda ayrıntıları verilen IFRS örneğinde olduğu gibi çerçevelerin muhtemelen bir miktar birleştirilmesi şeklinde sıralanabilir. Ancak bu "uyumlaştırma" girişimlerinin çoğunun etkisi ve sürdürülebilirliği belirsizliğini korumaktadır.

Son zamanlarda, dikkat çeken bir ESG konsolidasyonu ve işbirliği gerçekleşmiştir. **GRI, SASB, IIRC, CDP ve CDSB**, 2020 yılında raporlama çerçevelerini uyumlaştırma ve "kapsamlı bir kurumsal raporlama sistemi" geliştirme taahhüdünü açıklamıştır. Haziran 2021'de ABD merkezli SASB ve Londra merkezli IIRC, şirketlerin entegre raporlamayı kurumsal değer yaratma konusunda daha bütünsel bir yaklaşımı desteklemek için kullanmalarına yardımcı olmak amacıyla birleşme gerçekleştirmiştir. Sadece altı ay sonra, Glasgow'daki BM İklim Değişikliği Konferansı (COP26) sırasında, IFRS Vakfı ISSB'nin kurulduğunu

ve CDSB ve VRF'yi 2022'de ISSB'de birleştirme niyetini açıklamıştır. Bu konsolidasyon artık tamamlanmıştır; Uluslararası raporlama çerçevesi <IR>, artık IFRS Vakfı'nın bir parçasıdır.

Özel sektör içinde bağımsız bir kuruluş olan ISSB, IFRS Sürdürülebilirlik Beyan Standartlarının (IFRS SDS) oluşturulması ve onaylanmasından sorumludur. Kuruluş, G7, G20, IOSCO, Finansal İstikrar Kurulu gibi önde gelen kuruluşların yanı sıra Afrika ve 40'tan fazla yetki alanında maliye bakanları ve merkez bankası başkanlarının küresel desteğine sahiptir.³⁶

26 Haziran 2023'te ISSB, uluslararası kurumsal raporlamada önemli bir kilometre taşına işaret eden ilk Sürdürülebilirlik Bildirim Standartlarını tanıtmıştır. Bu standartlar iki bileşenden oluşmaktadır: **Finansal önemlilik ve değer zinciri bilgilerini vurgulayan sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgilerin beyanlarına yönelik genel gereklilikleri özetleyen IFRS S1 ve özellikle iklimle bağlantılı risk ve fırsatlara odaklanan IFRS S2**. Hem IFRS S1 hem de IFRS S2, 1 Ocak 2024 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerli olacaktır.

IFRS S1 ve IFRS S2'nin uygulandığı ilk yıl için, işletmelerin yalnızca iklimle ilgili beyanlar yapmalarına olanak tanıyan 'önce iklim' geçiş seçeneği vardır. Her iki standart da TCFD'nin tavsiyelerini içermektedir.

Sürdürülebilirlik Beyan Standartları'nın zorunlu olarak benimsenmesi, her bir yetki alanının/ülkenin onayına veya düzenleyici prosedürlerine bağlı bulunmaktadır. Bu beyan standartlarının uygulanmasının, IFRS Muhasebe Standartlarının uygulanmasından ayrı olduğunu belirtmek gerekmektedir.³⁷

³⁶ <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>

³⁷ https://www.ev.com/en_gl/ifrs-technical-resources/issb-issues-inaugural-ifrs-sustainability-disclosure-standards

Şekil 8 Gönüllü Sürdürülebilirlik Beyan Standartlarının Birleştirilmesi, 2023- [KIRKLAND & ELLIS](#)

Şekil 8 de görüldüğü gibi, sürdürülebilirlik standartlarının öncüsü GRI kendi başına var olmaya devam edecektir. Ancak GRI ve ISSB çabaları uyumlaştırmak için işbirliği yapmakta ve iki standardın "farklı bakış açılarına hitap eden ve birlikte sürdürülebilirlik bilgilerinin beyanı için kapsamlı bir kurumsal raporlama rejimi oluşturabilecek, birbirine bağlı iki raporlama temeli olarak görülebileceğini" öne sürmektedir. Benzer şekilde, daha iklim odaklı olan TCFD de bağımsız olarak faaliyet göstermeye devam edecektir. TCFD'nin 2021'de G20'nin onayını alan tavsiyeleri, ISSB'nin yaklaşımını güçlü bir şekilde etki etmektedir.

38

Son olarak, Kurumsal Raporlama Diyalogu'nun (Corporate Reporting Dialogue-CRD) bir girişimi olan Daha İyi Uyum Projesi-Better Alignment Project, CDP, CDSB, GRI, IIRC ve SASB'yi bir araya getirerek bu çerçeve ve standart belirleyicilerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) açıklamalarının hazırlanmasında kuruluşları daha iyi desteklemek için nasıl daha fazla birlikte çalışabileceklerine odaklanmıştır. Bu çaba,

³⁸ <https://www.auditboard.com/blog/beyond-esg-issb-consolidation-heralds-a-new-era-in-corporate-reporting-and-assurance/>

katılımcıların çerçeve ve standartlarının uyum, tutarlılık ve karşılaştırılabilirliğini geliştirmeyi amaçlayan 120 sayfalık bir rapor³⁹ ile sonuçlanmıştır.

Daha İyi Uyum Projesi ile hedeflenen beş sonuç şu şekildedir:

- CRD'de temsil edilen kurumsal raporlama çerçeveleri ve standartları arasındaki uyum, tutarlılık ve karşılaştırılabilirlikte gözle görülür ve kanıtlanabilir iyileşme.
- Çerçeveleri uyumlaştırma çabaları ve farklı raporlama çerçevelerinin ne ölçüde farklı ve tamamlayıcı olduğu konusunda piyasada daha iyi farkındalık.
- TCFD tarafından finansal ve finansal olmayan bilgilerin entegrasyonuna yönelik paradigma değişimi kapsamında tavsiye edildiği üzere, iklimle ilgili finansal raporlamaların dört temel unsurunun (yani Strateji, Yönetişim, Risk Yönetimi ve Ölçütler ve Hedefler) ana akım finansal raporlarda hızlandırılmış şekilde beyan edilmesi.
- ESG ile ilgili dış faktörlerin finansal piyasalar tarafından daha iyi fiyatlandırılmasına katkıda bulunmak, sermayenin uzun vadeli verimli tahsisi ve sermaye piyasalarının iklim değişikliğinin risk ve fırsatlarıyla uyumlu hale getirilmesi için gereklidir.
- Şirketlerin sürdürülebilir bir ekonomi üzerindeki etkilerine ilişkin uyumlu bilgiler.

Nihai raporda yer alan tavsiyeler aşağıdaki gibidir:

- Katılımcıların çerçeve ve standartlarında kullanılan farklı terminoloji ve yöntemlerin anlamları konusunda kullanıcılara rehberlik edecek bir taksonomi geliştirilmesi, ortak noktaların ve karşılıklı ilişkilerin ifade edilmesi;
- Çerçeveleri ve standartları bir araya getiren, kullanıcıların farklı raporlama amaçları için tek tek ve/veya birlikte nasıl etkili bir şekilde kullanılabileceklerini anlamalarını sağlayan çevrimiçi, etkileşimli bir araç oluşturmak;
- Katılımcıların teknik ekipler arasında ve genelinde daha fazla gelişme, fikir ve plan alışverişinden yararlanmaları için resmi bir teknik forum düzenlenmesi ve böylece daha uzun vadeli uyumun teşvik edilmesi.

Bu konu ve sorunlardan da görülebileceği üzere raporlama ekosistem gerçekten karışık bir yapı sunmaktadır ve çerçeve ve standart belirleyicilerin çevresel, sosyal ve yönetim beyanlarının hazırlanmasında kuruluşları daha iyi desteklemek için birlikte çalışmaya devam etmeleri gerekmektedir. Başlıca gönüllü raporlama çerçeveleri arasında daha fazla uyum ve standartlarda bazı sınırlı konsolidasyonlar beklenebilir. Halihazırda devam etmekte olan uyumlaştırma girişimlerinin çoğunun amacı, gönüllü raporlama kriterlerinin ve standartlarının birbiriyle uyumunu iyileştirmektir. Bu yaklaşım, piyasada benimsenmiş olan çeşitli standartların farklı ancak tamamlayıcı değerini kabul etmektedir. Gönüllü raporlama standartları değişirken, AB'de zorunlu raporlama standartları getirme çabaları da hız kazanmaktadır. IFRS'den sürdürülebilirlik raporlama standartlarının getirilmesi konusunda da ilerleme kaydedilmiştir.

³⁹ https://www.globalreporting.org/media/5wuhv3u2/crd_driving-alignment-in-climate-related-reporting_2019.pdf

2.4 TAKSONOMİLER İLE RAPORLAMA VE BEYAN STANDARTLARI ARASINDAKİ BAĞLANTI

Bu bölümde, GRI, IFRS ve TCFD raporlama standartlarının, yeşil taksonomilerle nasıl bağlantılı olduklarını belirlemek için ayrıntılı bir inceleme sunulmaktadır. Ayrıca, mevcut standardın ve yeşil faaliyetlerin raporlanacağı bölümlerin görsellerine bu bölüm yer verilmiştir. **Standartların içeriği ve gereklilikleri yeşil taksonomilere atıfta bulunmamaktadır** (belgelerde yapılan anahtar kelime aramasında da yeşil taksonomi terimine rastlanmamıştır). Bu nedenle, şimdilik, AB hariç, Yeşil Taksonomi Raporlaması ve Sürdürülebilirlik Raporlaması ayrı ayrı ele alınmaktadır.

Raporlama ve beyan standartları herhangi bir yeşil taksonomiye atıfta bulunmasa da raporlama yapan kuruluşun yıllık sürdürülebilirlik raporunda herhangi bir taksonomi uyumlu yeşil faaliyet hakkında raporlama yapma fırsatı olacağı açıkça görülmektedir. Örneğin, GRI kapsamında raporlama yapan bir kömür şirketi GRI 12 kömür sektörü standardını⁴⁰ kullanacak ve aşağıdaki Şekil 9'da kırmızı ile işaretlenen ve standardın 17. sayfasında da bulunan bölümde nitelikli faaliyetlerini listeleyecektir. Şirket ayrıca, geçerli yeşil taksonomiye atıfta bulunması gerekecek ve uygun faaliyetlerin belirli bir yeşil taksonomi altında nitelendirildiğini belgeleyecek ve raporlanan faaliyetin teknik eleme kriterlerini nasıl karşıladığına dair ayrıntıları sağlaması gerekecektir.

⁴⁰ <https://www.globalreporting.org/search/?query=GRI+12>

Şekil 9 GRI 12 Kömür Sektörü 2022 Beyan Standartları Örneği

Konu Standart Beyanlar		
GRI 201: Ekonomik Performans 2016	Beyan 201-2 İklim değişikliğinin finansal etkileri ve diğer risk ve fırsatlar <i>İlave sektör önerileri</i> ● Kanıtlanmış ve muhtemel rezervler için emisyon potansiyelini bildiriniz.⁶ ● İklim değişikliğine bağlı risklerin ve fırsatların tanımlanmasını sağlayan dahili karbon fiyatlandırma ve kömür fiyatlandırma varsayımlarını bildiriniz. ● İklim değişikliğiyle ilgili risklerin ve fırsatların kuruluşun faaliyetlerini veya gelirlerini nasıl etkilediğini veya etkileyebileceğini açıklayınız: - halihazırda kanıtlanmış ve muhtemel rezervlerin geliştirilmesi; - potansiyel zarar yazmalar ve mevcut varlıkların erken kapatılması; - mevcut raporlama dönemi için kömür üretim hacimleri ve önümüzdeki beş yıl için öngörülen hacimler. ● Yatırımlara tahsis edilen sermaye harcamalarının (CapEx) yüzdesini bildiriniz: - yeni rezervlerin araştırılması, keşfi, edinimi ve geliştirilmesi; - mevcut kömür madenlerinin genişletilmesi; - yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji (kaynak türüne göre); - CO₂'yi atmosferden uzaklaştıracak teknolojiler ve iklim değişikliğini azaltmaya yönelik doğa temelli çözümler; - kuruluşun hedeflerini karşılayabilecek araştırma ve geliştirme girişimleri iklim değişikliği ile ilgili riskler.	12.2.2

Belirli bir endüstri standardı kapsamında raporlama yapmıyorsa, bir şirket yeşil faaliyetlerini GRI 3 Öncelikli Konular 2021, sayfa19 kapsamında raporlayabilir (Şekil 10'u inceleyiniz). Kuruluşun bu beyanı her bir öncelikli konu başlığı için raporlaması gerekmektedir. Bu açıklamadaki gereklilikler her öncelikli konu için geçerlidir.

Şekil 10 GRI 3 Öncelikli Konular, 2021

Beyan 3-3 Öncelikli konuların yönetimi

GEREKİLİKLİKLER

Beyan 3-2 kapsamında raporlanan her bir öncelikli konu için kuruluş:

- insan hakları üzerindeki etkiler de dahil olmak üzere ekonomi, çevre ve insanlar üzerindeki mevcut ve potansiyel, olumsuz ve olumlu etkileri beyan edecektir;
- kuruluşun faaliyetleri yoluyla veya iş ilişkilerinin bir sonucu olarak olumsuz etkilere dahil olup olmadığını bildirecek ve faaliyetleri veya iş ilişkilerini tarif edecektir;
- öncelikli konuya ilişkin politikalarını veya taahhütlerini tarif edecektir;
- aşağıdakiler de dahil olmak üzere konuyu ve ilgili etkileri yönetmek için alınan tedbirleri tarif ediniz;
 - potansiyel olumsuz etkileri önlemeye veya azaltmaya yönelik eylemler;
 - düzeltilmelerini sağlamak veya düzeltilmeleri için işbirliği yapmak da dahil olmak üzere fiili olumsuz etkilere yönelik eylemler;
 - fiili ve potansiyel olumlu etkileri yönetmeye yönelik eylemler;
- alınan önlemlerin etkinliğinin izlenmesine ilişkin aşağıdaki bilgileri raporlayacaktır:
 - eylemlerin etkinliğini izlemek için kullanılan süreçler;
 - ilerlemeyi değerlendirmek için kullanılan amaçlar, hedefler ve göstergeler;
 - amaç ve hedeflere yönelik ilerleme de dahil olmak üzere eylemlerin etkinliği;
 - çıkarılan dersler ve bunların kuruluşun operasyonel politika ve prosedürlerine nasıl dahil edildiği;

IFRS kapsamında, şirket yeşil yatırımlarını IFRS S2 İklimle Bağlantılı Beyanlar- Ölçütler ve Hedefler bölümü, sayfa 14 ve 15⁴¹ altında raporlayabilir (Şekil 11-12'yi inceleyiniz). Şartları karşılamak için açıklamaları hazırlarken, bir kuruluş raporlama tarihinde kendisine uygun ve maliyet veya çaba harcamadan ulaşılabilir tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanmalıdır. IFRS kapsamında raporlama yaparken bile, raporlama yapan işletmenin SASB standartlarındaki beyan konularına atıfta bulunması ve bunların uygulanabilirliğini göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Şekil 11 IFRS S2- İklimle Bağlantılı Beyanlar Haziran 2023, Ölçütler ve Hedefler

Metrikler ve hedefler

Ölçütler ve hedeflere ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal rapor kullanıcılarının, bir işletmenin iklimle ilgili riskleri ve fırsatları ile ilgili performansını, belirlediği iklimle ilgili hedeflere ve yasa veya yönetmelik gereği yerine getirmesi gereken hedeflere yönelik ilerleme de dahil olmak üzere anlamalarını sağlamaktır.

⁴¹ <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards-issb/english/2023/issued/part-a/issb-2023-a-ifrs-s2-climate-related-disclosures.pdf?bypass=on>

Şekil 12 IFRS S2- İklimle Bağlantılı Beyanlar Haziran 2023, İklimle İlgili Ölçütler

- (b) iklimle ilgili geçiş riskleri - iklimle ilgili geçiş risklerine karşı savunmasız olan varlıkların veya iş faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi;
- (c) iklimle ilgili fiziksel riskler - iklimle ilgili fiziksel risklere karşı savunmasız olan varlıkların veya iş faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi;
- (d) iklimle ilgili fırsatlar - iklimle ilgili fırsatlarla uyumlu varlıkların veya iş faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi;
- (e) sermaye dağıtımı - iklimle ilgili riskleri ve fırsatları ele alan sermaye harcaması, finansman veya yatırım miktarı;

Son olarak, TCFD - İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü tavsiyelerinin uygulanması⁴² kapsamında kuruluş, OpEx veya CapEx kategorisini ve metriğini seçecek, sürdürülebilirlik raporunda aşağıdaki Şekil 13'te görüldüğü gibi raporlayacaktır.

Şekil 13 Finansal Kategoriyeye Göre İklimle Bağlantılı Potansiyel Etkiler, TCFD 2017 Tavsiyelerinin Uygulanması

Tablo A5

Finansal Kategoriyeye Göre İklimle İlgili Potansiyel Etki Örnekleri

Kategori ve Tanım	İklimle İlgili Etkiler ¹⁷	Potansiyel Finansal Etki Örnekleri	Gerekçe ve Açıklayıcı Ölçütler
Gelir: Normal ticari faaliyetlerden, genellikle mal ve hizmet satışından elde edilen gelir	Müşteri tercihlerindeki değişim gibi iklimle ilgili riskler/fırsatlar nedeniyle ürün ve hizmetlere yönelik değişen piyasa talebi. Mevcut gelir akışlarının, ürünlerin ve hizmetlerin karbon yoğunluğu, emisyonlar, su yoğunluğu, arazi kullanımı ile ilgili kısıtlamalara veya bunlara ilişkin algılara karşı hassasiyeti. İklimle ilgili fırsatlara yanıt olarak yeni gelir akışlarının, ürünlerin ve hizmetlerin geliştirilmesi.	- Operasyonel aksaklıklardan elde edilen gelir +/- Değişen ürün/hizmet satışlarından elde edilen gelir	Su kullanımı, emisyonlar ve arazi kullanımı gibi iklim değişikliğini tetikleyen unsurların düzenlemelerin (ör. standartlar, emisyon sınırları, karbon fiyatları), teknoloji gelişiminin ve piyasa değişikliklerinin odak noktası olması beklenmektedir. Bu politika, pazar ve teknoloji değişiklikleri, kısıtlamalar ve taleplere göre ürün ve hizmetlerinin emisyon, enerji ve su yoğunluğuna bağlı olarak bir kuruluşun gelecekteki kazanç kapasitesinde önemli bir değişime neden olabilir. Örnek Metrikler: • Ürün veya hizmet hattına göre gelir yüzdesi • Her bir ürün veya hizmet hattının enerji, emisyon, su yoğunluğu
Harcamalar: OpEx Devam eden şirket işletme maliyeti	İklimle ilgili risklerin azaltılması, adaptasyon, düzenleyici gereklilikler veya tedarik/malzeme maliyetlerini ele almak için işletme harcamalarında zorunlu veya isteğe bağlı artışlar. İklimle ilgili risklere yanıt olarak artan enerji veya su verimliliğinin bir sonucu olarak giderlerde azalma.	+ Yeni teknoloji, ürün ve hizmetlerde Ar-Ge +/- Satın alınan enerji ve su ile diğer tedarik/malzeme maliyetleri + Değişen çıktı gereksinimleri nedeniyle artan üretim maliyetleri (örn. atık arıtma, emisyon kontrolleri) + Enerji veya su tasarrufu ve verimlilik kabiliyetlerini geliştirme maliyetleri + Fiziksel riskleri ele almak için yapılan harcamalar (örneğin, sigorta primleri, kurtarma masrafları)	Su kullanımı, emisyonlar ve arazi kullanımı gibi iklim değişikliğini tetikleyen unsurların düzenlemelerin (ör. standartlar, emisyon limitleri, karbon fiyatları), teknoloji gelişiminin ve piyasa değişikliklerinin odak noktası olması beklenmektedir. Bu politika, piyasa ve teknoloji değişiklikleri, bir kuruluşun ticari faaliyetlerindeki emisyon, enerji ve su yoğunluğuna ve arazi kullanımına bağlı olarak kuruluşun tedarik maliyetinde ve işletme giderlerinde önemli bir değişime neden olabilir. Örnek Metrik: • Düşük karbonlu alternatifler ve enerji/su verimliliği için Ar-Ge harcamalarının yüzdesi
Varlıklar: Sermaye Harcamaları Tekrarlanmayan nitelikte olan ve faydanın uzun bir dönem boyunca devam ettiği bir gider; kalıcı varlıkların elde edilmesi şeklinde sonuçlanır	İklimle ilgili risk azaltma, uyum veya düzenleyici gereklilikleri ele almak için sermaye harcamalarında zorunlu veya isteğe bağlı artışlar.	+ Geçiş riskini, uyumu ve koruma/verimlilik çabalarını yönetmek için ekipman veya yeni teknolojilere yapılan sermaye harcamaları + Fiziksel risk azaltma için sermaye harcamaları (örn. tesislerin konumu/sertleştirilmesi, dayanıklılık kapasiteleri) İç ve dış karbon fiyatlarından etkilenen +/- sermaye engelleri.	Su kullanımı, emisyonlar ve arazi kullanımı gibi iklim değişikliğini tetikleyen unsurların düzenlemelerin (örneğin standartlar, emisyon limitleri, karbon fiyatları), teknoloji gelişiminin ve piyasa değişikliklerinin odak noktası olması beklenmektedir. Bu politika, piyasa ve teknoloji değişiklikleri, kuruluşun iklimle ilgili belirlenen sorunlara nasıl yanıt verdiğine bağlı olarak varlıkların satın alınması veya elden çıkarılması, arazi ve tesis yatırımları, yeni teknoloji edinimi ve diğer değişiklikler dahil olmak üzere bir kuruluşun planlanan sermaye harcamalarında önemli bir değişikliğe neden olabilir. Örnek Metrikler: • Düşük karbonlu/yenilenebilir varlıklara tahsis edilen yatırım harcamalarının yüzdesi, düşük karbonlu teknolojinin yayılması, tesislerin verimliliği • Yatırım engel oranlarını belirlemek için kullanılan Dahili/Harici karbon fiyatı ve iskonto oranı

⁴² <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/10/FINAL-TCFD-Annex-Amended-121517.pdf>

Şekil 14 Malzeme ve Yapı Grubu Ölçütleri, TCFD 2017 Tavsiyelerinin Uygulanması

MALZEMELER VE BİNALAR GRUBU METRİKLERİ- AÇIKLAYICI ÖRNEKLER						
Finansal Kategori	İklimle İlgili Kategori	Örnek Metrik	Ölçüm birimi	Sıralama	Dahil etme gerekçesi	Metaller ve Madencilik Kimyasallar İnşaat Malzemeleri Sermaye Malları Gayrimenkul
Gelirler	Risk uyumu ve azaltımı	Düşük karbonlu alternatiflere yapılan yatırımlardan elde edilen gelirler/tasarruflar (örn. Ar-Ge, ekipman, ürün veya hizmetler)	Yerel Kur	GDP; CC3.2, 3.3, CC6.1 SASB: IF0403-1	İklimle ilgili ürün ve hizmetlerden elde edilen yeni ürün ve gelir akışları ve operasyonel verimlilik yaratan yatırım harcaması projelerinin yatırım getirisi.	
Harcamalar	Risk uyumu ve azaltımı	Düşük karbonlu alternatifler için yapılan harcamalar (OpEx) (örn. Ar-Ge, teknoloji, ürün veya hizmetler)	Yerel Kur	GRI 302-5	Geçiş riskini yönetmek için yeni teknolojilere yönelik harcamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Harcamaların seviyesi, ana faaliyet alanının gelecekteki kazanç kapasitesinin etkilenebileceği seviyenin bir göstergesidir.	
Harcamalar	Enerji/Yakıt	Tüketilen toplam enerji, kaynağına göre ayrıştırılmış (örn. satın alınan elektrik ve yenilenebilir kaynaklar)	Gj	SASB: IF0402-02 GRI 302-1	Metal ve madencilik sektörleri enerji ve emisyon yoğun sektörlerdir. Binalar da özellikle ısıtma konusunda enerji ve yakıt tüketiminin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Kaynaklara göre enerji tüketim seviyelerinin anlaşılması, belirli enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin düzenleyici tedbirlerin potansiyel etkisinin yanı sıra düşük karbon ekonomisi senaryosundaki geçiş risklerini de göstermektedir.	
Harcamalar	Enerji/Yakıt	Tüketilen toplam yakıt-kömür, doğal gaz, petrol ve yenilenebilir kaynakların yüzdesi	Gj	SASB: NR0302-04		
Harcamalar	Enerji/Yakıt	Toplam enerji yoğunluğu-ürün tonuna, satış miktarına, bilgi değerine bağlı olarak ürün sayısına göre	Gj	GRI 302-3	Düşük karbon ekonomisine geçişte, üretimde ulaşılan enerji verimliliği seviyeleri, yatırımcılara ürün portföyünün geçiş riskine karşı kırılganlığı ve dolayısıyla kazanç kapasitesi hakkında bir gösterge sağlar.	
Harcamalar	Enerji/Yakıt	Bina enerji yoğunluğu (bina sakinlerine veya yüzölçümüne göre)	Gj	SASB: IF0402-02; GRI: G4-CRE1; GRESB: Q25.2	Düşük karbon ekonomisine geçişte, gayrimenkullerin enerji verimliliği, yatırımcılara portföyün geçiş riskine karşı kırılganlığı ve dolayısıyla gayrimenkul portföylerinin kazanç kapasitesi hakkında bir gösterge sağlar.	
Harcamalar	Su	Temel su stresinin yüksek veya aşırı yüksek olduğu bölgelerde çekilen tatlı su yüzdesi	Yüzde	SASB: NR0401-05	Su stresi, arz maliyetinin artmasına, fiili üretim yetersizliğine ve/veya üretim için su çekimini düzenleyen mevzuata neden olabilir. Su stresi yüksek bölgelerde çekilen su yüzdesi, üretim kapasitesinde önemli maliyetler veya sınırlamalar riskini bildirir.	

Şekil 14'teki farklı renk kodları, raporlama yapan kuruluşlarla büyük olasılıkla ilgili olan çeşitli finansal etkileri ifade etmektedir. Yeşil gelirler, turkuaz harcamalar, mavi varlıklar ve yükümlülükler, mor ise sermaye ve finansman anlamına gelmektedir. Renk kodlarına dayanarak, finansal ve finansal olmayan kuruluşlar hangi alanlardan etkileneceklerini anlayabilmektedir.

2.5 BANKALAR TARAFINDAN KULLANILAN RAPORLAMA ÇERÇEVELERİNİN LİSTESİ

Özellikle bankalar için sürdürülebilirlik raporlama gereklilikleri hızla gelişmekte ve düzenlemelerle daha resmi hale gelmektedir. Yeşil taksonomiler benimsendikçe, bazı ülkelerde spesifik taksonomi raporlaması (örneğin, AB'de GAR) ve beyanı uygulamaya konulmaktadır. Bunların eksikliğinde, yeşil taksonomi faaliyetleri, entegre sürdürülebilirlik raporlarında raporlanmaktadır. Birden fazla yetki alanında faaliyet gösteren bankalar çeşitli beyan çerçevelerine tabi olmakta ve uymaları gereken çeşitli gereklilikler bulunmaktadır. Bu bölümde, tarihsel olarak bankalar tarafından kullanılmış olan en yaygın gönüllü sürdürülebilirlik raporlama çerçevelerinin bir listesi sunulmaktadır. Çerçevenin belirlenmesi aynı zamanda, bankanın borsaya kote bir şirket olup olmamasına da bağlıdır. İlk iki IFRS Sürdürülebilirlik Beyan Standardı S1 ve S1, FY24 raporlama döngüsünde uygulanmak üzere yeni yayınlanmıştır. AB ve ABD gibi yetki alanlarında da önemli gelişmeler bulunmaktadır. Düzenleyiciler raporlama gerekliliklerini zorunlu kılmaya başladıkça, en iyi uygulama raporlama çerçeveleri de ortaya çıkması beklenmektedir. Rapor kapsamında elde edilen araştırma bulguları, bankaların aşağıdaki tarihsel raporlama standartlarını kullandığını göstermektedir; bu durum aynı zamanda parçalı ve birbirinden bağımsız raporlamanın varlığını altını çizmektedir:

Ekvator Prensipleri: Ekvator Prensipleri, proje finansmanında çevresel ve sosyal risklerin değerlendirilmesi ve yönetilmesi için finansal kuruluşlar tarafından benimsenen bir risk yönetimi çerçevesidir. Bankaların finanse ettikleri projelerin belirli çevresel ve sosyal standartları karşılamasını sağlamaları için kılavuz ilkeler sağlamaktadır.

Küresel Raporlama Girişimi (GRI): GRI çerçevesi, bankalar ve diğer sektörler tarafından sürdürülebilirlik performanslarını raporlamak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerinin ölçülmesi ve raporlanması için kapsamlı kılavuzlar sağlamaktadır.

İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD): TCFD çerçevesi iklimle ilgili risk ve fırsatlara odaklanmaktadır. Bankalar ve diğer kuruluşlar için yönetim, strateji, risk yönetimi ve iklim değişikliğiyle ilgili ölçütler de dahil olmak üzere iklimle ilgili finansal bilgileri açıklamaları için tavsiyeler sunmaktadır.

Sorumlu Bankacılık İlkeleri (PRB): PRB, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin (UNEP FI) bir girişimidir. Bankaların iş stratejilerini Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) ile uyumlu hale getirmeleri ve sürdürülebilir bankacılık uygulamalarını taahhüt etmeleri için bir çerçeve sunmaktadır.

Karbon Saydamlık Projesi (CDP): CDP platformu, bankaların karbon emisyonları, iklim riskleri ve sürdürülebilirlik stratejileri de dahil olmak üzere çevresel verilerini açıklamalarına olanak tanımaktadır. Şeffaflık sağlamak ve bankaları iklim değişikliği konusunda harekete geçmeye teşvik etmektedir.

Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB): SASB, finansal açıdan önemli sürdürülebilirlik faktörlerine ilişkin raporlama için sektöre özgü standartlar sağlamaktadır. Bankaların kendi sektörleri ve işleriyle ilgili ESG konularını belirlemelerine ve açıklamalarına yardımcı olmaktadır.

Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (United Nations Global Compact-UNGC): UNGC, işletmelerin faaliyetlerini ve stratejilerini insan hakları, çalışma, çevre ve yolsuzlukla mücadele ile ilgili on evrensel ilke ile uyumlu hale getirmeleri için gönüllü bir girişimdir. Birçok banka UNGC'yi imzalamıştır ve bu ilkeleri uygulama konusundaki ilerlemelerini rapor etmektedir.

Finansal kuruluşların karşılaştığı ESG ile ilgili riskler hakkında bilgi açıklamanın önemi, piyasa disiplini teşvik etmek için çok önemli bir araç olarak yaygın bir şekilde kabul edilmektedir. Hükümetler, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) ile uyumlu olanlar da dahil olmak üzere, finansal kuruluşlar için ESG ile ilgili çeşitli zorunlu raporlama yükümlülüklerini giderek daha fazla uygulamaya koymaktadır. ESG ile ilgili mevcut raporlama gerekliliklerine ek olarak, 24 Ocak 2022 tarihinde Avrupa Bankacılık Otoritesi (EBA) ESG risklerine ilişkin Temel 3 açıklamalarına ilişkin uygulama teknik standartlarının nihai versiyonunu ("Nihai Taslak ITS" olarak anılacaktır)⁴³ yayınlamıştır. Bu standartlar, EBA'nın 'Temel 3 paketi' kapsamındaki ihtiyati raporlama gerekliliklerinin bir uzantısı olarak zorunlu şablonlar, tablolar ve talimatlar sağlamaktadır. Dolayısıyla Avrupa bankaları, ESG raporlaması konusunda dünyanın en katı kurallarıyla karşı karşıyadır. 2024 yılına kadar, sektör tarafından raporlanan düzensiz ve tutarsız veriler, sektörün sürdürülebilirlik performansını değerlendirmek için daha nitelikli bir dizi yeni ölçütle değiştirilecektir. Bankalar, finansmanlarının, hangi faaliyetlerin resmi olarak 'sürdürülebilir' kabul edildiğini belirleyen AB Taksonomisi ile ne kadar uyumlu olduğunu raporlaması gerekmektedir. Uyumun kapsamı iki ölçütle ifade edilecektir: Yeşil Varlık Oranı (GAR) ve Bankacılık Defteri Taksonomi Uyum Oranı

⁴³ <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-binding-standards-pillar-3-disclosures-esg-risks>

(BTAR)- ayrıntılı açıklama için önceki bölümü inceleyiniz. Bankalar ayrıca iklim değişikliği risklerine maruz kalma durumlarını ve bunları nasıl hafiflettiklerini, finanse edilen sera gazı emisyon seviyelerini ve 2050 net sıfır hedeflerine uyumlarını da raporlamaları gerekecektir.

EBA'nın raporlama standartlarının diğer ülkeler tarafından nasıl benimseneceği henüz belli olmamakla birlikte, daha kapsamlı risk raporlaması için emsal teşkil etmektedir. SBFN Veri ve Beyan Çalışma Grubu-SBFN Data & Disclosure Working Group⁴⁴ tarafından yürütülen çalışma ve tavsiyeler de bankacılık sektörü için sürdürülebilirlik raporlamasının konsolide edilmesine ve netleştirilmesine yardımcı olacaktır. Bununla birlikte, EBA'nın katı raporlama standartları, kapsamlı ve zorunlu raporlama için küresel bir emsal oluşturarak ESG raporlama yaklaşımında önemli bir değişimi temsil etmektedir. Ayrıntılı ve standartlaştırılmış EBA ölçütleri, önceki raporlama modellerinde görülen belirsizliği ve tutarsızlıkları ortadan kaldırmaktadır. EBA'nın yaklaşımı, ESG açıklamaları için benzer kapsamlı ve kesin standartları benimsemeleri için diğer ülkeleri etkileyerek yeni bir uluslararası kriter belirleme potansiyeline sahiptir ve böylece bankacılık sektöründe daha sağlam ve karşılaştırılabilir sürdürülebilirlik raporlamasına doğru küresel bir değişimi teşvik etmektedir.

⁴⁴ https://sbfnetwork.org/wp-content/uploads/pdfs/working-groups-data-and-disclosure/TOR_DisclosureWorkingGroup_15March2022.pdf

BANKALARIN VE ŞİRKETLERİN İKLİMLE BAĞLANTILI RAPORLAMADA KARŞILAŞABİLECEĞİ POTANSİYEL SORUNLAR

Bu bölümde, işletmelerin yeşil taksonomi raporlama ve beyan gerekliliklerine uyma konusunda karşılaştıkları potansiyel zorluklar ele alınmaktadır. İşletmelerin gözlemlenen deneyimleri ışığında, makro ve mikro düzeydeki kapasite ihtiyaçları belirlenmekte ve Türkiye'deki politika yapıcılara, raporlama standartlarını geliştirme çabalarının finansal ve finansal olmayan şirketler için riskleri en aza indirecek ve fırsatları en üst düzeye çıkaracak şekilde bilgilendirilmesi için çıkarım mesajları verilmektedir.

1-5 Mayıs 2023 tarihleri arasında Paris'te gerçekleştirilen teknik ziyaret ve 25 Mayıs 2023 tarihinde Ankara'da düzenlenen paydaş çalıştay sırasında hem finansal hizmetler sektöründen hem de finansal olmayan sektörlerden kuruluşlar, raporlama gereklilikleriyle ilgili olarak karşılaştıkları çeşitli zorlukları (mevcut ve potansiyel) vurgulamışlardır; paydaşlardan alınan zorluklara yönelik izlenimler şu şekildedir:

- **Veri mevcudiyeti ve kalitesi:** Taksonomi raporlaması, taksonominin kapsamına ve hedeflerine bağlı olarak çeşitli değişken ve ölçütlerde kapsamlı ve doğru veriler gerektirmektedir. Raporlama yapan kuruluşlar arasında ve içinde tutarlı olan güvenilir verilerin toplanması büyük bir zorluktur. **Kuruluşların raporlama gerekliliklerine uyabilmeleri ve iklim değişikliği, döngüsel ekonomi, biyoçeşitlilik vb. gibi taksonomi hedefleriyle uyumlarını/uygunluklarını belirleyebilmeleri için gelirleri, yatırım harcamaları ve faaliyet giderleri açısından veri yönetimlerine yönelik kapasite geliştirmeye yatırım yapmaları gerekmektedir.** Başlangıçta beyan etmesi gereken büyük kuruluşlar, veri boşlukları ve tedarikçilerden veya iştiraklerden veri elde etmede zorluklarla karşılaşmakta, bu da taksonomiye uygunlukları ve uyumları hakkında eksiksiz ve doğru bir çerçeve sunmayı zorlaştırmaktadır.
- **Finansal hizmet sağlayıcıları için veriyle ilgili zorluklar daha büyüktür, çünkü taksonomiyle ilgili raporlama gereklilikleri tüm yatırım portföylerini kapsamaktadır.** Bu durum, düzenlemeye uyum sağlayabilmek için bazen binlerce kuruluşun (örneğin yatırım yaptıkları kuruluşlar) taksonomi uyumu hakkında bilgi toplamalarını gerektirmektedir. Üçüncü taraf veri sağlayıcıları (örneğin, ESG derecelendirme kuruluşları, ESG veri platformları vb.) varlık evreninin büyük bölümünü (borsaya kote varlıklar, fonlar, tahviller) kapsayan veri akışları sağlarken, sağladıkları verilerin kalitesi, güvenilirliği ve tutarlılığı ile ilgili büyük endişeler mevcuttur. (Bu nedenle AB'nin Haziran 2023 tarihli son sürdürülebilir finans paketi, ESG veri sağlayıcılarını düzenlemeye yönelik bir öneri içermektedir.)⁴⁵
- **Yetki alanı dışı bilgiler:** Diğer taksonomilerle mevzuat uyumu eksikliği bağlamında yetki alanı dışı bilgi ve verilerin yönetilmesi büyük bir zorluktur. Türkiye'deki birçok büyük şirket birden fazla yetki alanında faaliyet gösterdiğinden, yetki alanları arasında veri toplamaları gerekecek ve bu da zorluklar yaratabilecektir. Benzer şekilde, Türkiye'de faaliyet gösteren ve raporlama için belirli bir zaman çizelgesi ve içerik kapsamı gerektirebilecek büyük yabancı şirketler de bulunmaktadır.
- **Karmaşık ilkeler dizisi:** AB'nin "Önemli Zarar Vermeme (Do No Significant Harm-DNSH) ve Asgari Sosyal Koruma Önlemleri (Minimum Social Safeguards-MSS)" gibi bir taksonominin belirli

⁴⁵ 2023/0177 (COD) AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEY YÖNETMELİĞİ TEKLİFİ

Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY) derecelendirme faaliyetlerinin şeffaflığı ve bütünlüğü konusunda.

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:1243bcf3-0ac8-11ee-b12e-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

ilkeleriyle ilgili olarak, kullanıcılar raporlama gerekliliklerini yeteri kadar ayrıntılı anlamakta ve uygulamakta zorluklar gözlemlemişlerdir.

- **Karmaşık ve geniş coğrafyaya yayılmış tedarik zincirleri:** Raporlama gereklilikleri kapsamındaki büyük ölçekli şirketler genellikle karmaşık küresel tedarik zincirleri içinde faaliyet göstermektedir. Değer zincirlerinin tam izlenebilirliğine sahip olmayabilirler ve bu zincirde genellikle raporlama kapasitesinden yoksun küçük kuruluşlar yer almaktadır. Bu nedenle tedarik zinciri düzeyinde raporlama gereklilikleri (örneğin Kapsam 3 emisyon raporlaması), küresel tedarik zincirlerinin bir parçası olan büyük kuruluşlar için bir zorluk olmuştur. Kuruluşların tedarik zincirleri hakkında veri toplamalarına yardımcı olan veri sağlayıcıları ve platformlar olsa da tedarik zinciri izlenebilirliğinin güvenilirliği ve tutarlılığı sorunlu olmaya devam etmektedir.
- **Birbirinden bağımsız düzenlemeler:** Sürdürülebilir finansla ilgili faaliyetlerin nispeten gelişmiş olduğu bazı yetki alanlarında hem finansal hizmetler sektöründen hem de finansal olmayan sektörlerden kuruluşlar, farklı devlet kurumları tarafından zorunlu kılınan birden fazla raporlama gerekliliğine maruz kalmaktadır. Kuruluşlar ayrıca, farklı raporlama gerekliliklerine sahip birden fazla yargı alanında faaliyet gösteriyor olabilmektedir. Ayrıca, düzenli raporlama gerektiren sektöre özgü kamuya açık olmayan girişimler de (örneğin, net-sıfır ittifakları) bulunmaktadır. Dolayısıyla kuruluşlar giderek daha yüksek uyum maliyetleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Kopuk ve birbirinden bağımsız düzenlemeler ve buna bağlı olarak bu alanda bilgi eksikliği de karışık piyasa sinyallerine yol açarak, sürdürülebilir finansla ilgili politika eylemlerinin etkinliğini azaltmaktadır.
- **Çoklu raporlama standartları:** Birbirinden bağımsız düzenleme sonuçlarına benzer şekilde, küresel olarak tanınan raporlama standartlarının olmaması kuruluşlar için büyük bir zorluktur. Bu raporun önceki bölümlerinde açıklandığı gibi, girişimler ve raporlama standartları ve kılavuzları olsa da (örneğin, İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD), BM Küresel İlkeler Sözleşmesi, Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) vb.), finansal kuruluşlar ve finansal olmayan kuruluşlar raporlama çerçevelerini seçmekte zorluk çekmektedir. Uyumlaştırılmış net kılavuzlar ve standartlar, raporlama uygulamalarını kolaylaştırmaya ve sektör genelinde tutarlılık sağlamaya yardımcı olacaktır.
- **Operasyonel zorluklar:** Yeşil taksonomilerin büyük ölçekli finansal kuruluşların ve finansal olmayan kuruluşların mevcut operasyonlarına entegrasyonu zor olabilmektedir. Büyük kuruluşlar eski sistemlere, organizasyonlara ve yapılar sahip olma eğiliminde olmalarından dolayı, **taksonomi ile ilgili hususların bu yapılara entegre edilmesi önemli düzenlemeler gerektirebilir. İnsan sermayesi ile ilgili yatırımlar ve finans, yatırım ve muhasebe ile ilgili süreç ve organizasyonların yeniden düzenlenmesini gerektirebilir. Ayrıca izleme ve raporlama için teknolojik araçlara da ihtiyaç duyabilirler.**
- **Rehberlik ihtiyaçları:** Raporlama yapması istenen kuruluşlar, düzenleyici kurumların önemli ölçüde pratik ve yorumlayıcı rehberliğine ihtiyaç duymaktadır. Pratik, yasal ve operasyonel tavsiyeler konusunda önemli rehberlik ihtiyacı, AB taksonomi raporlaması incelemesinde vurgulanmıştır.⁴⁶

⁴⁶ <https://www.unpri.org/eu-taxonomy-alignment-case-studies/testing-the-taxonomy-insights-from-the-pri-taxonomy-practitioners-group/6409.article>

- **Devamlı değişen zorluklar:** Kuruluşların faaliyet gösterdiği hem piyasalar hem de düzenleyici ortamlar, artan sürdürülebilirlik taleplerine (yatırımcılardan, tüketicilerden, hissedarlardan) ve birden fazla yetki alanında ve farklı düzenleyici kurumlar tarafından oluşturulan yeni düzenlemelere tabi olarak hızla gelişmektedir. Bankalar ve şirketler, sürekli değişen ortama karşı çevik olmalı ve hem kamusal hem de kamusal olmayan paydaşların gereksinim ve beklentileriyle uyumlu kalmalıdır.
- **Bankalar ve şirketler için kapasite geliştirme ihtiyaçları:** Finansal ve finansal olmayan kuruluşların raporlama gerekliliklerine uyabilmeleri için veri yönetiminde kapasite geliştirmeye yatırım yapmaları gerekmektedir. Bu kuruluşlardan bazıları birden fazla yetki alanında faaliyet göstermektedir, dolayısıyla diğer yetki alanlarındaki raporlama gerekliliklerini de izlemeleri ve bunlara uymaları gerekmektedir. Raporlama gereklilikleri kapsamındaki büyük ölçekli şirketler genellikle karmaşık küresel tedarik zincirleri içerisinde faaliyet göstermektedir. Bu nedenle, tedarik zincirlerini izlemek ve raporlamak için kapasite geliştirmeleri gerekmektedir. Finansal ve finansal olmayan kuruluşların, **mevzuata uyum için insan kaynaklarına ve teknolojik araçlara yatırım yapmaları gerekecektir.** Mevzuata uyumun ötesinde, yeni sürdürülebilir finansman kaynaklarına erişim, yatırımlar, daha yüksek piyasa değeri, müşteri ve çalışan sadakati gibi bir yeşil taksonomiye uyumun getirebileceği fırsatlardan faydalanmak için uzmanlığa ihtiyaç duyacaklardır.

Bu tarz birden fazla zorluğun ele alınması, insan kaynaklarına, veri toplama, izleme ve yönetim sistemlerine yatırım yapmayı ve kamu-özel sektör ortaklıklarına dahil olmayı gerektirir. Ayrıca, küresel, bölgesel ve ülke düzeylerinde politika ve sektör gelişmelerini yakından takip etmek ve sürdürülebilirlik mevzuatına uyum için yatırım yapmak gibi pratik yol haritalarıyla kurumsal sürdürülebilirlik stratejileri tasarlanırken kurumsal yönetimin yeniden düşünülmesi gerekmektedir.

TÜRKİYE'DE TAKSONOMİYE UYUMLU RAPORLAMA İÇİN DESTEKLEYİCİ BİR EKOSİSTEM ÖNERİLERİ

Taksonomi kullanıcılarının halihazırda ve potansiyel olarak karşılaştıkları zorluklar ışığında, bu bölümde Türkiye'deki politika yapıcıları, raporlama gereklilikleri ve ilgili kılavuzları geliştirme çabalarının Türkiye'nin yaklaşan taksonomisinin piyasalarda kabulünü, verimliliğini ve etkinliğini en üst düzeye çıkarması için bilgilendirebilecek önemli makro ve mikro düzey kapasite ihtiyaçları listelenmektedir.

Makro-ekonomik düzeyde yeşil finans stratejisi: Türkiye'nin net sıfır hedefi ve diğer SKA hedefleriyle uyumlu makro düzeyde bir sürdürülebilir finans stratejisi ve yol haritası geliştirmesi gerekmektedir. Bu strateji belgesi, bu hedeflere ulaşmak için finansman ihtiyaçlarını ve yatırım boşluklarını belirleyecektir. Devlet finansmanına karşı özel finansman ihtiyacını yansıtacak ve dolayısıyla finansal akışların yeşil geçiş alanlarına yönlendirilmesi/yeniden yönlendirilmesi ile ilgili hedefler belirleyecektir. Strateji aynı zamanda kurumsal gelişim alanlarını belirleyecek, kamu kurumlarının rollerini ve sorumluluklarını ortaya koyacak ve finansal hedeflere ulaşmak için onlara belirli zamana bağlı KPI'lardan sorumlu tutacaktır. Türkiye'nin sürdürülebilir finans stratejisi, kritik devlet kurumlarındaki üst düzey uzmanlar ve politika yapıcılardan oluşan bir grup tarafından geliştirilebilir ve daha sonra politika istişarelerine açılabilir. Nihai strateji belgesi, sürdürülebilir finansla ilgili tüm politika ve düzenlemeler için referans/rehber belge niteliğinde olacaktır. Aynı zamanda finansal piyasalara yeşil dönüşümün hedefleri ve kilometre taşları ile bunun piyasalar üzerindeki etkileri hakkında sinyal verecektir.

Yüksek emisyonlu sektörler için bilim temelli geçiş yolu: Türkiye'nin yüksek emisyonlu sektörleri için bilim temelli geçiş yollarını belirlemesi gerekmektedir. Türkiye'nin net sıfır hedefleriyle uyumlu olacak sektörel geçiş yollarının, yatırım ihtiyaçları ve teknolojik gerekliliklerin analizini içermesi gerekecektir. Finansal ihtiyaç değerlendirmeleri ile sektörel geçiş yolları, genel yeşil finans stratejisini bilgilendirirken, aynı zamanda yeşil taksonomi için hedefleri ve teknik tarama kriterlerini (daha sonra raporlama amacıyla kullanılabilir) bilgilendirecektir.

Yeşil ekosistemin temel direği olarak Türkiye'nin yeşil taksonomisi: Yeşil taksonominin ülkenin sürdürülebilir finans düzenlemesinin temel direği olarak konumlandırılması, Türkiye'nin yeşil dönüşüm ekosisteminin kilit bileşeni olacaktır. Bu, **yeşil taksonominin diğer düzenlemelere rehberlik edecek bir mevzuat parçası olarak tasarlanması için bir fırsat sunmaktadır.** Bu nedenle, taksonominin kapsamı, ilkeleri, öncelikli alanları ve kullanıcıları, raporlama gereklilikleri ve kılavuzları ile etrafındaki kurumsal mekanizmaların, taksonominin merkezi bir rol oynamasını sağlamak için stratejik olarak tanımlanması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Tek sürdürülebilirlik raporlaması: Türkiye, raporlama gerekliliklerinin tümünü kapsayacak tek bir raporlama çerçevesi ve formatı geliştirmeyi tercih edebilir. Birden fazla raporlama gerekliliği oluşturmak yerine (AB'nin SFDR, CSRD, Yeşil Taksonomi gibi) sektörler arasında geçerli olacak tek bir taksonomi raporlaması etkili ve verimli olacaktır. Raporlama yapan kuruluşlar için mevzuata uyumu kolaylaştıracak ve aynı zamanda devlet kurumlarının düzenleyici gözetimini de kolaylaştıracaktır. İlgili tüm paydaşları bilgilendirmek için tek bir rapor noktası oluşturacaktır.

Veri yönetimi konusunda kamu kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi: Veri ile ilgili zorluklar, bu projenin çeşitli bileşenleri boyunca önemli bir endişe kaynağı olarak tanımlanmıştır. Sürdürülebilirlik verilerini

konsolide edecek, standartlaştıracak, izleyecek ve raporlayacak olan Türkiye'nin yeşil taksonomi geliştirmesinin bir parçası olarak kamu sektörü odaklı veri yeteneklerinin geliştirilmesi gerekecektir. ESG veri sağlayıcılarının düzenlenmesi ve denetlenmesi de gerekecektir. Özel sektör taksonomi raporlamasına dayalı verileri toplayacak, bir araya getirecek ve standartlaştıracak bir açık veri kamu platformunun oluşturulması ve tasarımı konusunda tavsiyelerde bulunmak üzere uluslararası kuruluşları, düzenleyicileri, politika yapımcıları ve veri hizmeti sağlayıcılarını bir araya getirmek için bir **Taksonomi Veri Yönlendirme Komitesi** geliştirilebilir.

Taksonomi uygulamasının ilk aşamasında, özel bir sera gazı emisyonları veri platformunun kurulması, sera gazı emisyonlarıyla ilgili verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yayılması için merkezi bir havuz görevi görecektir. Sera gazı verilerinin birleştirilmesi ve standartlaştırılmasıyla, kurum/kuruluşlar emisyonları doğru bir şekilde izleme ve raporlama becerilerini geliştirebilirler. Bankalar da borçluları, düzenleyiciler tarafından zorunlu hale getirilmesi gereken bu verileri sağlamaya teşvik etmede proaktif bir rol oynamalıdır.

Düzenleyici gözetim alanında kurumsal kapasite geliştirme: Sürdürülebilirlik iddialarını doğrulamak (ürün ve hizmetler düzeyinde yeşil yıkamayı önlemek için) ve taksonomi raporlamasına etkin bir şekilde uyulmasını sağlamak için düzenleyici gözetim sağlamak üzere koordineli bir şekilde kamu kurumsal kapasite geliştirme çabalarına ihtiyaç duyulacaktır. Bu çabaların bir parçası olarak Türkiye, yeşil projeler hakkında ikinci bir görüş verebilecek bir ikinci görüş ajansı kurabilir. Türkiye ayrıca finansal ürünlere yönelik ürün etiketlemesi için kurumsal kapasite geliştirebilir, nihai tüketicilere bilgi sağlayabilir.

Açıkça kademelendirilmiş basit raporlama zaman çizelgesi: Türkiye, şirketler için basit bir raporlama zaman çizelgesi uygulamayı düşünebilir. Raporlama için kullanıcıların kafasını karıştıracak çok fazla zaman çizelgesi katmanı olmamalıdır (AB'de durum böyle görünmektedir). Önceden tanımlanmış kuruluşlar ekosistemini kapsayacak iki, en fazla üç aşamalı bir zaman çizelgesi yeterli olacaktır. Bunun, her kullanıcının zaman çizelgesinin hangi aşamasının kendileri için geçerli olduğunu kolayca belirleyebileceği şekilde tüm kuruluşlara açık bir şekilde iletilmesi gerekecektir. Türkiye, kendi yetki alanında faaliyet gösteren hem yerli hem de yabancı kuruluşlar için aynı zaman çizelgesini benimseyebilir.

Denetçiler için akreditasyon: Türkiye, yeşil taksonomisi ile ilgili olarak denetçiler için akreditasyon standartları tanımlamayabilir. Zorunlu denetim gereklilikleri, şirketler ve finansal piyasa katılımcıları için raporlama zorunluluklarının bir parçası olabilir.

Yeşil projeleri desteklemek için kapasite geliştirme: Türkiye, belirlenen öncelikli taksonomiye uygun projelerden oluşan bir veri tabanı oluşturabilir (bazı temel fizibilite bilgileri önceden hazırlanmış olarak) ve potansiyel yatırımcılara (fonlar, risk sermayedarları, donör topluluğu) yönelik periyodik toplantılar düzenleyerek yatırımların kanalize edilmesini kolaylaştırmak için potansiyel projeleri öne çıkarabilir. Yeşil girişimcilere iş geliştirmelerinin erken aşamalarında yardımcı olmak için özel bir destek, yani yeşil hızlandırıcı programı oluşturulabilir.

Raporlama için KOBİ kapasitesinin geliştirilmesi: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'ler) desteklenmesi, reel ekonomideki önemleri göz önüne alındığında Türkiye için büyük önem taşımaktadır. **Yeşil finansmana erişim potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak için KOBİ'lerin kapasite gelişimine ve farkındalığına yatırım yapmak önemlidir.** Çok taraflı kalkınma bankaları, uluslararası

kalkınma ajansları ve ticari bankalarla mevcut işbirliklerinin kapsamı ve ölçeği, KOBİ'lerin yeşil dönüşümünü desteklemek için ekosistemi destekleyecek şekilde genişletilebilir. İlk raporlama gereklilikleri genellikle KOBİ'leri dışarıda bırakırken, zorunlu raporlama kapsamının taksonomi geliştirmenin sonraki aşamalarında KOBİ'leri de kapsamı beklenmektedir. KOBİ kapasitesinin geliştirilmesi sürecine, yeşil taksonomi uygulamasının erken bir aşamasında başlamak faydalı olacaktır. Herhangi bir KOBİ raporlama gerekliliği düşünülmeden önce KOBİ'lerin hazır olma durumu, kapasitesi, düzenleyici yükü ve maliyeti dikkate alınmalı ve analiz edilmelidir. Herhangi bir raporlama zorunlu hale geldiğinde KOBİ'lere tek, basit ve ücretsiz bir raporlama platformu sunulmalıdır. KOBİ'lerin, tedarikçi değer zincirlerindeki ölçümleri raporlamaları gereken büyük kurumsal müşterilerine bazı ESG verilerini raporlamaları zaten gerekecektir.

İnsan kaynakları geliştirme kapasitesi: Raporlama gereklilikleriyle birlikte etkili bir taksonominin geliştirilmesi ve uygulanması, birden fazla devlet kurumunda mali ve sektörel uzmanlığa sahip büyük ekipler gerektirecektir.

Ek-1 Mali Olmayan Teşebbüsler için Raporlama Şablonları

A) Taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili ürün veya hizmetlerden elde edilen cironun oranı

Ciro oranı, net cironun maddi olmayan varlıklar da dahil olmak üzere taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili ürün veya hizmetlerden elde edilen kısmının (pay) net ciroya (payda) bölünmesiyle hesaplanmalıdır. Oran, formun sağ tarafında raporlama yılı ve bir önceki yıl (bildirilmişse) için belirlenmiş kutuda raporlanmalıdır.

Benzer şekilde, kuruluşlar taksonomiye uygun olan ancak taksonomi ile uyumlu olmayan gelirlerini raporlamalıdır (dolayısıyla formun önemli katkı ve DNSH bölümleri bu faaliyetler için kapatılmıştır).

		Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri (‘Önemli Zarar Vermeme’)												
Ekonomik Aktiviteler (1)	Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)	Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori ‘(geçiş faaliyeti)’ (21)	
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G	
A. TAKSONOMİ UYUMLU FAALİYETLER																					
A.1 Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetler (Taksonomi ile uyumlu)																					
Faaliyet 1			%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%		K		
Faaliyet 2			%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%				
		Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri (‘Önemli Zarar Vermeme’)												
Ekonomik Aktiviteler (1)	Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)	Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori ‘(geçiş faaliyeti)’ (21)	
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G	
Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlerin cirosu (Taksonomi ile uyumlu) (A.1)			%	%	%	%	%	%	%								%				
Taksonomiye uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetler (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler)																					
Aktivite 1			%																		

			Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri (‘Önemli Zarar Vermeme’)										
Ekonomik Aktiviteler (1)	Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)	Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun ciro oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori ‘(geçiş faaliyeti)’ (21)
																	yüzde	yüzde	K	G
Aktivite 3			%																	
Taksonomiye Uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetlerin cirosu (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler) (A.2)			%																	
Toplam A.1 + A.2			%																	
B.TAKSONOMİYE UYGUN OLMAYAN FAALİYETLER																				
Taksonomi-uygun olmayan faaliyetlerin cirosu (B)			%																	
Toplam A + B			%																	

(1) Faaliyet 1, bütünlüğüne bakıldığında Taksonomiye uygundur. Fakat, yalnızca bir kısmı Taksonomiye uyumludur. Dolayısıyla Faaliyet 1, hem A.1 hem de A.2 kapsamında raporlanabilir. Fakat, yalnızca A1 kapsamında raporlanan kısmı, finansal olmayan teşebbüsün ciro KPI’ında Taksonomiye uygun olarak sayılabilir.

B) Taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili ürün veya hizmetlerden elde edilen yatırım harcamalarının oranı- N yılını kapsayan beyan

Yatırım harcamaları için payda, ilgili mali yıl içerisinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklara yapılan ilaveleri kapsamalıdır. Amortisman, itfa ve yeniden değerlendirme ve değer düşüklüklerinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere her türlü yeniden ölçüm ve gerçeğe uygun değer değişiklikleri hariç tutulmalıdır. Payda, işletme birleşmelerinden kaynaklanan maddi ve maddi olmayan duran varlıklara yapılan ilaveleri de kapsamalıdır.

Pay, paydada yer alan sermaye harcamasının aşağıdakilerden herhangi biri olan kısmına eşittir: Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerle ilişkili varlıklar veya süreçlerle ilgili; taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri genişletme veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerin taksonomiye uygun hale gelmesini sağlama planının bir parçası ('CapEx planı');

Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerden çıktı satın alınması ve hedef faaliyetlerin düşük karbonlu hale gelmesini veya sera gazı azaltımına yol açmasını sağlayan bireysel önlemler.

Aşağıda, raporlama şablonunda, kurum tarafından listelenen ekonomik faaliyetler için, taksonomi ile uyumlu ve uygun yatırım harcamalarının hesaplanması ve belirlenen kutulara girilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde, kuruluşlar taksonomiye uygun olan ancak taksonomiye uyumlu olmayan yatırım harcamalarını raporlamalıdır (dolayısıyla formun önemli katkı ve DNSH bölümleri bu faaliyetler için kapatılmıştır).

		Önemli ölçüde katkı kriterleri								DNSH Kriteri ('Önemli Zarar Vermeme')												
Ekonomik Aktiviteler (1)		Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Döngüsel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Döngüsel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)	Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori 'geçiş faaliyeti' (21)	
			Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G	
A. TAKSONOMİ UYUMLU FAALİYETLER																						
A.1 Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetler (Taksonomi ile uyumlu)																						
Faaliyet 1				%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%		K		
Faaliyet 2				%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%				
		Önemli ölçüde katkı kriterleri								DNSH Kriteri ('Önemli Zarar Vermeme')												
Ekonomik Aktiviteler (1)		Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Döngüsel Ekonomi (8)	Kirlilik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Döngüsel Ekonomi (14)	Kirlilik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)	Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori 'geçiş faaliyeti' (21)	
			Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G	
Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlerin Cap-Ex'i (Taksonomi ile uyumlu) (A.1)				%	%	%	%	%	%	%								%				
A.2 Taksonomiye uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetler (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler)																						
Faaliyet 1				%																		
Faaliyet 2				%																		

Ekonomik Aktiviteler (1)	Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri (‘Önemli Zarar Vermeme’)					Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori ‘geçiş faaliyeti’ (21)
			Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüsel Ekonomi (8)	Kirillik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüsel Ekonomi (14)	Kirillik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)				
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	yüzde	yüzde	K	G
Taksonomiye uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetlerin sermaye harcamaları (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler) (A.2)			%																
Toplam A.1 + A.2			%													%		%	
B. TAKSONOMİYE UYGUN OLMAYAN FAALİYETLER																			
Taksonomi-uygun olmayan faaliyetlerin cirosu (B)			%																
Toplam A + B			%																

(1) Faaliyet 1, bütünlüğüne bakıldığında Taksonomiye uygundur. Fakat, yalnızca bir kısmı Taksonomiye uyumludur. Dolayısıyla Faaliyet 1, hem A.1 hem de A.2 kapsamında raporlanabilir. Fakat, yalnızca A1 kapsamında raporlanan kısmı, finansal olmayan teşebbüsün CapEx KPI’ında Taksonomiye uygun olarak sayılabilir.

C) Taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili ürün veya hizmetlerden elde edilen OpEx oranı- N yılını kapsayan beyan

OpEx oranı, belirtilen şekilde payın paydaya bölünmesiyle hesaplanacaktır:

Payda, Payda, araştırma ve geliştirme, bina yenileme önlemleri, kısa vadeli kiralama, bakım ve onarım gibi diğer doğrudan harcamalarla ilgilidir. Ayrıca, maddi duran varlıkların günlük işleyişlerine yönelik olarak doğrudan aktifleştirilmemiş maliyetleri içerir. Bu maliyetler, varlıkların sürekli ve etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla, teşebbüs tarafından veya faaliyetlerin dışarıdan temin edilen üçüncü taraflarca yapılan günlük hizmetlerle ilgilidir.

Pay aşağıdakilerden herhangi birine eşittir:

- Eğitim ve diğer insan kaynakları uyum ihtiyaçları ve araştırma ve geliştirmeyi temsil eden doğrudan sermayeleştirilmemiş maliyetler dahil olmak üzere, taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili varlıklar veya süreçler;
- Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri genişletmek veya taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerin taksonomiye uygun hale gelmesine izin vermek için CapEx planının belirli bir kısmı;
- Taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerden çıktı satın alınması ve hedef faaliyetlerin düşük karbonlu hale gelmesini veya sera gazı azaltımına yol açmasını sağlayan bireysel önlemlerin yanı sıra, önlemlerin 18 ay içinde uygulanması ve faaliyete geçmesi şartıyla bireysel bina yenileme önlemleri.

Aşağıda, raporlama şablonunda, kurum tarafından listelenen ekonomik faaliyetler için, taksonomi uyumlu ve uygun OpEx’in hesaplanması ve belirlenen kutulara girilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde, kuruluşlar taksonomiye uygun olan ancak taksonomi ile uyumlu olmayan OpEx’lerini raporlamalıdır (dolayısıyla formun önemli katkı ve DNSH bölümleri bu faaliyetler için kapatılmıştır).

		Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri ('Önemli Zarar Vermeme')							Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun OpEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun OpEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori '(geçiş faaliyeti)' (21)
Ekonomik Aktiviteler (1)		Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirillik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirillik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)				
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Yüzde	Yüzde	K	G
A. TAKSONOMİ UYUMLU FAALİYETLER																				
A.1 Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetler (Taksonomi ile uyumlu)																				
Faaliyet 1			%	%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%		K	
Faaliyet 2			%	%	%	%	%	%	%	%	Y	Y	Y	Y	Y	Y	%			
		Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri ('Önemli Zarar Vermeme')							Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun CapEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori '(geçiş faaliyeti)' (21)
Ekonomik Aktiviteler (1)		Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirillik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirillik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)				
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Yüzde	Yüzde	K	G
Çevresel olarak sürdürülebilir faaliyetlerin Op-Ex'i (Taksonomi ile uyumlu) (A.1)			%	%	%	%	%	%	%	%							%			
A.2 Taksonomiye uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetler (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler)																				
Faaliyet 1			%																	
Faaliyet 2			%																	
		Önemli ölçüde katkı kriterleri							DNSH Kriteri ('Önemli Zarar Vermeme')							Asgari güvenceler (17)	Taksonomiye uygun OpEx oranı, N yılı (18)	Taksonomiye uygun OpEx oranı, N-1 yılı (19)	Kategori (kolaylaştırıcı faaliyet veya) (20)	Kategori '(geçiş faaliyeti)' (21)
Ekonomik Aktiviteler (1)		Kodlar (2)	Mutlak ciro (3)	Cironun oranı (4)	İklim değişikliği azaltım (5)	İklim değişikliğine uyum (6)	Su ve deniz kaynakları (7)	Dönüşel Ekonomi (8)	Kirillik (9)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (10)	İklim değişikliği azaltım (11)	İklim değişikliğine uyum (12)	Su ve deniz kaynakları (13)	Dönüşel Ekonomi (14)	Kirillik (15)	Biyçeşitlilik ve Ekosistemler (16)				
		Kur	%	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Yüzde	Yüzde	K	G
Taksonomiye uygun ancak çevresel olarak sürdürülebilir olmayan faaliyetlerin OpEx'i (Taksonomiye uygun olmayan faaliyetler) (A.2)			%																	
Toplam A.1 + A.2			%														%		%	
B. TAKSONOMİYE UYGUN OLMAYAN FAALİYETLER																				
Taksonomi-uygun olmayan faaliyetlerin cirosu (B)			%																	
Toplam A + B			%																	

(1) Faaliyet 1, bütününe bakıldığında Taksonomiye uygundur. Fakat, yalnızca bir kısmı Taksonomiye uyumludur. Dolayısıyla Faaliyet 1, hem A.1 hem de A.2 kapsamında raporlanabilir. Fakat, yalnızca A1 kapsamında raporlanan kısmı, finansal olmayan teşebbüsün CapEx KPI'ında Taksonomiye uygun olarak sayılabilir.

Kaynak: [Beyana Dayalı Yetkilendirilmiş Tasarruf](#)": KOMİSYON YETKİLENDİRME YÖNETMELİĞİ (AB) 2021/2178

Not: Siyah boyalı alanlar, DNSH veya önemli katkı kriterlerine uymadıkları için "taksonomi ile uyumlu olmayan" faaliyetleri göstermektedir.

Tablo: Varlık yöneticileri için gerekli açıklamalara ilişkin standart şablon- Genişletilmiş Görünüm

Temel Performans Göstergesi, payın paydaya bölünmesiyle hesaplanacaktır:

Pay, yatırım yapılan şirketlerin taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerine yapılan yatırımların değerinin ağırlıklı ortalamasından oluşacaktır. Yatırımların değerinin ağırlıklı ortalaması, yatırım yapılan şirketlerin taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerinin aşağıdaki şekilde ölçülen oranına dayanacaktır:

- Finansal olmayan teşebbüsler olan yatırımlar için, yatırım yapılan teşebbüsün KPI'larının hesaplanmasından elde edilen ciro ve yatırım harcaması KPI'ları;
- Varlık yöneticisi olan iştirakler için iştirakin, KPI'larının hesaplanmasından elde edilen ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı KPI'lar;
- Kredi kuruluşu olan iştirakler için, iştirakin yeşil varlık oranının hesaplanmasından elde edilen ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı yeşil varlık oranı;
- Yatırım şirketi olan iştirakler için, yatırım şirketinin ciro bazlı ve yatırım harcaması bazlı KPI'larının hesaplanmasından elde edilen yatırımlar ve gelirler ile yatırım şirketinin gelirinde kendi hesabına ve kendi hesabına olmayan işlemlerin hizmet ve faaliyetlerinin oranı;
- Sigorta veya reasürans teşebbüsü olan iştirakler için, yatırımlar, yazılan brüt primler veya uygun olduğu hallerde, ciro bazlı veya yatırım harcaması bazlı yatırım KPI'nın hesaplanmasından elde edilen toplam sigorta geliri, uygun olduğu hallerde, hayat dışı yatırım yapılan sigorta ve reasürans teşebbüslerinin yüklenim KPI'ı ile birleştirilir.

Payda, varlık yöneticilerinin hem kolektif hem de bireysel portföy yönetimi faaliyetlerinden kaynaklanan tüm Yönetim Altındaki Varlıkların (Assets under Management-AuM) değerinden oluşacaktır. Portföy yöneticileri, **yatırım yapılan şirketlerin ciro KPI'larına dayalı bir KPI ve yatırım yapılan şirketlerin yatırım harcaması KPI'larına dayalı bir KPI beyan edecektir.**

Finansmana yönelik olan veya KPI kapsamındaki toplam varlıkların değerine göre taksonomiye uygun ekonomik faaliyetlerle ilişkili olan tüm yatırımların ağırlıklı ortalama değeri. aşağıdaki teşebbüslere yapılan yatırımlar için aşağıdaki ağırlıklarla: Ciro bazlı: % Yatırım harcaması bazlı: %	Finansmana yönelik veya taksonomi ile uyumlu ekonomik faaliyetlerle ilişkili tüm yatırımların ağırlıklı ortalama değeri, aşağıdaki teşebbüslere yapılan yatırımlar için aşağıdaki ağırlıklarla: Ciro bazlı: [parasal tutar] CapEx tabanlı: [parasal tutar]
KPI tarafından kapsanan varlıkların toplam yatırımlara (toplam AuM) göre yüzdesi. Devlet kuruluşlarına yapılan yatırımlar hariç, Kapsama oranı: %	KPI tarafından kapsanan varlıkların parasal değeri Devlet kuruluşlarındaki yatırımlar hariç. Kapsam: (parasal tutar]
Ek, tamamlayıcı beyanlar: KPI payının dökümü	
Türevlerin KPI tarafından kapsanan toplam varlıklara göre yüzdesi. X%	Türevlerin parasal tutar cinsinden değeri: [parasal tutar]
2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi olmayan AB ülkelerindeki finansal ve finansal olmayan teşebbüslerine olan risklerin KPI kapsamındaki toplam varlıklara oranı: Finansal olmayan teşebbüsler için: Finansal teşebbüsler için:	2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi olmayan AB ülkelerindeki finansal ve finansal olmayan teşebbüslerine olan risklerin değeri: Finansal olmayan teşebbüsler için: [parasal tutar] Finansal teşebbüsler için: [parasal tutar]
2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi olmayan AB üyesi olmayan ülkelere finansal ve finansal olmayan teşebbüslere olan risklerin KPI kapsamındaki toplam varlıklara oranı: Finansal olmayan teşebbüsler için: Finansal teşebbüsler için:	2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi olmayan AB üyesi olmayan ülkelere finansal ve finansal olmayan teşebbüslere olan risklerin değeri: Finansal olmayan teşebbüsler için: [parasal tutar] Finansal teşebbüsler için: [parasal tutar]
Direktif'in 19a ve 29a maddelerine tabi teşebbüsler 2013/34/EU KPI kapsamındaki toplam varlıklar üzerinden: Finansal olmayan teşebbüsler için: Finansal kuruluşlar için:	2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi finansal ve finansal olmayan teşebbüslere olan risklerin değeri: Finansal olmayan teşebbüsler için: [parasal tutar] Finansal teşebbüsler için: [parasal tutar]
KPI kapsamındaki toplam varlıklar üzerinden diğer karşı taraflara olan risklerin oranı: X%	Diğer karşı taraflara olan risklerin değeri: [parasal tutar]
KPI tarafından kapsanan toplam varlıkların değerine göre taksonomiye uygun olmayan ekonomik faaliyetleri finanse eden tüm yatırımların değeri: X%	Taksonomiye uygun olmayan ekonomik faaliyetleri finanse eden tüm yatırımların değeri: [parasal tutar]

Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri finanse eden ancak taksonomiye uygun olmayan tüm yatırımların KPI tarafından kapsanan toplam varlıkların değerine göre değeri: X%		Taksonomiye uygun ekonomik faaliyetleri finanse eden ancak taksonomiye uygun olmayan tüm yatırımların değeri: [parasal tutar]
Ek, tamamlayıcı beyanlar: KPI'nın payının dökümü		
2013/ S4EU Direktifinin 19a ve 29a Maddelerine tabi olan finansal ve finansal olmayan teşebbüslere yönelik Taksonomi ile uyumlu risklerin KPI tarafından kapsanan toplam varlıklara oranı: Finansal olmayan teşebbüsler için: Ciro bazlı: % Sermaye harcamalarına dayalı: % Finansal teşebbüsler için: Ciro bazlı: % Sermaye harcamaları bazlı: %		2013/34/EU sayılı Direktifin 19a ve 29a Maddelerine tabi olan finansal ve finansal olmayan teşebbüsler ile birlikte vergisel açıdan uyumlu risklerin değeri: Finansal olmayan teşebbüsler için: Ciro bazlı: {parasal tutar} Sermaye harcamalarına dayalı: {parasal tutar} Finansal teşebbüsler için: Ciro bazlı: {parasal tutar} Sermaye harcamalarına dayalı: {parasal tutar}
KPI tarafından kapsanan toplam varlıklar içinde diğer karşı taraflara olan taksonomiye uygun risklerin oranı: Ciro bazlı: % Sermaye harcamaları bazlı: %		Diğer karşı taraflara olan taksonomi uyumlu risklerin değeri: Ciro bazlı: {parasal tutar} Sermaye harcamalarına dayalı: {parasal tutar}
Çevresel hedef başına KPI payının dökümü		
Taksonomi uyumlu faaliyetler		
(1) İklim değişikliği azaltımı	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro, Yatırım Harcaması) Kolaylaştırıcı faaliyetler: B% (Ciro: CapEx)
(2) İklim değişikliği adaptasyonu	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro: CapEx) Kolaylaştırıcı faaliyetler: BX (Ciro: CapEx)
(3) Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro, CapEx) Kolaylaştırıcı faaliyetler: B% (Ciro: CapEx)
(4) Döngüsel ekonomiye geçiş	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro; Yatırım Harcaması) Kolaylaştırıcı faaliyetler: B% (Ciro: CapEx)
(5) Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro, Yatırım Harcaması) Kolaylaştırıcı faaliyetler: B% (Ciro: CapEx)
(6) Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu	Ciro: % CapEx: %	Geçiş faaliyetleri: A% (Ciro, CapEx) Kolaylaştırıcı faaliyetler: B% (Ciro; CapEx)

Kaynak: [Beyana Dayalı Yetkilendirilmiş Tasarruf](#)^[1]: **KOMİSYON YETKİLENDİRME YÖNETMELİĞİ (AB) 2021/2178**

^[1](AB) 2022/1214 sayılı Yetkilendirilmiş Yönetmelik, belirli enerji sektörlerindeki (örneğin nükleer ve gaz enerjisi faaliyetleri) ekonomik faaliyetlere ilişkin olarak (AB) 2021/2139 sayılı Yetkilendirilmiş Tasarrufu tadil etmiştir.

^[2](AB) 2022/1214 sayılı Yetkilendirilmiş Tasarruf, 2021/2178 sayılı Yetkilendirilmiş Tasarruf enerji sektörlerindeki bazı ekonomik faaliyetler (örneğin nükleer ve gaz enerjisi faaliyetleri) için belirli kamu açıklamalarına ilişkin olarak değiştirmiştir.

^[3](AB) 2022/1931 sayılı Yetkilendirilmiş Tasarruf, (AB) 2019/2088 sayılı Yönetmelik, 'önemli zarar vermeme' ilkesine ilişkin bilgilerin içeriği ve sunumunun ayrıntılarını belirleyen, sürdürülebilirlik göstergeleri ve olumsuz sürdürülebilirlik etkilerine ilişkin bilgilerin içeriği, metodolojileri ve sunumunu ve sözleşme öncesi belgelerde, web sitelerinde ve periyodik raporlarda çevresel veya sosyal özelliklerin ve sürdürülebilir yatırım hedeflerinin teşvik edilmesine ilişkin bilgilerin içeriği ve sunumunu belirleyen düzenleyici teknik standartlara ilişkin olarak tamamlamıştır.

^[4] AB 2021/2178 sayılı Yetkilendirilmiş Tasarruf, "taksonomiye uygun ekonomik faaliyeti", söz konusu ekonomik faaliyetin bu delegasyon yasalarında belirtilen teknik tarama kriterlerinden herhangi birini veya tamamını karşılayıp karşılamadığına bakılmaksızın, (AB) 2020/852 sayılı Yönetmelik Madde 10(3), Madde 11(3), Madde 12(2), Madde 13(2), Madde 14(2) ve Madde 15(2) uyarınca kabul edilen yetkilendirilmiş tasarruflarda tanımlanan bir ekonomik faaliyet olarak tanımlamaktadır;

'Taksonomiye uyumlu ekonomik faaliyeti' [2020/852 sayılı \(AB\) Yönetmeliğinin](#) 3. Maddesinde belirtilen gerekliliklere uygun bir ekonomik faaliyet olarak tanımlamaktadır;

^[5] https://finance.ec.europa.eu/news/sustainable-finance-guidance-reporting-under-taxonomy-2022-12-20_en

Ek-2 Şimdiye Kadar Dahil Edilmemiş İklim Değişikliği Azaltımına ve Uyumuna Katkıda Bulunan Ekonomik Faaliyetleri Kapsayan AB Taksonomisi İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarruf

AB Sürdürülebilir Finansman Paketi 2023

2023 Haziran paketi, Taksonomi Yönetmeliği'nin iklim dışı çevresel hedeflerinden bir veya daha fazlasına önemli ölçüde katkıda bulunan ekonomik faaliyetlere ilişkin kriterleri tanımlamakta ve 8 ekonomik sektörde 35 faaliyeti içermektedir:

- 4 sektör için su ve deniz kaynakları üzerine 6 faaliyet
- 5 sektör için döngüsel ekonomiye geçiş konusunda 21 faaliyet
- 2 sektör için kirliliğin önlenmesi ve kontrolü konusunda 6 faaliyet ve
- 2 sektöre yönelik biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonuna ilişkin 2 faaliyet

Ayrıca, iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum hedeflerine katkıda bulunan ilave ekonomik faaliyetler için kriterleri tanımlayan İklim Dayanan Yetkilendirilmiş Tasarrufu'nda yapılan değişiklikleri de içermektedir. Bu değişiklikler 6 sektörde 12 yeni faaliyeti kapsamaktadır. Tasarruf'da mevcut faaliyetlere ilişkin değişiklikler de bulunmaktadır:

- 2 sektör için iklim değişikliğinin azaltılması konusunda 7 yeni faaliyet ve
- 4 sektör için iklim değişikliğine uyum konusunda 5 yeni faaliyet

Su ve deniz kaynakları üzerine 6 faaliyet / 4 sektör

1. Üretim
 - 1.1. Su tedarik sistemlerinde sızıntının azaltılmasını ve önlenmesini sağlayan sızıntı kontrol teknolojilerinin imalatı, kurulumu ve ilgili hizmetler
2. Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
 - 2.1. Su temini
 - 2.2. Kentsel Atık Su Arıtma
 - 2.3. Sürdürülebilir kentsel drenaj sistemleri
3. Afet risk yönetimi
 - 3.1. Sel ve kuraklık risklerinin önlenmesi ve korunması için doğa temelli çözümler
4. Bilgi ve iletişim
 - 4.1. Kaçakların azaltılması için bilgi teknolojileri/operasyonel teknolojileri ile veri odaklı çözümlerin sağlanması

Döngüsel ekonomiye geçiş konusunda 21 faaliyet / 5 sektör

1. Üretim
 - 1.1. Plastik ambalaj ürünleri imalatı
 - 1.2. Elektrikli ve elektronik ekipman imalatı
2. Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
 - 2.1. Atık sudan fosfor geri kazanımı
 - 2.2. İnsan tüketimi dışındaki amaçlar için alternatif su kaynaklarının üretimi
 - 2.3. Tehlikeli atıkların toplanması ve taşınması

- 2.4. Tehlikeli atıkların arıtılması
- 2.5. Biyo-atıkların anaerobik çürütme veya kompostlama yoluyla geri kazanımı
- 2.6. Ömrünü tamamlamış ürünlerin temizliği ve sökülmesi
- 2.7. Tehlikeli olmayan atıkların ayrıştırılması ve malzeme geri kazanımı
3. İnşaat ve gayrimenkul faaliyetleri
 - 3.1. Yeni binaların inşası
 - 3.2. Mevcut binaların yenilenmesi
 - 3.3. Binaların ve diğer yapıların yıkımı ve enkazı
 - 3.4. Yolların ve otoyolların bakımı
 - 3.5. İnşaatlarda beton kullanımı
4. Bilgi ve iletişim
 - 4.1. Bilgi teknolojileri/operasyonel teknolojileri ile veri odaklı çözümlerin ve yazılımların sağlanması
5. Hizmetler
 - 5.1. Onarım, yenileme ve yeniden üretim
 - 5.2. Yedek parça satışı
 - 5.3. Ömrünü tamamlamış ürünlerin ve ürün bileşenlerinin yeniden kullanımı için hazırlık
 - 5.4. Hizmet olarak ürün ve diğer döngüsel kullanım ve sonuç odaklı hizmet modelleri
 - 5.4. Yeniden kullanım için ikinci el malların ticaretine yönelik pazar yeri

6 kirlilik önleme ve kontrol faaliyeti/ 2 sektör

1. Üretim
 - 1.1. Aktif ilaç bileşenlerinin veya aktif maddelerin imalatı.
 - 1.2. İlaç ürünlerin imalatı
2. Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
 - 2.1. Tehlikeli atıkların toplanması ve taşınması
 - 2.2. Tehlikeli atıkların arıtılması
 - 2.3. Yasal olarak uygun olmayan düzenli depolama sahalarının ve terk edilmiş veya yasadışı atık depolama alanlarının iyileştirilmesi
 - 2.4. Kirlenmiş sahaların ve alanların iyileştirilmesi

2 biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonuna ilişkin faaliyet / 2 sektör

1. Çevre koruma ve restorasyon faaliyetleri
 - 1.1. Yaşam alanlarının, ekosistemlerin ve türlerin restorasyon da dahil olmak üzere korunması
2. Konaklama faaliyetleri
 - 2.1. Oteller, tatil, kamp alanları ve benzeri konaklama yerleri

İklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik yeni faaliyetler

Azaltım hedefi için imalat ve ulaştırma sektörlerinde 22 değiştirilmiş ve 7 yeni faaliyet:

3. Üretim
 - 3.18. Otomotiv ve mobilite bileşenlerinin imalatı
 - 3.19. Demiryolu bileşenlerinin imalatı
 - 3.20. İklim değişikliğinin azaltılmasına önemli bir katkı sağlayan veya buna olanak veren elektrik iletimi ve dağıtımı için yüksek, orta ve alçak gerilimli elektrikli ekipmanların imalatı, kurulumu ve servisi,
 - 3.21. Hava taşıtı imalatı

6. Nakliye
 - 6.18. Hava taşıtlarının kiralanması
 - 6.19. Yolcu ve yük hava taşımacılığı
 - 6.20. Hava taşımacılığı yer hizmetleri faaliyetleri

İklim değişikliğine uyum konusunda yeni faaliyetler

Uyum hedefi için inşaat mühendisliği, bilişim, danışmanlık ve afet risk yönetimi sektörlerinde 15 değiştirilmiş ve 5 yeni faaliyet:

7. Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme
 - 5.13. Tuzdan Arındırma
8. Bilgi ve iletişim
 - 8.4. İklim riski yönetimini mümkün kılan yazılım
9. Profesyonel bilimsel ve teknik faaliyetler
 - 9.3. İklim riski yönetimi için danışmanlık
10. Afet risk yönetimi;
 - 14.1. Acil Durum Hizmetleri
 - 14.2. Taşkın riski önleme ve koruma altyapısı